4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvērinš, 102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 45./68. SESTDIEN, 1952. G. 7. JŪNIJĀ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš, 102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N. Y., USA
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1,50; par 3 mēn. $4,50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Sludinājumu maksa: slud. daļā $1,40; tekstā $2,80 par vienu collas telpu 1 slejā

EIZENHAUERA PIRMĀ POLITISKĀ RUNA

Vašingtonā. — Trešdien ģen. Eizenhauers teica savā dzimtā pilsētā Abilēnē pirmo vēlēšanu kampaņas runu. Kaut arī Eizenhauers būdams Eiropā bija nolēmis pēc ierašanās ASV nekādu sevišķu kampaņu līdz 7. jūnija Čikāgas republikāņu delegātu sapulcei nesākt, taču politiskā cīņa starp Eizenhauera un Tafta atbalstītājiem ir paasinājusies tādā mērā, ka E. nav iespējams palikt neitrālam un mierīgi noskatīties šai cīņā.

Šai sakarā arī tūliņ pēc ierašanās ASV E. pilnīgi izstājās no armijas (sākumā bija domāts, ka viņš paliks armijas rezervē), un atteicās no jebkādas pensijas saņemšanas, lai varētu kā pilnīgi civīla persona piedalīties šai ļoti vienādā politiskā cīņā ar Taftu.

Savā runā Abilēnē E. tūliņ pieskārās ASV iekšpolītikai un tikai īsos vārdos pastāstīja par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas darbību Eiropā. Viņš izteicās, ka pārāk ilgu laiku ASV augstākā valsts vadība bijusi vienas partijas — demokratu — rokās, kam kā negātīvas sekas ir nebūšanas augstākos ierēdņos, kukuļu ņemšana un neskaidrība iekš- un ārpolītikā. Ja viņu ievēlētu par prezidentu, Eizenhauers apsolīja novērst jebkādu dolara inflāciju, nebūšanas ierēdņu starpā un uzlabot pilsoņu nodokļu maksājumus.

Pēc šīs pirmās runas ASV Eizenhauera īstais darbs tikai sāksies, lai uzsāktu dzīvas apspriedes ar daudziem republikāņu polītiķiem, kas līdz šim ir izturējušies samērā neitrāli un vēlas skaidri zināt viņa polītiskos uzskatus un nodomus ASV vadībā, ja to ievēlētu par prezidentu.

Vēlēšanu iznākums Dienviddakotā

Vašingtonā. — Otrdien Dienviddakotā notika ļoti svarīgas delegātu vēlēšanas, kam abu galveno republikāņu kandidātu Eizenhauera un Tafta atbalstītāji piešķīra lielu nozīmi. Ja šai valstī Tafts būtu saņēmis ievērojami mazāk balsu nekā E., tad viņa izredzes Čikāgā būtu ļoti niecīgas. Lai gan vēlēšanu rezultāti vēl nav pilnīgi zināmi, saskaitītās balsis (E. — 63.951, T. — 64.564) rāda, ka abi kandidāti saņēmuši gandrīz vienādu balsu skaitu, kamdēļ paredzams, ka abas puses iegūs pusi no vēlamiem 14 delegātiem.

Demokratu partijas delegātu vēlēšanās šeit noteiktu balsu vairākumu ieguva Kīfauers.

Atkal streiks Sav. Valstu dzelzsrūpniecībā

Vašingtonā. — Pirmdien ASV Augstākā Tiesa pieņēma lēmumu strīdū starp dzelzsrūpniecības sabiedrībām un ASV valdību, kas, lai novērstu streiku, 9. aprīlī pārņēma dzelzsrūpniecības uzņēmumus savā varā. Augstākā Tiesa ar 6 pret 3 balsīm izlēma, ka prezidentam Trūmenam neesot bijis tiesību pārņemt privātu īpašumu valsts varā bez Kongresa piekrišanas, un ka tādēļ viņš ir pārkāpis ASV konstitūciju un dzelzsrūpniecības uzņēmumi atdodami atpakaļ to īpašniekiem.

ASV valsts tiesnesis Vinsents, kas balsoja pret šo rezolūciju, aizstāvēja valdības viedokli un nosodīja pārējo tiesnešu nostāju, kas prezidenta vēlēšanu kampaņai ļaujot sevi ietekmēt. Viņš izteicās, ka prezidentam bijis jāiejaucas, lai novērstu streiku, kas apdraudējis Savienoto Valstu ārējo drošību.

Trūmens, sakarā ar šo Augstākās tiesas lēmumu, tūliņ deva rīkojumu rūpniecības ministram Sojeram par dzelzsrūpniecības uzņēmumu atdošanu atpakaļ to īpašniekiem.

Lielā strādnieku masa (ap 600 tūkst), kas nodarbināta dzelzsrūpniecībā, atstāja savas darba vietas, nemaz nenogaidot arodbiedrību rīkojumu. Dzelzsrūdas un atsevišķu dzelzsmateriālu ASV un Kanadā pietiek no 3—4 nedēļām, tādēļ streikam ievelkoties ilgāku laiku, tas var ievērojami apdraudēt abu valstu smago rūpniecību. Sagaida, ka arodbiedrību un rūpnieku pārstāvju starpā notiks tūlītējas apspriedes, lai streiku izbeigtu pēc iespējas drīzāk.

Angļu karaspēks ielenc komūnistu raidītāju

Berlīne. — Otrdien angļu karaspēka vienības ielenca komūnistu radio stacijas Radio Berlin ēkas, kas atrodas angļu sektorā. Karavīri tūliņ apvilka ēkai drāšu žogu un izlika stipru sardzi; tā nestājās nevienam ceļā, kas gāja ārā no raidītāja ēkas, bet nelaida nevienai personai tajā ieiet. Raidītājā atrodas apm. 20 krievu karavīri, kas pieder pie raidītāja iekšējās apsardzes, bet tā kā angļi neļauj nevienai personai ieiet radio ēkā, tad tie pamazām tiks „izmērdēti" un būs spiesti izvākties. Šis angļu solis uzskatāms kā pretdarbība komūnistu rīcībai pirms „dažiem mēnešiem,", kad tie nelikumīgi pievienoja krievu joslai nelielus Berlīnei piederošus īpašumus.

Otrdien pēcpusdienā daži krievu virsnieki un karavīri trīs reizes mēģināja iekļūt raidītāja ēkā, bet tos apturēja angļu sardze.

Īdens apmeklē britu armiju Vācijā

Bonna. — Pēc rietumnieku un Rietumvācijas nolīguma parakstīšanas Čerčila kabineta ārlietu sekretārs Antonijs Īdens devās uz vācu pilsētiņu Giterslohi, kur apmeklēja britu 6. armijas vienības. Uzrunādams kādu vienību, Īdens īpaši uzsvēris, ka karavīram allaž jābūt gatavam uzņemties savu augstāko misiju, jo bieži kaujas vai pat karš sākoties tieši tad, kad to vismazāk varot paredzēt un gaidīt.

Starptautiskā rūpniecības izstāde Kanadā

Toronto. — Pirmdien Toronto tika atklāta starptautiskā rūpniecības ražojumu izstāde; tajā piedalās ne tikai angliski runājošās tautas, bet ļoti daudzas valstis no Eiropas un Āzijas. Ļoti daudz eksponātu izstādījušas vācu firmas, kas šai Kanadas izstādē pēc kaŗa piedalās pirmoreiz. Izstāde turpināsies līdz 13. jūnijam un publikai tā atvērta 7. un 11. jūnijā no plkst. 9.00 — 21.30.

Kanada uzņems 150.000 emigrantu

Otava. — Kanadas emigrācijas ministrs Harris paskaidrojis parlamentā, ka šogad Kanadā uzņems ap 150.000 emigrantu, no kuŗiem ap 60.000 būs ieceļotāji no Anglijas.

1951. g. Kanadā ieradās 190.000 emigrantu, kas bija augstākais skaitlis, kāds jebkad viena gada laikā iceļojis; no Anglijas ieradās 32.000 emigrantu.

RŪDOLFA BLAUMAŅA
ĻAUNAIS GARS
pirmizrāde
PIEKTDIEN, Š. G. 6. JŪNIJĀ, PL. 20.00 (precīzi)
62 CLAREMONT IELĀ, TORONTO
PĒC IZRĀDES SAVIESĪGA DZĪVE:
DEJA BUFETE TELEVĪZIJA
(9) Ieeja uz deju $0.50, teātŗa apmeklētājiem — brīva

SŪTNIS K. ZARIŅŠ IERADIES KANADĀ

ES KALPOJU DARBAM, DIEVAM UN SAVAM TUVĀKAJAM

Sūtnis K. Zariņš uzrunā apsveicējus uz Kanadas robežas

Trešdienas saulainā pievakarē, Niagaras ūdeņiem atvizot zilgani zaļā mirdzumā, Amerikas Savienoto Valstu un Kanadas robežu pārbrauca Latvijas sūtnis Lielbritanijā un ārkārtējo pilnvaru nesējs K. Zariņš, lai pēc viesošanās pie ASV tautiešiem apciemotu arī Kanadas latviešus. Sūtni pie robežas sagaidīja Latvijas ģenerālkonsuls R. Braisons ar kundzi, kuŗu viesis sūtnis ar meitu Mariannu būs Kanadā.

Greznajā „Generāļa Broka" hotelī augsto viesi apsveikt no tuvienes un tālienes bija ieradušies latviešu organizāciju pārstāvji, jaunatne un labs pulciņš vietējo Niagaras latviešu. No Hamiltonas bija ieradies arī prof. F. Gulbis, sūtņa K. Zariņa sens draugs un paziņa.

Konsula R. Braisona vadīts, apsveicēju pulciņš uzvizinās hoteļa divpadsmitajā stāvā, kur īpašā salonā to sagaida sūtnis ar meitu. Kaut sirmajam valstsvīram aiz muguras daudzu stundu nogurdinošs ceļš, negulēta nakts un visi ceļojuma grūtumi, apsveicējiem rokas spiež spirgts, jaunekļīgs un garā možs vīrs, kas ar savu enerģiju un vitālitāti varētu būt par paraugu katram jauneklim.

Sirsnīgiem vārdiem sūtni uzrunā prof. F. Gulbis, kas, pretēji ārsta aizliegumam, piecēlies no slimības gultas, lai apsveiktu augsto viesi visu jaunkanadiešu vārdā. Viņam seko archibīskapa pārstāvis Kanadā prāv. A. Skrodelis, izlūgdamies Dieva svētību sūtņa K. Zariņa braucienam un novēlēdams, lai katrs viņa solis un vārds šais dienās atstātu latviešu sirdīs gaišas ceļa zīmes. Raksturojot šī brīža svinīgumu un nopietnību, prāvests A. Skrodelis uzaicina visus kopā nodziedāt korali „Pie rokas ņem un vadi".

No LNAK viesi sveic mācītājs A. Čops, norādīdams, ka sūtnis K. Zariņš savā personā apvieno simbolu mūsu valsts reālitātei un ticībai tās nākotnei. No Kanadas DV saimes sūtni sveic A. Gailītis, no laikraksta Latvija Amerikā red. Ingrida Vīksna, bet Niagaras latviešu vārdā draudzes priekšnieks H. Treijers, lūgdams viesi nākošā dienā dažas stundas veltīt jaunatnei, — piedaloties pirmā Kanadas mazpulka svinīgā solījuma aktā.

Saņēmis košās ziedu veltes, ar dziļu sirsnību uzklausījis apsveicēju vārdus un noraudzījies brašo mazpulku dalībnieku — zēnu un meiteņu pulciņā, sūtnis K. Zariņš teica izjustu un cerību pilnu runu, īsos vilcienos pieskardamies savā brauciea mērķim un nolūkam.

„Jūs zināt, ka esmu braucis jūs stiprināt," teica sūtnis, „bet es gribu teikt, ka tikpat daudz esmu braucis pie jums, lai pats smeltos ticību. Esmu daudzkārt dzirdējis bezcerīgus tautiešu vārdus, kas izmisīgi sauc — nav vairs dzīvei jēgas! Bet es domāju, ka tieši tagad, aizvien vairāk un vairāk rodas jēga mūsu dzīvei, jo ejam aizvien tuvāk savam mērķim un ilgu piepildījumam. Mēs neesam vairs vieni, kā tas bija pirms gadiem, kad Rietumi negribēja vai nevarēja uzklausīt mūsu taisnības balsi, bet nu mūsu pulkā ir jau miljoni, un šie miljoni rit pretī uzvarai." — Tālāk savā uzrunā sūtnis atstāstīja savu pēdējo sarunu ar ministru prezidentu K. Ulmani, kas to izsaucis no Londonas, lai viskriskākajā brīdī viņam piešķirtu ārkārtējas pilnvaras. „Bet," uzsvēra sūtnis, „ne šīs pilnvaras šie papīri ir nozīmīgi, un par tiem es negribu nemaz daudz runāt, — bet galvenais ir gars, kas valda mūsos, un tas ir garantija tautas veselīgam spēkam un dzīvotspējai. Un šī gara galvenā stiprinātāja un sargātāja ir latviešu māte, kurai uzlikts lielais un nopietnais pienākums — izaudzināt šeit svešumā latvisku jauno audzi. Tādēļ es esmu arī priecīgs, visās vietās un pilsētās, kur vien ir latvieši, vērodams spēcīgas, bērniem bagātas ģimenes, jo tie būs nākošās Latvijas cēlēji, un, cik man ir zināms, uz tiem arī dzimtenē palikušie latvieši liek visas savas cerības."

Skaidros un sirsnīgos vārdos aprādīdams tautiešu pulciņam mūsu pienākumus un uzdevumus, sūtnis K. Zariņš uzsvēra trīs pamatdomas, kas to vadījušas cauri visai dzīvei: „Es esmu paklausījis visu savu mūžu trim likumiem, un ļāvies no tiem vadīties visos izšķirīgos brīžos, — esmu ticējis darbam, centies mīlēt tuvāko kā sevi pašu un paļāvies uz Dievu. Šie trīs dzīves pamata likumi lai mūs visus pavada arī turpmākās gaitās, kas reiz novedīs mūs pie lielo ilgu piepildījuma — brīvās Latvijas valsts." Runu beidzot, sūtnis uzaicināja visus klātesošos vienoties tautas lūgšanā. Skaistu ziedu velti no Niagaras jauniešiem saņēma arī konsuls R. Braisons ar kundzi.

Dokumentēt sūtņa ierašanos un svinīgo apsveikuma brīdi no Toronto bija ieradušies arī Ņufaundlendas filmu sabiedrības Atlantic Film producents inž. A. Jekste ar filmoperātoru R. Balodi, kas viesi K. Zariņu, viņa meitu Mariannu, konsulu R. Braisonu ar kundzi un apsveicēju pulku uzņēma filmā.

Vēl krietnu pusstundu pakavējies latviešu pulciņa vidū un apskatījis ar tiem kopīgi Niagaras ūdeņus, terases un apstādījumus, sūtnis šķīrās no tautiešiem, kopā ar savu meitu un konsulu Braisonu un kundzi, atgriezdamies viesnīcā, lai pēc dažām dienām ierastos Toronto.

ČETRAS PAMATDOMAS VIENO LATVIEŠU SADARBĪBU:

LATVIJAS ATBRĪVOŠANA, DZĪVĀ SPĒKA SAGLABĀŠANA, KULTŪRAS ZELAŠANA UN TRŪKUMCIETĒJU APRŪPE

Atklājot vienu no svarīgākajām un nozīmīgākajām Amerikas latviešu apvienības centrālās valdes sēdēm, kurā piedalījās Latvijas Ārkārtējo pilnvaru nesējs un sūtnis Lielbritanijā K. Zariņš un mūsu sūtnis Vašingtonā J. Feldmans, visi apvienības valdes locekļi — E. Freivalds, A. Bērziņš, P. Eglītis, A. Klaupiks, V. Lambergs, A. Līdacis, J. Vinters, V. Ignāts, R. Šillers, A. Rudzis, G. Meierovics un B. Albāts, revīzijas komisijas priekšsēdis V. Vuškalns, kā arī Konsultātīvās kopas locekļi V. Māsēns un Ā. Bļodnieks, valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš deklarēja, ka Latvijas atbrīvošana, latviešu tautas dzīvā spēka saglabāšana, latviešu kultūras zelšana un trūkumcietēju aprūpe ir tie četri stūŗakmeņi, uz kādiem uzbūvēta apvienība un kas var arī būt drošs pamats šajā sēdē apspriežamajai vispasaules latviešu organizācijai. Sūtnis J. Feldmans deklarēja, ka ALA un Konsultātīvā kopa papildina sūtniecības darbu un izteica vēlēšanos, lai abi šie organi nāk ar padomiem un izsaka sabiedrības domas jautājumos ar sabiedrisku nozīmi. Minētie četri punkti var apvienot visus latviešus kopējam darbam, paturot arī katram savus idnividuālos uzskatus polītikā un citos jautājumos. Sūtnis K. Zariņš ar uzsvaru teica, ka P. Lejiņa deklarētie četri punkti ir mūsu trimdas stiprums un ceļ latviešu garu augstu, bet šiem četriem stūrakmeņiem vēl pievienojams piektais — tautas vienotības darbs. Tad panākumi būs droši un lieli.

SŪTNIS K. ZARIŅŠ ALAs SĒDĒ ATSTĀSTA SAVU PĒDĒJO SARUNU AR PREZIDENTU K. ULMANI

Šīs atziņas un vēlējumi bija uvertīra ALAs valdes sēdei, kas bija veltīta tikai vienam jautājumam — vispasaules latviešu organizācijas radīšanai. Sūtnis K. Zariņš vēl norādīja: Latvijas ārpolītiskais stāvoklis kļūst arvien labāks, Latviju mēs atgūsim. Ir sākusies latviešu trimdā liela polītiska rosība, arī polītiskās partijas vēlas atjaunot darbību un piedalīties brīvības cīņā, tādēļ ir vietā pateikt viņa, sūtņa K. Zariņa, pēdējo sarunu ar Latvijas valsts prezidentu K. Ulmani Rīgas pilī, 1940. g. 19. februārī:

„Mēs ar prezidentu Ulmani nebijām nekādi draugi, bet Ulmanis man lielā sirsnībā teica, ka es esot ārlietu ministram Munteram apgalvojis, ka Vācija kaŗu zaudēs un vēlējās zināt, uz ko es dibinu savu apgalvojumu, jo toreiz ASV vēl nekaŗoja. Es tad prezidentam teicu, ka ASV ir jau faktiskā kaŗā ar Vāciju, jo visādi jau atbalsta sabiedrotos, bet pret ASV, Angliju un citām rietumu valstīm Vācija nav spējīga kaŗā uzvarēt. Tad prezidents lielā nopietnībā teica: „Mēs Jums dosim ārkārtējas pilnvaras rīkoties valdības uzdevumā, ja pati valdība kādā ļaunā brīdī būtu kavēta darboties."

Tas mani pārsteidza un es atbildēju prezidentam, vai pilnvaras nevarētu dot kādam jaunākam sūtnim, bet Ulmanis tad ar savu raksturīgo humoru izsaucās: „Jūs jau esat tas jaunākais!" Un tad viņš paņēma kādu lādīti un izņēma no tās manus diplomātiskos ziņojumus no Londonas un teica: „Es Jūsu ziņojumus lasu un atkal pārlasu, lūdzu, turpiniet tāpat strādāt, Latvijas valsts labā līdz galam." Un tad es lielā aizkustinājumā teicu mūsu prezidentam: „Cik ilgi vien es dzīvošu, es stāvēšu par Latvijas sarkanbaltsarkanām krāsām un valdības pilnvaras izpildīšu pēc labākās apziņas." Un tā mēs izšķīrāmies, bet valdības dotās pilnvaras uzticīgi izpildīšu līdz galam, kamēr mums būs atkal likumīga valdība. Es jūtos jaunāks nekā 1940. g. un ar prieku saku, ka mūsu gars vienojas ar dzimteni — mēs neesam bēgļi, bet cīnītāji uz dzīvību un nāvi. Ja polītiskās partijas var saskaņot savu darbu ar mūsu visu cīņas pienākumu, es vienmēr stāvēšu vienības pusē, jo rītos un vakaros manas domas un lūgšanas ir pie dzimtenes un par dzimteni," ar lielu saviļņojumu savu runu nobeidza mūsu valsts augstākais reprezentants trimdā.

Tad prof. P. Lejiņš nolasīja valdes uzdevumā sastādīto referātu par Latviešu vispasaules apvienības radīšanu, apsveŗot visus — gan citu zemju centrālo organizāciju, gan ALAs valdes locekļu un citu organizāciju iesniegtos projektus un ierosinājumus. Par vispasaules latviešu apvienības vēlamību domstarpību nav, bet visi uzskata to par ārkārtīgi svarīgu, lai latvieši būtu sagatavoti tai dienai, kad eventuāli šāda vispasaules aparāta eksistence būtu nozīmīga Latvijas likteņu izšķiršanā.

Bet pie vispasaules apvienības vēlamības izteiktas šādas rezervācijas: a) tā nekādā gadījumā nedrīkst traucēt neatkarīgās Latvijas valdības sūtņu — pilnvaru nesēju darbību un starptautiskā plāksnē tā darbotos tur, kur tā piemērota, b) tā nedrīkst būt par mākslotī radītu arēnu personīga prestiža un ambīciju izspēlei, bet tai jābūt patiesa darba programmai, kas būtu skaidri saredzama, jo tikai tad tā baudīs latviešu uzticību un atbalstu, c) tā nedrīkst izvērsties par strīdu un nesaskaņu izcīnīšanas vietu, jo tas to neizbēgami pārvērstu par negātīvu faktoru latviešu lietā. Tādēļ jānodarbojas vienīgi ar visus latviešus skaŗošiem jautājumiem, novēršot skaldīšanos, jo principā programma visiem latviešiem ir viena un visos detaļos jāpanāk kompromiss, d) tā nedrīkst aizmirst, ka daudzi latvieši jau tagad ir citu valstu pilsoņi, kas zvērējuši lojālitāti šīm valstīm. Vistuvākā nākotnē to skaits strauji pieaugs, jo, piem., ASV 5 gadu termiņš sāk notecēt un, cik dzird, vairums taisās kļūt par ASV pilsoņiem. Līdz ar to katrai akcijai starptautiskā plāksnē jābūt saskaņotai ar lojālitātes pamatprincipiem attiecīgās valstīs, e) tā nedrīkst pārspīlēt savas iespējamības, jo vilšanās pēc sākuma entuziasma dārgi maksās tās prestižam. Vispasaules apvienības funkcijas ir svarīgas, bet tās iespējas ir ierobežotas pašreizējā starptautiskā stāvoklī. Tai jāsamierinās ar iespējamību, ka vairākus gadus tai būs jāapmierinās ar atsevišķo valstu centrālo organizāciju ikdienišķu koordinācijas darbu un vispasaules informācijas programmu un jābūt par ieroci, ko tura gatavībā tai dienai, kad pienāks reize autoritātīvi izteikt latvietības viedokli brīvajā pasaulē. ..

(Nobeigums 2. lpp.)

Mažino līnija aizturēs sarkanarmiju?

Parīze. — Nedēļas izdevums Aux Ecoutes ziņo, ka franču maršals Žuēns, kas ir arī Ziemeļatlantijas Savienības bruņoto spēku vadības loceklis, līdz ar paprāvu grupu Francijas ģenerālštāba virsnieku esot inspicējis Mažino līnijas nocietinājumus Mecas un Luksemburgas rajonā. Tiekot pārbaudīta iespēja izmantot Mažino līniju aizsardzībai pret Sarkanarmijas uzbrukumu. Pats ierosinājums par Mažino līnijas eventuālu izmantošanu gan nenākot no paša Žuēna, bet to ieteikusi grupa ģenerālštāba virsnieku. Inspekcijas brauciens noticis lielās slepenībā.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

KOMŪNISMA UPUŖU PIEMIŅAS DIENA

Savā 35 gadu ilgā valdīšanas laikā komūnisms ir prasījis miljoniem cilvēku upuŗu, cik īsti, to zinās pateikt tikai čekas archīvi. Bet mēs droši varam teikt, ka cilvēces vēsturē neviens kaŗš, neviena sērga vai dabas katastrofa nebūs prasījusi tik daudz upuŗu kā komūnisms. Pie tam šis režīms neuzrādā nekādas pazīmes, ka tas varētu kļūt humānāks. Kur valda komūnisms, tur plūst asinis, asaras un sviedri. Mēs nezinām noteikti, cik cilvēku vergu nometnēs gaida savu nāvi, bet viņu skaits ir daudzi miljoni. Čekas moku kambaros darbs turpinās stachānoviskā tempā.

Ik gadus mēs sanākam kopā, lai aizlūgtu par 14. jūnijā aizvestajiem. Ar to, protams, mēs pieminam ne tikai minētā dienā aizvestos, bet visus mūsu tautas brāļus un māsas, kas gājuši bojā vai cieš komūnisma jūgā. Baltijas tautām tā ir nacionāla sēru diena. Bet no citām tautām reti kāds pievienojas mūsu aizlūgumiem. Pārējās tautas ir apmierinātas, ka tās vēl var dzīvot brīvībā un nav kļuvušas par komūnisma upuŗi.

Cik zināms, nevienai citai tautai nav šādas komūnisma upuŗu piemiņas dienas. Šis apstāklis pavedina uz pārdomām vai šādu komūnisma upuŗu piemiņas dienu nevarētu izvērst par starptautisku protesta dienu pret necilvēcību, aizlūdzot par komūnisma mocekļiem. Būtu jāpanāk, lai šinī protestā piedalītos ne tikai tās tautas, kas atrodas komūnistu jūgā, bet arī visas brīvās tautas. Nav nepieciešams, lai šī diena būtu tieši 14. jūnijs. Mums, protams, šis datums ir sava lieta. Tomēr šinī dienā aizvesto skaits ir tikai niecīga daļa komūnisma upuŗu jūrā. Varbūt pārrunās ar pārējo tautu trimdiniekiem noskaidrosies kāds cits datums, kas būtu piemērotāks izraudzīšanai par komūnisma upuŗu dienu.

Visas trimdinieku organizācijas varētu griezties pie visu baznīcu (ne tikai kristīgo vien) vadībām ar ierosinājumu izsludināt izraudzīto dienu par komūnisma upuŗu starptautisko piemiņas dienu un aizlūgt par visiem mocekļiem, vajātiem un apspiestiem, kā par tiem, kas miruši, tā arī par tiem, kas cieš cietumos, vergu darba nometnēs, kolchozos. Šādu aizlūgumu rīkošanu neviens nevarētu iztulkot par kūdīšanu uz kaŗu. Protams, šo dienu varētu izmantot arī pretkomūnistiskai propagandai laicīgos sarīkojumos.

Ja izdotos noorganizēt šādas komūnisma upuŗu piemiņas dienas atzīmēšanu visā brīvajā pasaulē, to varētu izmantot kā spēcīgu ieroci psīcholoģiskajā kaŗā pret komūnismu. Kaut vienu dienu gadā tas liktu vēl brīvajām tautām pārdomāt, kādas briesmas tām draud, un atvērtu acis daudziem, kam tās vēl nav atvērušās. Kaut vienu dienu gadā tas liktu rietumu cilvēkiem padomāt par to ciešanu apjomu, ko cilvēks sagādā cilvēkiem tanī pasaules daļā, ko noslēdz dzelzs aizkars.

Protams, tādēļ vien komūnisms nepaliks humānāks un nepārtrauks cilvēku spīdzināšanas, vajāšanas un masu slepkavības, bet šāds pasākums lielā mērā vājinās komūnistu pozicijas demokratiskajā pasaulē un izņems vēju no viņu propagandas burām. Iepazinušies ar komūnistu valdīšanas metodēm daudzi komūnistu līdzskrējēji kļūs vienaldzīgāki, bet daudzi vienaldzīgie kļūs antikomūnisti. Katrā ziņā šis pasākums būs ļoti nepatīkams necilvēcīgo noziegumu organizētājiem Maskavā. Un, kas zina, varbūt ar to mēs tomēr saīsināsim ciešanu laiku cilvēkiem aiz dzelzs aizkara.

A. Zvēriņš

ČETRAS PAMATDOMAS VIENO LATVIEŠU SADARBĪBU

(Pārnesums no 1. lpp.)

Būdama apvienība, vispasaules latviešu apvienība var tikt radīta vienīgi atsevišķu valstu un kontinentu latviešu vienošanās ceļā, par kādu piespiešanu nevar būt runa. Kādai lielākai latviešu grupai atteicoties piedalīties, tā vairs nebūs vispasaules apvienības organizācijas nīgais iespējamais ceļš ir kopīga viena plāna izstrādāšana. Te ir izteikti vairāki priekšlikumi:

a) atsevišķu valstu un kontinentu centrālās organizācijas izstrādātā vispasaules apvienības organizācijas plānu, b) atsevišķas zemēs ievēl speciālas organizācijas komitejas, kas, savstarpēji sazinoties, izstrādā LVA organizācijas plānu, c) kādas valsts latviešu centrālā apvienība uzņemas iniciātīvi, izstrādā projektu un saņem tam piekrišanu no citu valstu centrālām apvienībām, eventuāli to modificējot (V. Lamberga projekts).

Latvju atbrīvošanas komitejas Eiropas centra aicinājums ir sekot tās piemēram arī citās zemēs, nonākot rezultātā pie vispasaules Latvijas atbrīvošanas komitejas. Austrālijas latviešu apvienība un Latviešu nac. apvienība Kanadā izteikušas jau domas, ka iniciātīve jāuzņemas ALAi. Referents ieteic valdei atzīt, ka vispasaules organizācija veicama visām zemju centrālām organizācijām vadībām, kopēji izstrādājot statūtus. Galīgais projekts būtu jāratificē atsevišķo valstu un kontinentu centrālām organizācijām. Iniciātīvi uzņemas ALA, izsūtot aptaujas lapas centrālām organizācijām, ar jautājumu, kuŗai no centrālām organizācijām būtu uzticama pirmā projekta izstrādāšana.

Nākamais jautājums ir par vispasaules apvienības pamata struktūru: 1) vai tās valdes locekļi būtu pa visu pasauli izkaisīti, kas saziņas vienīgi sarakstes ceļā, 2) vai tai paredzama valde no personām, kas dzīvo vienā zemē un var sanākt kopā uz sēdēm, pie kam šīs personas reprezentē dažādas zemes un kontinentus un ir ievēlētas visā pasaulē, 3) vai valde varbūt rotē no vienas zemes centrālās apvienības valdes uz otras zemes valdi, 4) vai valdes funkcijas būtu pastāvīgi uzticētas vienas valsts latviešu kolonijai, kas ievēlētu attiecīgus organus un vadītu latviešu lietu visā pasaulē vai 5) varbūt būtu iespējams finansēt nelielas pa visu pasauli izkaisītas valdes periodiskas sanāksmes, piemēram, reizi gadā uz kopsēdi vai arī biežāki.

Referents ieteic valdei, ka vispasaules apvienības organiem būtu jāsastādās no visu zemju latviešu ievēlētiem pārstāvjiem, kas paši nāk no attiecīgām zemēm. Kamēr cits veids nav iespējams, saziņāšanās būtu paredzama sarakstes ceļā, bet principā atzīstams, ka vismaz nelielas valdes sēdes ir no liela svara un tāpēc izstrādājams plāns līdzekļu sagādei. Tāpat būtu atzīstams, ka vispasaules apvienības pārvaldes organi ir padotie visu zemju valdei. Pirmajā ietelp locekļi proporcionāli latviešu skaitam attiecīgās zemēs, otrajā ieiet viens pārstāvis no katras valsts. Tāpat jāvienojas par tām valstīm un kontinentiem, kur latviešu skaits ir nepietiekami liels, lai attaisnotu piedalīšanos apvienības pārvaldes organos.

Izšķirams arī jautājums, vai vispasaules latviešu kultūras fondam un vispasaules latviešu apvienības centram jāietelp vispasaules latviešu apvienībā jeb tiem jābūt patstāvīgiem organiem. Referents ieteica valdei atzīt, ka latviešu vispasaules kultūras fonds un aprūpes birojs ietilpināmi vispasaules apvienībā, kā samērā patstāvīgas sastāvdaļas. Tādēļ ieteicams atturēties no soļiem, organizēt vispasaules aprūpi un kultūras fondu neatkarīgi no vispasaules apvienības noorganizēšanas, bet pasteidzināt šīs apvienības radīšanu.

Viceprieksēdis P. Eglītis iesniedza savu pavisam vienkāršotu projektu, kas dotu iespēju tūlīt sākt darboties vispasaules apvienībai. Eglītis to nosauc par Latviešu centrālo savienību trimdā un tā sastādās no atsevišķo zemju latviešu apvienībām. Tās mērķis — pārstāvēt tautu un ciņa par Latvijas atbrīvošanu. Padomē ieiet visas atsevišķo zemju centrālās valdes, bet valdi sastāda atsevišķo zemju centrālo valžu priekšsēži, pie kam Latviešu centrālās savienības trimdā valdes priekšsēdis rotācijas kārtībā būtu tie valdes priekšsēži, kur latviešu skaits pārsniedz 5000. Atsevišķo zemju apvienības skaitītos Centrālās savienības nodaļas.

Debatēs par prof. P. Lejiņa referātā, P. Eglīša un jau agrāk valdei iesniegtā vicepr-ža Lamberga u. c. projektus izteiktiem viedokļiem, izvirzījās divi galvenie uzskati:

1) vispasaules latviešu apvienība sastādās no zemju centrālo organizāciju pārstāvjiem un tai lielā mērā ir koordinācijas uzdevumi un 2) vispasaules latviešu apvienība ir latviešu trimdas tautas pārstāvniecība un centrāls politiskās ciņas organs Latvijas atbrīvošanai un tādēļ tā ievēlēma no pašas tautas tiešās vēlēšanās. Pēdējo uzskatu aizstāv V. Lambergs, kurpreti valdes vairākums un sūtņi aizstāv pirmo projektu. Pēc ievada debatēm valde vienojās, ka visus projektus vēlreiz apspriedīs nākamajā ALAs valdes sēdē, kas notiks 21. jūnijā Bostonā.

Sēdi slēdzot, P. Lejiņš sirsnīgiem vārdiem pateicās sūtnim K. Zariņam par viņa lielo interesi un dzīvo līdzdalību sēdē un par viņa apciemojumu pie ASV latviešiem.

V. L.

DRAUGA AICINĀJUMS

Atsaucoties aicinājumam ziedot Invalidu Namam Vācijā, Eduards Veinbergs un Olgerts Kreitāls Grand Rapidos iemaksājuši Daugavas Vanagiem ASV $5.00 katrs un lūdz ar savu atravu piedalīties:

Alfredu Zirni Grand Rapidos, Mich., Otto Kalniņu, architektu Aleks. Klinklāvu, inž. Oskaru Dzērvīti Kanadā, Adolfu Ķīburi, Viskonsinā, Tālivaldi Ošnieku Gr. Rapidos, Mich., inž. Rūdolfu Bērziņu, Jāni Trumpi un Valdi Didrichsonu Čikagā.

Bramptonieši pievienojas dziedātāju saimei

Sekojot DV Kanadas valdes aicinājumam, arī Bramptonas un tās apkārtnes latvieši nolēmuši piedalīties Latviešu dziesmu dienas Kanadā 30 augustā Toronto. Bramptonas latviešu kopas dirigents Viktors Rundāns iecerējis sastādīt ap 40 dziedātāju lielu kori un bez tam vēl dubultkvartetu. Pazīstot Bramptonas latviešu saimi, varam teikt, ka šīs centieni ir pamatoti, jo Bramptonā mājvietu atraduši mūsu bijušie labāko koru dalībnieki. Lielas cerības dir. Rundāns liek uz sieviešu balsīm. Pats dirigents ir 4 bērnu tēvs un dziesmai kalpojis jau 30 gadus, kas tas … lamies to arī turpināt tikpat ilgi. Dziesmu dienas rīkotāji novēl bramptoniešiem labas sekmes un cer, ka viņu priekšzīme pamodinās arī dažu labu „snaudēju" kaimiņos.

APTAUJAS

Toronto Latviešu Biedrība ir sastādījusi un izsūtījusi visiem biedriem aptaujas lapas, lai noskaidrotu biedru vēlēšanās un intereses sabiedriski—kultūrālā virzienā. Aptaujā ir 15 jautājumi, starp citu par vēlamiem sarīkojumiem, to apmeklēšanas biežumu, izdevumiem par kultūrālām vajadzībām u.t.t. Aptaujas ir anonimas un aptauju lapas var dabūt TLB, 198 Osler St., Toronto, ikviens, kas par to interesējas. TLB

Toronto mākslinieciskо sarīkojumu kalendārs

Piektdien, 6. jūnijā, pl. 8.00 vak. 62, Claremont Str. zālē Toronto DV teātra izrāde, R. Blaumaņa „Launais gars". (T. Keniņa lekcija pārcelta uz svētdienu.)

Sestdien, 7. jūnijā, pl. 7.30 vak. Sv. Andŗeja b-cas l. zālē TLB Teātra izrāde K. Miķelsones „Slinkā sieva" (rež. A. Vilkancis.)

Svētdien, 8. jūnijā, pl. 8.00 vak. Sv. Andreja b-cas m. zālē, T. Keniņa lekciju cikla „Lielās mūzikas problēmas" 8. un šīs sezonas pēdējais referāts: „Operas attīstība no romantiķiem līdz mūsdienām". Skaņu platēs fragmenti no Vāgnera, Verdi, Bizē, Pučīni, Debisī un Menotti operām.

Svētdien, 15. jūnijā, pl. 2.30 p. p. Massey Hall'ē, LNAK rīkotā Latviešu diena: Sūtņa K. Zariņa runa un latviešu dziesmu koncerts. Piedalās operdz. H. Lūse, komp. T. Keniņš, „Dainas" koris (dir. Ē. Freimane), Hamiltonas Latviešu Biedrības koris (dir. J. Cīrulis) un vīru dubultkvartets „Kalvis" (dir. J. Dzeguze).

Sestdien, 28. jūnijā, pl. 8.00 vak. Sv. Andreja b-cas l. zālē, E. Skujenieka lugas „Dirigents" pirmizrāde Toronto, Latviešu Nacionālā Teātra uzvedumā (rež. M. Bērziņa).

Svētdien, 29. jūnijā, pl. 7.00 vak. Sv. Andreja b-cas l. zālē Latviešu baleta skolas atklāts audzēkņu vakars. Piedalās baletsoliste V. Keiša. Pie klavierēm E. Timermane.

CITI SARĪKOJUMI

Sestdien, 14. jūnijā, pl. 3,00 p. p. Massey Hall, Baltiešu Federācijas Kanadā rīkotais Aizvesto piemiņas akts. Koncerta daļā piedalās: operdzied. Herta Lūse, komp. Tālivaldis Keniņš, lietuviešu operdzied. P. Radzevičius un B. Marijošius, igauņu dzied. I. Losberga, pianiste Salme Lohuaru, lietuviešu jaukts koris un igauņu vīru koris.

Pirmdien, 16. jūnijā, pl. 8.30 vak. Massey Hall, pasaulē slavenā italiešu tenora Benjamino Džiļi (Gigli) koncerts.

Vasras sezonas kārtējie „promenādes" simfonijkoncerti Varsity Arēnā (Bloor), ar ievērojamu solistu piedalīšanos. Ieejas cena 50 c (skat. tekošos aizrādējumus dienas presē).

LASĪTĀJU VĒSTULES

Liepājniekiem

Svētdien, 25. maijā nosūtīju liepājnieku vakara dalībniekiem apsveikuma telegrammu uz YMCA's vārdu, 40 College Str., Toronto, bet telegrammu saņēmu atpakaļ, jo adresāts tur neesot reģistrēts. Žēl, ka mans labais nodoms nesasniedza mērķi.

Kaut gan neesmu dzimis liepājnieks, tomēr trīs gadi aizvadīti Liepājā, un šis laiks iegulies manā sirdī kā jaukākais manā mūžā.

Tā nu tomēr savās domās biju kopā ar jums un atmiņās pārstaigāju visas mīļās vietas un apciemoju visus draugus, no kuriem daudzu liktenis nav vairs zināms.

Esmu vēl pilns ticības atgriezties dzimtenē un šo ticību neviens man nespēj atņemt.

Teodors Brilts

„Visi ir gudri vēlāk!"

(Skat. „Latvija Amerikā", 21. 5. 1952.).

Ir taisnība — šis, tas būtu bijis citādi, ja par darba, dzīves, iztikas un līguma noteikumiem tie latvieši, kas izšķīrās doties „Westward Ho" akcijas ietvaros darbā uz Angliju, iepriekš būtu bijuši pilnīgāk un objektīvāk informēti. To apliecinās ikviens, kas EVW kārtā nokļuva Anglijā. Nenoliedzami, — vaina par to daļēji krīt uz mūsu toreizējo vadību Vācijā, kas nebija par attiecīgas informācijas savākšanu tā rūpējusies, kā piem., tas notika Beļģijas akcijas laikā. Ja trimdinieku pārstāvji savukārt tad ir vadījušies pēc mūsu amatpersonu sagādātas informācijas — vēl jo lielāka tad to vaina, kam pēc amatiem un dzīves vietas vajadzēja apstākļus labāk un pilnīgāk pārredzēt.

Attiecībā uz O. Liepiņa centieniem šai ziņā ko darīt, jāšaubās tomēr, vai viņam šeit kādus sevišķus nopelnus var pierakstīt, jo norādīt uz apstākliem un brīdināt tikai 1947. gada decembrī, manuprāt arī nozīmē pieder pie — „visiem, kas ir gudri vēlāk". — jo ap to laiku latviešu EVW lielais vairums jau bija pāri kanālim. — **Al. S.**

St. Katrīnā.

Atbilde A. Blāķim

Savā garajā mūžā daudz esmu cietis, daudz zaudējis. Tā pēdējā kaŗā zaudēju vienu savu mīļo dēlu. Par laicīgās mantas zaudējumiem negribu runāt. Vienu gan, katra cilvēka augstāko mantu, savu godu biju saglabājis. Bet liels bija mans pārsteigums, kad šīs avīzes 39. numurā izlasīju A. Blāķa rakstu, kurā tas mani nodēvē par savādu patriotu un nostāda blakus tautas nodevējam Kirchenšteinam!

Mans noziegums esot tas, ka es, kā 1918. gada 18. februāra pirmās deportācijas dalībnieks atgriezies no Sibirijas un atzinies, ka šo iespēju man un vairāk simtu citiem deportējamiem sagādājis 1918. g. 3. martā starp Vāciju un Krieviju parakstītais miera līgums. Tas nu ir fakts, un es tur nekā nevaru ne darīt, ne grozīt. Tik rodas jautājums: ja nu toreiz mūsu starpā būtu bijis arī Blāķa kungs, ko tad viņš tādā gadījumā būtu darījis, vai būtu braucis atpakaļ uz dzimteni, vai palicis Sibirijā? Še jāpiezīmē, ka, Sibirijā un ceļā esot, mums par tādu miera līgumu nekas nebija zināms. To uzzinājām tikai tad, kad bijām atgriezušies dzimtenē.

Ja nu mani tomēr kāds saukt tu par nodevēju, tad man jāsaka, ka es tāds nebūtu viens, bet tādā pašā stāvoklī bija arī tie, kas jau mieru atraduši dzimtenes smiltājā. Starp citu, lai atceramies Valmieras tirgotāju Andreju Kampi, kas kā pirmais ar ziedojumu atbalstīja jaundibinātās Latvijas valsts tukšo kasi. Lai atceramies Valmieras prāvestu E. Pavasari, kas tāpat kā A. Kampe savā ģimenē izaudzinājuši augsti godājamus tautiešus, kas tagad kopā ar mums bauda visus trimdas dzīves labumus. Lai atceramies mācītāju—dzejnieku J. Ērmani, kas starp daudzām skaistām garīgām dziesmām sacerējis tik jauko, daudz dziedāto: „Dievs, sargi mūsu tēvu zemi". Nu tiešām būtu jābrīnās, kā „tautas nodevējs" to ir spējis!

Bet jocīgi, ja ne muļķīgi ir A. Blāķa secinājumi, ka ar 3. marta Brestlitovskas līgumu Latvija kā valsts sadalīta divi daļās: viena daļa Vācijai, otra Krievijai. Rodas jautājums, kā gan var dalīt kādu priekšmetu, kura vēl nemaz nav, jo Latvijas valsts tapa tikai 18. novembrī?!

Man nav nekādas vajadzības Brestlitovskas līgumu ne teikt, ne slavēt. Bet tomēr katrai lietai jāpieiet ar apdomu. Pēc Pirmā Pasaules kaŗa ne vien krieviem, bet arī viņu sabiedrotiem valdīja doma, ka lielā Krievija nav dalāma. Un šī doma arī tagad nav mirusi krievu trimdiniekiem, kas jau vairāk kā 30 gadu ir trimdā. Bet ko pierādīja Brestlitovskas līgums? To līgstot, toreizējā Krievijas valdība pati pierādīja, ka lielo nedalāmo var gan dalīt!

Un man šķiet, šis apstāklis pirms Latvijas nodibināšanas deva iespēju Zigfrīdam Meierovicam, nākošajam ārlietu min., pārliecināt sabiedrotos tā, ka Anglija atzina Latviju de facto jau 11. novembrī, pirms Latvijas proklamēšanas.

Pamatojoties uz augšā teikto, visus man un maniem ciešanu biedriem nejēdzīgos apvainojumus noraidu! Un ja dzīvi būtu prezidenti J. Čakste, A. Kviesis, K. Ulmanis, tad tie varētu apliecināt, ka šis „savādais patriots" un „nodevējs" arī kā Tautas Padomes loceklis ir kopā ar viņiem stāvējis pie Latvijas valsts šūpuļa.

T. U.

INFORMĀCIJA PAR VADĪTĀJU UN BĒRNU PIETEIKŠANOS VASARAS NOMETNEI

Aicinājums piedalīties bērniem Latviešu Sporta Apvienības Kanadā rīkotajā bērnu vasaras nometnē rod lielu atsaucību, un bērnu pieteikšanās nometnē rit rosīgi.

Tā kā lielais vairums bērnu vēlas piedalīties nometnē ar jūlija sākumu, tad LSAK ir nolēmusi nometni iesākt š. g. 4. jūlijā. Sakarā ar minēto, pagarināts bērnu pieteikšanās termiņš līdz š. g. 20. jūnijam. Lūdzam šo datumu noteikti ievērot, jo gadījumā, ja nometnes nevarētu uzņemt visus reflektantus, priekšroku dosim tiem, kas nometnē pieteikušies agrāk.

Bērnu pieteikšanās nometnē, kā jau tas līdz ar citu informāciju par nometni ziņots laikrakstā Latvija Amerikā, š. g. 24. maija numurā — pie gaidu vadītājas A. Heniša k-dzes, 174 High Park Ave, Toronto, Ont., tel. JU 1046.

Nometne ir domāta ne tikai Toronto dzīvojošiem bērniem, bet tajā, rūpējoties par transportu, aicināti piedalīties latviešu bērni no visas Kanadas.

Lai varētu sakomplektēt nometnei labu vadītāju sastāvu un līdz nometnes sākumam izkārtot vadītāju informācijas un apmācības jautājumu, LSAK aicina ne vēlāk kā līdz š. g. 20. jūnijam pieteikties visus, kas īsāku vai ilgāku laiku vēlētos darboties nometnē kā vadītāji resp. vadītājas.

Pieteikšanās un tuvāka informācija šinī jautājumā pie J. Pālena, 303 Shaw St., Toronto, Ont., tel. LO 9770.

Pirmā vasaras nometnes vadītāju sanāksme — apmācības notiks sestdien, š. g. 21. jūnijā, plkst. 16 pp. Sv. Andreja baznīcas telpās — Carlton un Jarvis ielu stūrī.

Dziedam, lai dzīvotu garā un patiesībā.
Prof. A. Spekke.

AICINĀJUMS

visām biedrībām, jauktiem vīru koŗiem un citiem vokāliem ansambļiem, kā arī atsevišķiem dziedātājiem piedalīties

DZIESMU DIENĀ

š. g. 30. augustā Toronto, kad kopā pulcēsies dziedātāji no plašās Kanadas, lai apliecinātu uzticību savas tautas skaistākajai tradicijai — dziesmai.

Dziesmu Dienai jau gatavojas kori un dubultkvarteti Toronto, Montreālā, Hamiltonā, Londonā, St. Katerinā, Niagarā, Bramptonā, Sadberijā.

Diesmu dienu organizē Daugavas Vanagi Kanadā, ģenerālkonsula R. N. Braisona kunga protektorātā.

Dziesmu Diena domāta kā ieskaņa Dziesmu Svētkiem 1953. gadā, ko rīkos Dziesmu Dienas dalībnieku ievēlētā Rīcības komiteja.

Pieteikšanās Dziesmu Dienai, notis, kā arī tuvāka informācija saņemama pie diriģentes E. Freimanes, 41 Crew Ave, Toronto, Ont. un DV KV loc. E. Krūkas, 173 Seaton St. Toronto, Ont.

DV Kanadā valde

DAUGAVAS VANAGI

ZIEDOJUMI

Latviešu kaŗa invalidu nama iegādei Vācijā ir ziedojuši:

DV Toronto nodaļas savāktie ziedojumi — $124.83; E. Auders $2.50; Dainas koŗa savāktie ziedojumi — $27.20; kuŗus ziedojuši: $2.00 — A. Garpurne; V. Slaņķis; $1.50 — A. Kapiņš; $1.00 — A. Vītols, M. Bērziņa; V. Liepiņa; A. Jankovskis; J. Salnājs; K. Gailis; V. Mačiņš; V. Černovskis; E. Zūlis; E. Kraujiņš; A. Jekums; A. Bērziņš; A. Butāns; E. Grotāns; $0.60 — M. Bergholcs; $0.55 A. Polis; $0.50 G. Ivanovs; S. Zaļais; S. Asmuss; B. Eversons; A. Kreilis; A. Grīnbergs, E. Dzeguze; A.Rudzītis, B. Līdums; H. Turkēvics; A. Brīvmanis, M. Asmuss.

$5.00 — T. Miezītis.

Grūtdieņu aprūpei ziedojuši:

DV Toronto nodaļas ziedojums sakarā ar ģimenes dienu vecajiem ļaudīm Vācijā, atlikums no 16. maija sarīkojuma loterijas atlikuma — $36.45.

$2.50 — E. Auders; $10.00 M. Bērziņš.

Dainas koŗa savāktie ziedojumi $9.50, kuŗus ziedojuši: $1.50 — A. Kapiņš; $1.00 — A. Garpurne; 50c — G. Ivanovs; S. Zaļais; S Asmuss; M. Asmuss; B. Eversons; A. Kreilis; A. Grīnbergs; E. Dzegūze; A. Rudzītis; B. Līdums; H. Turkevics; A. Brīvmanis. $1.00 A. Purvs.

Izsakām visiem ziedotājiem un ziedojumu vācējiem sirsnīgu paldies.

DV Kanadas valde

Daugavas Vanagu Toronto nodaļai ziedojuši šādi tautieši:

1) Invalidu namam Vācijā:

K. Mūrnieks, Toronto, $5.00; Katrine Zembergs, Niagara Falls, $15.00; Rita un Lotārs Kaķis, Sault St. Marie, f$10.00. Kopā $30.00.

II. Trūkumcietējiem:

Blūmbergs, Toronto, $2,00; Lībietis kdze, Toronto, $2,00; Kārlis Lejiņš, British Columbia, $2.00; Alfons un Ludmilla Sukse, Ste Anne, Que, $4,00; Aline Sukse, Set. Anne, Que., $2,00; Arturs un Berta Sproģis, Ste. Anne, Que., $4,00. Kopā $16,00.

Juris Kauls,
DV Toronto nodaļas kasieris.

DV TEĀTŖA ANSAMBĻA SANĀKSME

notiks svētdien, 8. jūnijā, plkst. 8 vakarā, DV namā, 123 Huron St.

Darba kārtībā: 1. Amatpersonu vēlēšanas, 2. statūtu pieņemšana, 3. turpmākās darbības plāna izstrādāšana, 4. ierošinājumi un pārrunas.

Ansabļa aktīvie dalībnieki un interesenti lūgti ierasties laikā.

DV Teātŗa vadība

Nepareiza informācija

Laikrakstā „Laiks" 31. maija n-rā ievietota nepareiza informācija, par pārmaiņām Toronto DV Teātrī. Šai sakarā paskaidroju, ka, izņemot atbrīvoto rež. A. Vilkanci, neviens no pārējiem ansambļa dalībniekiem nav aizgājis un „Launā Gara" izrāde nav ne atlikta, nedz sitādi traucēta.

J. V. Skudra,
DV Teātŗa vadītājs.

KANADĀ

Jaunu skolēnu uzņemšana TLB Sestdienas skolā 7. jūnijā, pl. 9,30.

Skolas izlaiduma akts 8. jūnijā, pl. 10 Sv. Andreja baznīcā.

*

St. Džonsa pilsētā Ņufaundlendā ievērojams notikums bija prāv. A. Skrodeļa apciemojums. Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis tur vadīja divus dievkalpojumus, kādam nolūkam tam bija atvēlēta katedrāle. Prāv. Skrodelis noturēja dievkalpojumu arī vāciešiem. Tālāk prāv. Skrodelis devās uz Korner Brūku, kur arī noturēja dievkalpojumus latviešu un vācu draudzēm. 15. 5. St. Džonsas latvieši pulcējās vienkopus šīs svinīgās dienas atcerei. Sanāksmi sirsnīgiem vārdiem ievadīja Prof. Dr. Jakobsons.

*

30. maijā Toronto, 1087 Queen St. zālē TLB sarīkojumā notika Baleta un humora vakars, kurā piedalījās baletsolistes Vera Keiše un Erna Pīlupe, humorists Jēkabs Vērenieks, žanra dziedātāja Marija Žeimīte un dejotājs Tālivaldis Ozolcelms. Klavieŗu pavadījumus veica Arija Dombrovska.

Līdz šim Toronto vēl nepiedzīvotais šāda veida sarīkojums bija pulcinājis pāri par 600 apmeklētāju.

*

Pagājušā sestdienā Sv. Katrīnes DV nodaļa bija rīkojusi literāru vakaru, veltītu pārrunām par Kurzemi un Ingrīdas Vīksnas romānu Mums jābrien jūrā. No Toronto bija ieradusies arī romāna autore, kas savā referātā pastāstīja atmiņas par Kurzemes pēdējo ziemu, kā arī iepazīstināja klausītājus ar dažiem sava romāna tapšanas gaitas noslēpumiem. Ingrīdas Vīksnas atmiņas papildināja E. Sakss, kas pastāstīja par pēdējām dienām Liepājā un par 8. maija — kapitulācijas dienas — notikumiem.

Noslēgumā E. Sprūdža iejūtīgi teica vairākas I. Vīksnas Kurzemei veltītus dzejoļus. Pēc vakara oficiālās daļas viesi pulcējās ap tējas galdu, kur risinājās tālāk pārrunas par iepriekš pieminētiem tematiem. Tika apskatīta kureliešu problēma un 15. divīzijas liktenis Vācijā, par kuras gaitām interesantus faktus sniedza DV Kanadas valdes pr-js P. Balodis. Visbeidzot Ingrīdai Vīksnei bija jāstājās klātesošo izraudzītās „literārās tiesas" priekšā, kas mēģināja novērtēt romāna Mums jābrien jūrā kļūdas, trūkumus un vērtības. Vakars noritēja patiesā tuvībā un sirsnībā, kaut arī jaukais Vasarsvētku sestdienas vakars daudzus katrīniešus bija aizvilinājis garām sarīkojuma telpām.

L.

*

Londona Latviešu Sestdienas skola 31. maijā noslēdza savu trešo mācības gadu. Skola pastāv pie L.L.Kopas un kalpo visiem Londonas latviešu bērniem. Tanī strādā 5 skolotāji — V. Šēfers, P. Dreimanis, E. Bekmane P. Zvagulis un V. Klābe; mācības notiek trijās latviešu mājās.

Mācības gada noslēguma vakars Pilsētas bibliotēkā bija pulcinājis ne tikai bērnus ar vecākiem, bet arī pārējos tautiešus, galvenām kārtām ģimenes cilvēkus.

Vakaru ievadīja A. Brigaderes „Sprīdīša" triju ainu uzvedums skolotāja P. Zvaguļa iestudējumā. Viņš īsā ievadā pastāstīja, ka šis uzvedums izaudzis no kārtējā skolas darba, otrās grupas skolēniem latviešu valodas stundās lasot „Sprīdīti" — katram savu lomu. Šai uzvedumā nepiedalās vis tēlotāju izlase, bet visa skolas otrā grupa, papildināta vēlāk ar jaunāko grupu. Viss uzvedums ir skolas latviskās audzināšanas sastāvdaļa, bērniem ar sajūsmu darbojoties līdzi gan kārtējās latviešu valodas stundās, gan arī daudzos papildus mēģinājumos, lai noslīpētu savas lomas. Visi klātesošie ar interesi sekoja šim uzvedumam, kas bērnus ieveda latviskajā „Sprīdīša" pasaulē un pieaugušiem lika atcerēties savu bērnību dzimtenē. Sprīdīša vārdi, „ka ceļš uz laimīgo zemi ir ceļš uz mājām", dziļi iespiedās visu sirdīs.

„Sprīdītim" raibā virknē sekoja klavieru priekšnesumi, tautas dejas, deklamācijas un beigās L. Bērziņa „Apburtie zābaki" vecākās grupas izpildījumā. Šos priekšnesumus bija sagatavojušas skolotājas E. Bekmane un pianiste brīvmāksliniece R. Šēfere.

Pēc priekšnesumiem skolas vadītājs P. Dreimanis pasniedza liecības un latviešu veltes — grāmatas — pirmajiem šīs skolas absolventiem — Rūsiņam Albertinam, Dailei Grīnai, Ārijai Miķelsonei un Viesturam Šēferam, ikvienam nolasot īpašu veltījumu. Noslēgumā visi nodziedāja Latvijas valsts himnu.

*

Londonas Baltiešu komiteja rīko Aizvesto piemiņas sarīkojumu 14. jūnija vakarā. Tas sāksies ar ziedu nolikšanu pie kritušo kaŗavīru pieminekļa Viktorijas parkā pl. 6,30 vakarā. Septiņos vakarā akts un koncerts Publiskās bibliotēkas zālē. Tautieši! — aiciniet uz šo sarīkojumu arī kanadiešus. Divās svētdienās CFPL radiofonā būs arī baltiešu referāti: 8. un 15. jūn., pl. 12,15; viļņu garums 980. Piemiņas dievkalpojums 13. jūnijā, pl. 8 vakarā.

Ps.

*

St. Katrīnes Inženieru un Techniķu kopa inž.—mēch. E. Sakša vadībā 24. maijā rīkoja inženieru un techniķu sanāksmi, kurā pulcējās ap 50 dalībnieku no Toronto, Hamiltonas, Niagaras un Bufalo. Vispirms apskatīja St. Katrīnes kuģu būvētavu, kur patlaban beidz darbus lielākam labības, resp. rūdas transporta kuģim Ontario ezerā. Kuģi samēri un dati vēl netiek izpausti, bet jāatzīmē, ka firmai bija jāpagarina esošais sausais doks, lai kuģim varētu dot paredzēto garumu. Paskaidrojumus sniedza inž. E. Sakss, kurš jau Latvijā bija strādājis Liepājas kuģu būvētavā un arī tagad šinī firmā projektē kuģu mašīnu iekārtu un vada tās iebūvi. Inž. E. Sakss jau vadījis vairāku kuģu būvi šai firmai un piedalījies arī kuģu izmēģinājumu braucienos. Rūpīgi sekojot kuģu būvniecības jaunākai literātūrai un sekmīgi risinot šīs problēmas praktiskā darbā, Inž. E. Sakss ir atzīta autoritāte ne tik vien savā firmā, bet arī ārpus tās.

Par lieliskām pusdienām bija rūpējušās laipnās St. Katrīnes latviešu dāmas, un sanāksmes dalībnieki jutās kā īstos, sirsnīgos latviešu ciemos.

Tālāk sekoja inž. E. Saksa referāts par kuģu katlu barošanas sistēmām modernos kuģos, kur referents ar lielu lietpratību iztirzāja minētās problēmas.

Pēc tam apskatīja The Ontario Paper Mills Co papīra fabriku, par kuras grandiozumu varēja spriest jau no milzu papīrmalkas kalniem fabrikas ārpusē. Šī fabrika ražo 600 tonnu avīžu un ietinamā papīra dienā un ir viena no lielākām tāda veida fabrikām Ontario.

Atcelā veda gar Wellandes kanalu ar daudzajām slūžām, kur pašreiz varēja redzēt 15 min. laikā paceļam apm. 18.000 tonnu kuģi 8 metru augstumā.

Sanāksme bija lieliski noorganizēta, un dalībnieki, pateicīgi rīkotājiem, šķīrās vairāk kā apmierināti par labi un interesanti pavadīto dienu.

A. P.

TAUTA UN PARTIJAS

2. PARTIJAS

Latvijas Atjaunošanas Komitejas Eiropas Centra lēmums pieaicināt tās darbā arī latviešu politiskās partijas un partiju darbības pastiprināšanās vispār nostāda latvieti trimdā jautājuma priekšā — par vai pret partijām? Lai izšķirtos par vai pret, jārod pilna skaidrība ,kas ir politiskās partijas, kādi to uzdevumi, un cik tās sekmē vai traucē trimdas misiju — cīņu par Latvijas brīvību, kas atkal Amerikas kontinentā, sakarā ar sūtņa K. Zariņa viesošanos un teiktajām patriotiskajām runām, ieskan latviešu sirdīs ar jaunu svaigumu.

Ja iegaumējam, ka valstu liktenus noteic politika, ko īsteno politiķi, kas pa lielākai daļai ir politisko partiju locekļi, tad saprotam politikas, kā valsts vadības instrumenta, politisko partiju un politiķu jeb valsts vīru liktenīgo lomu ne tikai tautas un valsts, bet arī katra pilsoņa dzīvē.

Ja sabiedrisko organizāciju darbības pamata baze ir tauta, tad partiju darbības pamata baze ir valsts. Ne reti sabiedriskās organizācijās apspriež arī politiskas lietas, bet politiskās partijas atšķiras no sabiedriskām organizācijām ar to, ka partiju locekļi pretendē ieņemt valsts un pašvaldību amatus. Politiskā zinātne un politisko partiju vēsture uzskata to par partiju galveno uzdevumu, un tādēļ tā arī ir galvenā pazīme, vai kāda pilsoņu apvienība ir vai nav politiska partija. Sākot ar valsts prezidentu, ministru un parlamenta deputātu amatiem politiskās partijas tiecas pēc varas un noteikšanas visās valsts dzīves nozarēs, lai tādā ceļā īstenotu savus principus un politiku. Politiskās partijas atbild par savas partijas kandidātiem valsts un pašvaldību amatos, jo kandidāti ir atbildīgi partijai.

Demokratiskā valstī valsts vara (likumdošanas, izpildu un tiesu vara) nāk no nācijas, un tādēļ politiskās partijas pieņem un izsludina principus, kuŗus tās ar valsts varu un autoritāti izvedīs dzīvē ievēlēšanas gadījumā — un politiku, kādā veidā tās pasludinātos principus realizēs. Principi tiek deklarēti partijas platformā kā nācijas un valsts mērķi, bet partijas politika ir pielietojamie līdzekļi mērķu sasniegšanai.

Partijas bez principiem nav nekas cits, kā savtīga kombinēšana amatu un varas tīkotājiem, kas negrib vai nevar atrisināt tautas un valsts problēmas. Tādas partijas sākumā var pastāvēt gadiem ilgi, bet to liktenis tomēr apzīmogots, un tās vēlāk nozūd. Daudzas partijas ir izbūvētas uz vienas klases interešu un varas cīņas principa pamata. Arī tādas partijas tautā ar laiku zaudē savu cilību. Šādas šķiru bas klases partijas, piem., komūnistu, sociāldemokratu partijas sludina šķiru cīņu, saskalda tautu naidīgos politiskos laukos, un šīs partijas cīņas vājina un apdraud valsts pastāvēšanu un tautas labklājību. Nācijas briesmu brīžos partijas gan mēdz noslēgt pamieru un alianses, bet ne vienmēr.

Ja tagad pamet acis uz Latvijas politiskajām partijām un izlasām to politiskās platformas un izsekojam partiju piekopto politiku, tad ar nožēlu jākonstatē, ka mūsu vecās politiskās partijas lielākā vai mazākā mērā ir uzbūvētas uz vienas klases vai šķiras interešu pamatiem, un nevis uz visas latviešu tautas un Latvijas valsts interesēm, [illegible] Latvijas valsts noveda pie 15. maija pārmaiņām. Neatkarīgajā Latvijā nebija nevienas partijas, kas būtu savus politiskos principus saskaņojusi līdzsvaroti visām šķirām par labu, kas būtu pirmā vietā likusi visas tautas intereses, [illegible] stingri pakļautas atsevišķu [illegible] tāju šķiru specifiskās intereses. Mums nebija īstenas tautas vairākuma partijas kā mugurkaula parlamentā un valdībā, bet tauta bija saskaldīta 30 partijās, no kuŗām tikai nedaudzām bez valsts un pašvaldību amatiem un valsts naudas interesēja arī tautas likteņi.

Tagad nu trimdā latviešu nācijas un valsts briesmu laikā, kad cīņai par Latvijas atbrīvošanu un apspiestās tautas glābšanu no iznīcības jāpakārto visa mūsu dzīve un visi mūsu sabiedriskie un politiskie darbi būtu veltāmi tikai brīvības atgūšanai, vecās politiskās partijas sāk atjaunot savu darbību ar vecajām vai nedaudz grozītām partijas darbības programmām. Šādas politiskās partijas tautu sanaidos vēl vairāk, un tādēļ nevis stiprinās, bet vājinās mūsu vienotības un sadarbības gribu. Ja politiskās partijas nāktu tikai ar saviem darbiniekiem un gribu iesaistīties cīņā par Latvijas brīvību, tad vēl varētu būt runa, bet partijas nāk ar vecajām pretenzijām, ar 1931. g. vēlētās Saeimas fragmentu, ar savu valsts prezidenta vietas izpildītāju, ar savu pagaidu valdības sarakstu atbrīvotajā Latvijā, ar Ārkārtējo pilnvaru noniecināšanu, ar naidotāju šķiru cīņas presi (Soc. dem. partijas biļetens, Latvju Ziņas, Latgola).

Kaut gan divi pirmie ASV valsts prezidenti — ģenerālis Vašingtons un Ādams asi nostājās pret politiskām partijām demokratiskā valstī, tomēr, šķiet, ka modernā demokratiskā valstī bez partijām kārtot valsts dzīvi vairs nevar. Arī atbrīvotajā Latvijā būs tikai demokratiskā iekārta un būs arī politiskās partijas. Bet nevienam tautas loceklim gan nevajadzētu vairs iestāties vecajās politiskās partijās, ja tās patur savas vecās partijas platformas un agrāko partiju politiku. Katrs dzīvi palikušais latvietis dziļi nīdīs visu markstistisko, „sarkano" un „brūno", kas atnesa tādu postu un zaudējumus Latvijai un noraidīs vāju valsts iekārtu, kas apdraud valsti no iekšienes un ārienes, bet gribēs daudzpartiju vietā 2—3 partiju parlamentu, korupcijas vietā tīrību un godīgumu politikāņu vietā īstus politiķus, kas ne vien grib, bet arī var būt valsts vīri, neatbildīgas ķengāšanās vietā teicamas politiskas tradicijas un tā tālāk.

Latviešu tautā nebija un nebūs lielbagātnieku un nabagu. Latvija nebija un nebūs šķiru cīņas valsts. Arī latviešu valsti dziļi simbolizē — saimnieks un gājējs pie viena galda. Tādēļ arī latviešu politiskajām partijām jābūt īsti latviskām — saimniekam un gājējam jāsēž pie viena galda. Mums būs Latvijā vajadzīga viena vairākuma tautas partija, kuŗas platformā būtu principi — visas tautas intereses un stipra latviska valsts. Bet būs arī ļaudis, kas tomēr gribēs savu partiju ar citādiem principiem, tie protams, varēs brīvi dibināt savas partijas. Bet ja būs kaut viena īstena tautas partija, tad tā būs drošs pamats Latvijas valstij, stiprs aizsprosts daudzpartiju briesmām, kas nav novēršamas tikai ar radikālu vēlēšanu likumu vien.

Partiju galvenais uzdevums pārvaldīt valsti, ieņemot valsts un pašvaldību amatus, trimdā nevar tikt īstenots. Nācijas briesmu brīžos partijas lielā mērā aptur savu darbību, noslēdzot savā starpā politisko pamieru. Tādēļ mums trimdā nevajag politiskās partijas. Tās vajadzēs Latvijā, ne vecās partijas, bet jaunas. Tā ir šīs latviešu paaudzes prasība.

V. Lambergs

CEĻA NAUDA

Ceļi mūs vilināja un aicināja, kad dzīvojām savās mājās, un tā tas bijis jau senās dienās, kad tautas dziesmas min ciemu un sērstīšanu gaitas. Tāpat atraitnes dēls meiru nerod tanī naktī, kad tālajā ceļā jādodas drīz...

Būdams Latvijā, ar visai pieticīgu algu, aizvien savu daļu noliku ceļojumiem, tā sev un ģimenei paškirdams ceļu uz Čechoslovakiju, Poliju, Zviedriju, Lietuvu, padomā turot pat Japānu ar tur paredzētām olimpiskām spēlēm. Tagad liktenis šos nodomus pārspēja un izkārtoja pārlieku tālus ceļus, kā man, tā maniem draugiem un radiem... Un kā toreiz prāts tiecās pēc tāliem ceļiem, tā tagad vēl karstāk tas ilgojas pēc atgriešanās, kādēļ mūsu domas piestāj pie vārdiem „ceļa nauda".

Eiropas krastu atstāja daudzi ar lielo nodomu — pirmos krājumus veltīt ceļa naudai uz mājām. [illegible]

[illegible] pure noņemta, kad acīm noglāstīts tikko apsētais lauks? Kā gan šis cilvēks var pārvarēt nedēļas darba smagumu, neredzēt un nedzirdēt [illegible] svešumā. [illegible] gan stīvi [illegible] gars palika [illegible] nākotnes [illegible] katru jau[illegible] Amerikas standartus [illegible] ved kopā ar [illegible] neliecina par [illegible] un augsto [illegible] Kā lai samainām [illegible] kas plūdusi no senās tautas dziesmu mantām, ar [illegible] ko mēs tagad godinām par augsto dzīves standartu. [illegible] kā kāds tautietis teica — te cilvēks tiek izmantots tik intensīvi, ka nav nevienas brīvas, lielas dienas, kad atgūt garīgos spēkus un atpūtināt savu organismu. Ko līdz milzīgais baznīcu un draudžu skaits, kad kristīgajā cilvēka svinamās un svētku dienas svītrotas no dzīves? Cilvēku sejās neredz vairs prieka, un šo augsto dzīves standartu apliecina atkal mans draugs tanī brīdī, kad viņam šķietami jautri draugi apkārt, sacīdams: „Es uz Latviju atpakaļ vairs nebraukšu," bet viņa acīs ir asaras...

Kāpēc viņš to dara? Es domāju tāpēc, ka viņš grib sevi pierunāt, [illegible] sirdi, lai tā samierinās ar „augsto dzīves standartu", [illegible] varbūt būs jāapstājas ātrāk nekā pie līdzīgu [illegible] Jo ko gan [illegible] ar pretē[illegible] spēkos [illegible] un savu [illegible] ceļ[illegible]

Valters Zirnītis

„Ļaunais gars" Daugavas Vanagu mājā

SARUNA AR AKTIERIEM PĒDĒJĀ MĒĢINĀJUMĀ

Šķiet, ka pašreiz mums nav laikmetīgākas lugas par Rūd. Blaumaņa Ļauno garu. [illegible] mē. „Kas pats savām kājām vairs nespēj maizei pakaļ iet — lai sadeg!" saka Mantrausis. Un tādu ir daudz.

DV Teātris ir labi darījis, izvēlēdamies šo Blaumaņa lugu. Ar interesi vēroju kādu no pēdējiem mēģinājumiem. DV nams pilns ļaužu, kā labi apmeklētā izrīkojumā, jo bez krietni lielā aktīvo spēlētāju skaita „Cīruļos" saradušies kaiminu puiši un meitas (skauti un gaids), kādā stūrī, sevī ierāvies, sēd mūsu glezniecības lielmeistars J. F. Tīdemanis. Viņš gan šeit tikai gadījuma pēc, bet taisni tāpēc tam pilnas acis asaru. Kāpēc? — jautāju. Atbild, ka tam no sirds žēl divu jauno mīlētāju, kam Ļaunais gars jauc ārā lielo laimi. Un kad mēģinājums beidzies, sirmais profesors saka: — Man jau no paša sākuma likās, ka tas Skudra (mantrauša tēlotājs) paliks traks!

J. V. Skudra, kas ar Vilkača vārdu jau spēlējis ar maz izņēmumiem visās Toronto redzētajās lugās, patiesībā ir DV Teātra administrātors. — Tikai negadījums man lika spēlēt Mantrausi, viņš saka — „Tas man nav viegli, jo es pēc dabas tāds neesmu. Bet mums te [illegible] profesionāliem režisoriem. [illegible] sākta gatavot [illegible] neuzrādīja pa[illegible] kļūs ga[illegible] vien tas [illegible] ansamblis [illegible] ka režisors sagatavo kādu citu lugu ar citu ansambli. Tad nu mēs nolēmām, ka labāk būs i mums, i tam otram ansamblim, ja režisoram nebūs jāsadalās divi daļās.

O. Zviedris, kas nāk no profesionālu aktieru kārtas, ar smagu sirdi uzņēmies režisora pienākumus pašā pēdējā laikā, un prasa visus spēkus no katra līdzspēlētāja.

— Es ticu, viņš saka, — ka augstie skatuves mākslas plūdi Toronto izbeigsies, un rezultātā nogulsnēsies kāda respektējama vienība. DV Teātris tai dos ne jau mazāko daļu. —

Inta Purvs oficiāli ir ansmabļa biedrzine, taču tā uzņēmusies un veic arī grūto administrācijas darbu.

Es domāju, ka katrs, kas šodien ziedo savus spēkus teātrim vai dziesmai, dara daudz, daudz vairāk nekā sabiedriskam darbam „aicinātie". Katram ansambļa dalībniekam būtu kaut kas sakāms, taču, tie, kas grib tos dzirdēt, visi mīļi aicināti uz Ļaunā gara izrādi.

A. Ceraukste

Mūsu invalidi ASV saņems pensiju

Vācijas jaunie noteikumi paredz, ka kaŗa invalidi, kas iecelojuši ASV un nonākuši materiālās grūtībās, var saņemt daļēju pensiju no vācu valdības. Tā kā aprūpē Daugavas Vanagu organizācija nešķiro biedrus no nebiedriem tad organizācija lūdz reģistrēties visus, uz ko šī informācija varētu attiekties.

Lai iegūtu pilnīgas ziņas un iekārtotu kartotēku, visi kaŗa invalidi, kā arī kritušo un pazudušo kaŗavīru piederīgie uzaicināti sniegt par sevi sekojošas ziņas: kad un kur dzimis, dzīves vieta, ģimenes stāvoklis un sastāvs, invaliditāte un darba spēju zaudējums procentos, nodarbošanās (arī par ģimenes locekļiem); ja saņēmis Vācijā pensiju, tad uzdot „Landesversicherungsanstalt" vai „Versorgungsanstalt", pilsētu un pensijas lietas numuru. Ziņas iesūtāmas DV Pārstāvībai, 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3, N. Y.

Līdzekļi Baltijas Institūtam Vācijā

Pēc dažu baltiešu zinātnieku ierosinājuma Bonnā nodibināts Baltijas pētniecības institūts. Institūta uzdevums ir turpināt un tālāk izveidot Baltijas tautu eiropiskās tradicijas. Sevišķu vērību veltot vēsturei un valodniecībai. Institūts izdos ik gadus zinātnisku rakstu krājumu, kurā sakopos Baltijas tautu zinātnieku jaunākos pētījumus.

Institūtā strādās latviešu, lietuviešu un igauņu zinātnieki. No latviešiem izraudzīti prof. E. Šturms, archaiologs, un prof. Edite Hauzenberga — Šturma, filoloģe, prof. Endzelīna tuvākā līdzstrādniece. Iespējams, ka institūtam vēlāk varēs piesaistīt arī prof. E. Blesi.

Rietumvācijas valdība izrādījusi lielu pretimnākšanu un paredzējusi institūta uzturēšanai DM 35.000 gadā un vienreizēju pabalstu DM 8000 bibliotēkas iekārtošanai. Rietumvācijas valdība tomēr vēlas, lai Baltijas tautas arī pašas piedalītos institūta uzturēšanā ar līdzīgu summu. Latviešiem būtu jāpiedalās ar gadskārtējām iemaksā 7—8000 DM apmērā. LKK apspriedusi jautājumu par līdzekļu sagādi. Ir izredzes, ka ar Brīvās Eiropas Komitejas palīdzību izdosies vajadzīgos līdzekļus sagādāt.

LATVIEŠU SABIEDRISKIE DARBINIEKI APSPRIEDĒ PAR AMERIKAS BALSS LATVIEŠU RAIDĪJUMIEM NĀKOŠĀ DARBA GADĀ

A. Bērziņš, ALAs valdes loceklis, A. Zvēriņš, Latvijas Amerikā pārstāvis, V. Štāls, Latviju Žurnāla redaktors, J. Krastiņš, Latviešu Studentu Apvienības Amerikā priekšsēdis. N. Auziņa, vijolniece, B. Abers, Amerikas Balss darbinieks, prof. V. Stotts, E. Ķezbere, dzejniece, prof. A. Annuss, Dr. A. Drillis, Latviešu Konsultātīvās Kopas loceklis, E. Freivalds, Amerikas Balss darbinieks, H. Lielnors, Amerikas Balss Ziemeļeiropas nodaļas vadītājs, I. Karule, Amerikas Balss darbiniece, E. Druva, DV Dāmu komitejas priekšsēde, A. Pukīte, DV Ņujorkas nodaļas priekšnieks, Ch. Stankēvics, Ņujorkas Latviešu Ev.-Lut. draudzes priekšsēdis, P. Jēgere-Freimane, rakstniece, R. Egle, Ņujorkas Latviešu Biedrības priekšsēdis.

Piezīmes D. Krūma rakstam Starcs un sports

Pēc Pēc prof. P. Starca šab loniskiem uzbrukumiem sportam savā ziņā interesanti bija lasīt Daumanta Krūma rakstu pret sportu, jo tur tiešām pacelti daži ļoti svarīgi punkti, kas līdz šim ignorēti. Tā, piem., līdz šim uzbrukumos pielietotā sausā statistika tiešām nemaz neattiecas uz mūsu sportu — tā ņemta no mums svešiem sporta veidiem (kā amerikāņu futbola un tml.). Tāpat nekad nav mēģināts t. s. „rekordistu" skaidri definēt un atšķirt no fiziskās audzināšanas. Un amerikāņu profesionāļu sērgas pavisam neiederās mūsu sporta dzīves iztirzājumos, bet ar tām tiek smagi apzīmogots arī mūsu sports. Prof. P. Starcs šos savu uzbrukumu vājos punktus sedz ar ignoranci — nekad neatbild uz tiešiem un viņam nepatīkamiem jautājumiem (kā tas bijis sporta darbinieku sanāksmēs un arī laikrakstu debatēs). Varbūt Daumants Krūms, kas sevi rekomandē par izcilu domātāju, tādu ceļu tomēr neies.

Attiecībā uz mūsu sporta dzīvi vienā ziņā Krūms ir „trāpījis nag lai uz galvas" — tā ir visā visumā izklaidēšanās līdzeklis. Un pa reizākais ceļš to izprast — pieejot psīchologiski.

Bet visi pārējie risinājumi ir stipri pārspīlēti un sasniegs to pašu, ko prof. Starcs — nepārliecinās vairumu. Bez tam — kādēļ šajos uzbrukumos vienmēr nepieciešams atbaidošs netaktiskums? Vai nevarētu iztikt bez šādiem „epitētiem" kā „ēzeļgalva," „domāti nespējīgie sporta entuziasti", u.t.t.? Patiesi zinātnieki un paidagogi pārliecina ar loģiku un objektīviem, pierādītiem secinājumiem, bet nevis ar lamu vārdiem.

Ja nu sports ir lielā mērā izklaidēšanās līdzeklis, tad kur ir Krūma pierādījumi, ka mūsu sportisti tam ziedo „milzīgi daudz laika, naudas un pūles," ka tie „sporto darba laikā (!?! Z. K.) un strādājot vaļas brīdī"? Pat brīvās Latvijas laikā lielākā sporta slavenība Jānis Daliņš trenējās pēc darba. Kur ir tie sportisti, kas darbu aizstājuši ar sportu? Kad un kur ir izšķiesti tie „milzīgie" naudas līdzekļi?

Atzīstot sportu par dabisku dziņu (pat dzīvniekiem tā esot), jāšaubās — vai tad iespējams to uzreizi tā iznīcināt, un ko likt tās vietā? Vai tomēr tas, lietprātīgi organizēts, nebūs viens no nepieciešamākiem izklaidēšanās līdzekļiem (sevišķi jaunatnei)? Es arī esmu viens no tiem „ēzeļgalvām," bet mans sportam ziedotais laiks gan neaizstās to laika daudzumu, ko viens otrs mans draugs patērējis pavadot pie kāršu galda vai krogū.

Un ja runājam par domāšanu sportā, tad visi sporta veidi nav vienādi, ir tomēr arī tādi veidi, kas prasa domāšanu (arī mans sporta veids to prasa). Galu galā arī šachu taču uzskata par sporta veidu.

Es pilnīgi piekrītu, ka jāvingrina arī prāts un domāšana, bet tad nu nesaudzīgiem kritiķiem nepietiktu ar pelšanu vien, būtu arī jārāda, kā to veikt. Kritizēt ir ļoti viegli, bet rādīt pareizo ceļu nebūs tik pateicīgs uzdevums. To gan nevarēsim tik vienkārši atstāt tikai tēvu ziņā. — Skautu organizācijās šajā ziņā daudz tiek darīts; amerikāņu skolas rīko atjautības (mīklu minēšanas) un zināšanu sacensības, varbūt arī mūsu organizācijas varētu sagādāt jaunatnei šādas iespējas.

Bet ja nu jaunatne tomēr gribētu vēl „kustības prieku" — izklaidēšanos fiziskās nodarbībās un sportā, kāda tad pēc Krūma domām būtu prātīgākā izeja: atstāt viņus uz ielas un lamāt, vai organizēt sistēmatiskas un lietprātīgas nodarbības? Tie „puikas uz ielas," kas izsaukuši Krūma argumentāciju sporta nejēdzībai, ir pierādījums citam faktam — īstās fiziskās audzināšanas trūkumam. Un tomēr, visu laiku runā, ka mēs it kā organizēti pārspīlējam sportu. Lūk piemērs: Bostonā 3 gadus latviešu jauniebraucēju starpā nebija nekādas organizētas sporta aktīvitātes un jauniešu izklaidēšanās (sevišķi elementāro skolu audzēkņiem, kur fiziskās audzināšanas nemaz nav) bija „komiķu" kaudzēs, kovboju spēlēs, kīno teātros un televīzijas raidījumos. Bet nav vēl manīta domāšanas spēju uzlabošanās un pievēršanās garīgām nodarbībām. (Vecāki vien nav spējīgi veikt šos uzdevumus). Turpretim dzimtenē, kur bija mazpulku, skautu, vanagu u. c. organizācijas, kuras gan nodarbojās arī ar sportu (lielākā vai mazākā mērā), tas bija daudz vieglāki.

Sports nedrīkst būt pašmērķis vien, bet kā līdzeklis tas var daudz ko dot. Mums nav cita labāka aizstājēja, un pasaulē nav tādu nāciju, kas to būtu noliegušas. — Un par visām lietām — nepierakstīsim svešās sporta nebūšanas mūsu sportam, un nejauksim „rekordsportu" ar fizisko audzināšanu un sporta spēlēm, bet mēģināsim novilkt skaidras robežas starp ļauno un labo, iedziļinoties pašu sporta dzīvē un tendencēs, nevis citējot svešus statistiskus datus un sporta pārmērību kritiķus, visu to vēl vienmēr netaktiski uzveļot mūsu sporta dzīvei, ciktālu tā vēl vispāri eksistē).

Nobeidzot šīs piezīmes, vēl atļaušos mazu secinājumu par sporta darbiniekiem. Krūms izsakās, ka sportisti ir domāt nespējīgi, bet ja tie neesot ar gribu apveltīt, tad kļūstot par sporta darbiniekiem...

Vai tiešām tas tā vienmēr būs bijis? Plūme un Rumba, piem., bija labi sportisti (tātad — „ar gribu") un adm. Spāde un min. Alfrēds Bērziņš taču savu „domāšanas nespēju" būs jau citur pierādījuši. Tādējādi apvainojot sporta darbiniekus „in corpore" pierādījumu vērtība gan nevairosies.

Mag. iur. Zigurds Kaktiņš

SAVIENOTĀS VALSTĪS

Daugavas Vanagi vēlas nodibināt ciešākas draudzības saites ar latviešu jauno kaŗavīru audzi, kas iesaukti ASV bruņotos spēkos, un tādēļ lūdz visus latviešu kaŗavīrus, kas cīnās Korejā, vai atrodas apmācībās Savienotās Valstīs vai Eiropā, iesūtīt DV Pārstāvībai šādas ziņas: kaŗavīra uzvārds u vārds, dzimšanas dati, pasta adrese, piederīgo uzvārds u vārds un dzīves vieta. Ja kaŗavīru šī informācija nesasiedz, viņu piederīgie lūgti iesniegt vajadzīgās ziņas.

*

Latviešu, lietuviešu un igauņu kopīgi rīkotais aizvesto piemiņas sarīkojums notiks svētdien, 15. jūnijā, Town Hall telpās, 123 West 43 St., Menhettenā. Kā runātāji aicināti redzami amerikāņu valstsvīri. Kā latviešu pārstāvis runās LKK priekšsēdētājs Dr. V. Māsēns; lietuviešu pārstāvis — Konsultātīvās Kopas priekšsēdētājs Sidzikauskas un igauņu pārstāvis — Konsultātīvās Kopas priekšsēdētājs Meijs. Mūzikālo programmu izpildīs latviešu, lietuviešu un igauņu kori.

Ieejas maksa visās vietās $1.-. Biļešu iepriekšējā pārdošana draudzes namā, 564 Second St., Bruklīnā, tel.: SO 8-7721, un Betlemes baznīcā pēc dievkalpojumiem. Sarīkojuma sākums pl. 8 vak., beigas pl. 10,45.

Sestdien, 14. jūnijā, pl. 8,15 vak. Betlemes baznīcā, 3 Ave. un Pacific St., Bruklīnā, notiks mūsu tautas mocekļu piemiņas dievkalpojums, kuŗu vadīs archibīskapa vietnieks prāv. J. Kullītis, piedaloties māc. R. Zariņam un māc. A. Ozolam. Vakarā pirmo reizi atskanos B. Skultes komponēto skardarbu „Latvju lūgšana" (Leonīda Breikša teksts) jauktam un vīru korim. Kā solisti piedalīsies prof. V. Stotts un Lūcija Rence. B. Skulte sacerējis šim gadījumam arī īpašu litaniju liturgam un korim.

*

Detroitas ev.-lut. latviešu Kristus draudzes pag. valdē ievēlēti: Par priekšsēdi inž. E. Zariņš un locekļi: A. Epners, Austra Priednieks, O. Sissars un J. Tērauds.

„Baznīcas Vēstis", kuras līdz šim izdeva prāvests A. Birnbaums, pārņēma un izdos Kristus draudze. Par atbildīgo redaktoru „B.V." ievēlēja prāv. A. Birnbaumu. Ievēlētā draudzes mācītāja prāv. A. Birnbauma ievešana amatā paredzēta 29. jūnijā, pl. 2 p.p. Christ Evangelical Lutheran Church, piedaloties vairākiem garīdzniekiem. Draudzes un mācītāja adrese: 1808 Elsmere, Detroit 9, Mich. Telef.: VI - 18774.

J. V.

*

Gatavojoties latvju tautas sēru dienas — 14. jūnija pieminēšanai, DV vīru koris stājies pie komponista Bruno Skultes kompozicijas Lūgšana (Leonida Breikša teksts) iestudēšanas. Pirmatskaņojums notiks piemiņas dievkalpojumā 15. jūnijā. Korī vienmēr uzņem jaunus dziedātājus. Kora vadība lūdz vecos dziedātājus izvairīties no biežas izpalikšanas mēģinājumos. Mēģinājumi notiek katru trešdienu pl. 20,15 ev.-lut. draudzes namā, 564 Second Street, Brooklyn, (N. Y.). Iestudējot dziedājumu kopīgi ar jaukto kori, kopmēģinājumi ar sieviešu balsīm notiek piektdienās tajā pašā laikā un vietā. Nams sasniedzams, braucot ar IND līnijas (6. avēnijas, resp. F.) pazemi līdz 7. avenijas pieturai vai ar IRT līnijas pazemi līdz Grand Army Plaza.

Apvienībā par pilntiesīgiem biedriem uzņemti: Alfrēds Bērziņš, dzim. 1899. g. 21 okt., un Ferdinands Lavkineitis, dzim. 1914. g. 16. februārī.

Daugavas Vanagi vienojušies ar Ņujorkas Latviešu Biedrību par kopīgu Jāņu svinību sarīkošanu Ņujorkas un apkārtnes tautiešiem.

Ar dziesmām piedalīsies draudzes jaukts un DV vīru koris, bet ar dejām tautisko deju kopa A. Gaujenieka kdzes vadībā. Apdziedāšanās karā piedalīsies abi kori un Ņujorkas literārā pulciņa jaunatne.

Svinību vieta izraudzīta Ričmondā — Steiten salā Grant City Parkā.

Svētku norisi nekavēs arī event. nelabvēlīgi laika apstākli, jo Jāņu bērnu rīcībā būs liela halle ar dejas grīdu un restorānu. Telpas spēj uzņemt pāri par 500 viesiem.

Deju un tautisko rotaļu mūziku spēlēs latviešu mūziķu orķestris „Lado". Netrūks latviskais Jāņu siers un maizītes. Būs vainagu un puķu galds.

TLB teātra pirmizrāde 7. jūnijā

UZVEDĪS KONST. MIĶELSONES SLINKĀ SIEVA

Toronto Latviešu Biedrības teātris nodibinājās pag. ziemā. Dramaturģe ir B. Seņkēviča un režisors A. Vilkancis. Pirmizrādei izvēlēta K. Miķelsones 4 cēlienu luga Slinkā sieva. Abi pārējie Toronto latviešu teātri, kā arī Montreālas latviešu teātris, kas viesojies Toronto, uzved iecienītās R. Blaumaņa lugas Indrāni, Ļaunais gars un Ugunī. Lai mūsu skatuves mākslas cienītājiem dotu iespēju iepazīties arī ar mūslaiku rakstnieku darbiem, TLB teātris savu repertuāru uzsāks ar šo lugu, kas atspoguļo Latvijas brivvalsts laikmeta pēdējo posmu, kad tautā sākā atskanēt sauklis: Atpakaļ pie zemes.

Lugas darbība norisinās latviešu lauku sētā, kuŗas saimnieks Indriķis apprecējis konservātorijas audzēkni, skaisto Anitu, kas negrib iekļauties lauku dzīvē, bet joprojām sapņo par mūziku un pilsētas vieglo dzīvi, tādējādi nonākot konfliktā ar vīru un vīramāti. Izšķirīgajā brīdī konfliktu izbeidz Anitas lielā mīla pret vīru un pienākums pret bērnu.

Anitu tēlo pazīstamā Dailes teātra aktrise N. Znotiņa un Indriķi — O. Indzers. Pārējās lomās aktrises M. Baumane, E. Krēmane, Dz. Indzere un J. Rozīte, V. Brastiņš un S. Butkēvics.

Lugas iestudējums veikts ar labiem panākumiem. Izrāde notiks Sv. Andreja baznīcas izrāžu zālē.

Slinkā sieva savā laikā uzvesta Lībekas latviešu teātrī un citās nometnēs Vācijā.

V. Z.

J. Grīslis

TIESĪBNIEKS

KANADAS LIKUMISKĀS IEKĀRTAS IZPRATNE

(Turpinājums)

Lietu ierosināšana tiesās.

Krimināllietu un civīllietu ierosināšanā pastāv zināmas atšķirības. Kad civīllietā iesniegta prasība tiesā, tad tiesas ierēdnis piesūta atbildētājam tiesas pavēsti līdz ar prasības saturu uz tās un lūdz viņu ierasties tiesā, uzņemoties aizstāvēšanos, pie kam brīdina, ka neierašanās gadījumā tiesa taisīs spriedumu aizmuguriski, t. i. bez viņa klātbūtnes, tikai prasītājam ierodoties. Nepilngadīgie (21 gadu vecumu nesasniegušie) paši personīgi prasīt un atbildēt var vienīgi lietās par darba algu. Visās pārējās lietās jābūt pilnvarniekam, ko sauc par „Tuvāko draugu" (next friend). Šāds „tuvākais draugs" var būt tēvs vai aizbildnis, kā arī ikviens cits pieaudzis, izņemot precētas sievietes.

No pavēstes izsniegšanas atbildētājam līdz noliktai tiesas sēdei abi parti var pieprasīt sevišķu iepriekšēju lietas caurlūkošanu (Examination for Discovery). To vada sevišķi paredzēts ierēdnis, noskaidrojot visus uz lietu attiecošos jautājumus. Bieži vien jau šinī lietas stadijā parti var vienoties un atsaukt lietu, nelaižot to tiesas caurlūkošanā. Šādai lietu nokārtošanai ir tā priekšrocība, ka tad abām pusēm nav jāmaksā nekādi tiesas izdevumi, kas dažreiz ir diezgan prāvi, ja zaudētājam jāsedz kā savi, tā arī pretpuses izdevumi. Ja vienošanos šinī lietas stadijā nevar panākt, tad lieta nonāk tiesas caurlūkošanā. Tiesas spriedumus izpilda sevišķi tiesas izpildītāji, ko sauc par Sheriff un Bailiff. Pirmie izpilda Augstākās Tiesas, bet pēdējie Apgabala Tiesas spriedumu.

Lietu ierosināšana krimināllietās atkarājas no lietas rakstura, no nodarījuma veida.

Mazāk svarīgos nodalījumos lietas iztiesā miertiesneši (justice of the peace) un policijas tiesas (magistrates). Lietas iztirzā nekavējoties pēc nodarījuma pastrādāšanas,apzīmējot par „Summary Conviction Cases" un lietas procesu par „Summery trial". Šādā kārtā iztiesā lietas, piemēram par zādzību, **nepārsniedzot** 25 dolaru vērtību, klaidonību, dievkalpojumu traucēšanu, nežēlību pret dzīvniekiem un dažādus satiksmes pārkājumus.

Smagāka rakstura lietas sauc par „Indictable Offences". Tās savukārt vēl šķiro pēc tiesām, kādās tās iztiesājamas. Vissmagākie noziegumi, kā valsts nodevība un slepkavība, iztiesājami vienīgi Augstākā Tiesā. Pārējie gadījumi, kā zādzības virs 25 dolaru vērtības, sodāma nolaidība, nepareizi zvēresti, nolaidīga automobiļa vadīšana, nonāk Apgabala Tiesās. Šī rakstura lietās apsūdzēto apcietina un vai nu patur apcietinājumā, vai arī atbrīvo līdz tiesas dienai pret galvojumu (Bail). Pirms lietas iztiesāšanas viņu nodod vispirms policijas tiesas tiesnesim (magistrate) lietas iepriekšējai izmeklēšanai (preliminary hearing). Tiesnesis noskaidro jautājumu, vai ir pietiekošs pamats apsūdzētā nodošanai tiesai. Ja tiesnesis atrod, ka nav pamata apsūdzēto nodot tiesai, viņa lietu izbeidz, pretējā gadījumā taisa lēmumu par apsūdzētā nodošanu tiesai. Ja nodarījuma raksturs to atļauj, apsūdzētais var izvēlēties, vai nu lai viņu nodod pienācīgai tiesai ar zvērinātiem, vai arī lai to iztiesā policijas tiesā nekavējoties.

Dažos gadījumos apsūdzētais var kārtējā tiesā izvēlēties paātrināto tiesas procesu (speedy trial), kad lietu izklausa Apgabala Tiesas tiesnesis bez zvērināto līdzdalības. Šādas izvēles tomēr nav, ja par nodarījumu likums paredz ieslodzījuma sodu ne mazāku par pieciem gadiem. Prokurors tad visos gadījumos var pieprasīt iztiesāt lietu zvērināto tiesā.

(Turpinājums sekos)

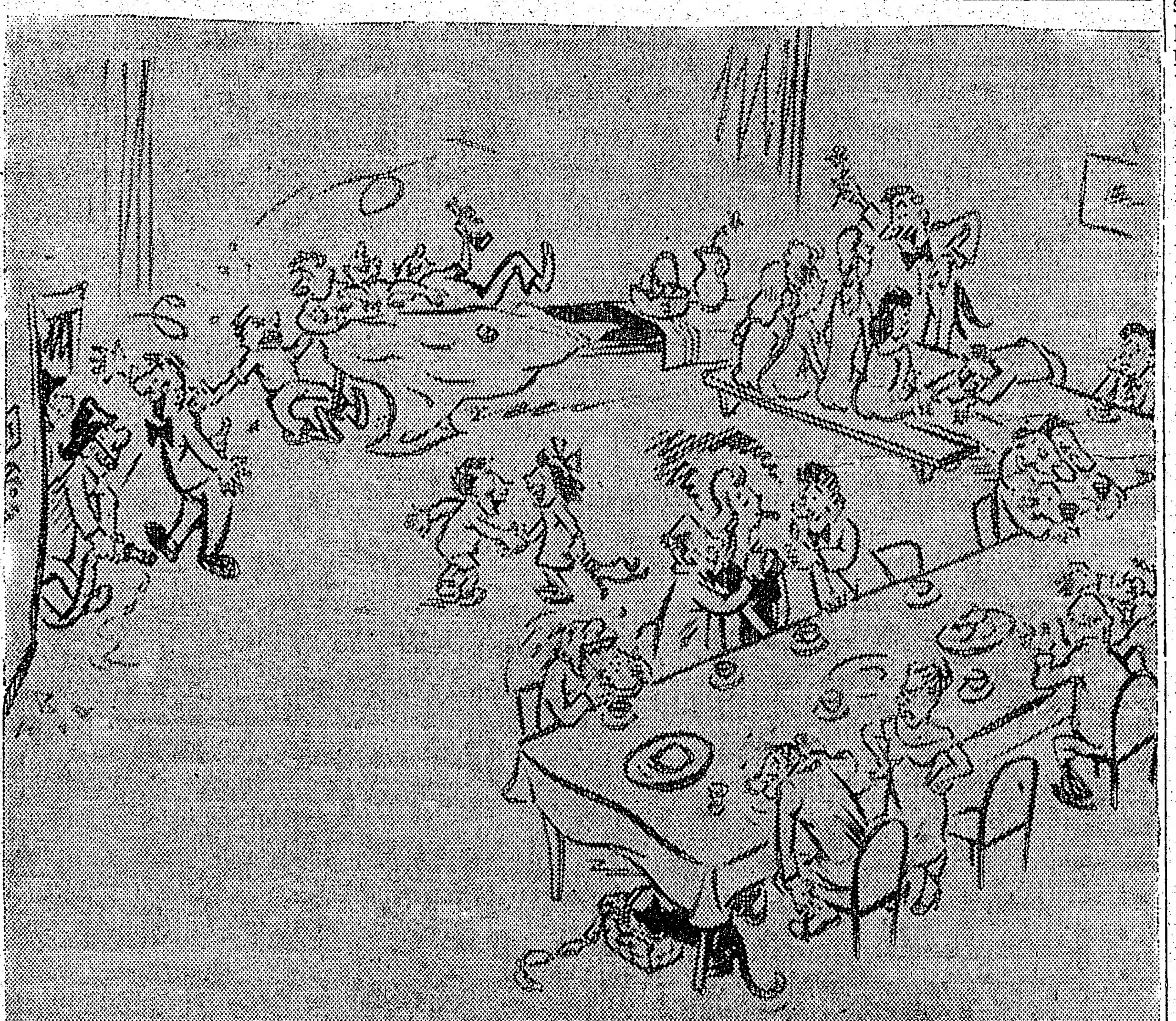

Groziņu vakarā — Dadzis

SAVĀDA PARĀDĪBA TRIMDAS PRESĒ

Sporta prese un tās taurētāji «5»

(Nobeigums)

Ipatna, eksplosīvi savāda parādība trimdas presē ir nākusi dienas gaismā ar prof. Dr. Pēteri Starcu. Latvju Žurnālā, rakstot par Jubilāriem kultūras laukā, O. L. piezīmē ka P. Starcs „plašākā sabiedrībā kļuvis populārs ar diskusijām par sportu." Starcs ir nesamierināms sporta nīdējs, bet tas jau dzīvē bieži gadās ar ļaudīm, kas aizrautīgi cenšas runāt par lietām, kas viņiem būtiski svešas. Sākumā Starca raksti radīja sportistu un sporta draugu vidū veselu dusmu un sašutuma vētru. Radās pretraksti, lasījām lasītāju vēstules, kurās sauca Starcu pie kārtības. Starcs nebijās polēmikas, atbildēja garos rakstos, kas bija pārbagāti dažādu slavenu vīru citātu piebārstīti. Bet nelaime tā, ka Starca subjektīvā pieeja nebija noslēpjama. Pēc kāda mūsu dienu polītikā pazīstama parauga, viņš stiepa polēmiku garumā, neatbildot savu pretinieku domām, bet rodot arvien jaunus grēkus sporta dzīvē.

Ir jau katrai lietai savi trūkumi, kļūdas, pastāv un tiek atzīta kritika, bet ir arī ierosinoša, ne tikai negatīva kritika.

Sekojot Starca domu metodēm, mēs varētu atrast nopietnību arī teikumā, ka, piemēram, — prof. Dr. A. Kirchenšteina un prof. Dr. A. Kalniņa fakultātes darba biedri ir komūnistiski noskaņoti, jo abi tikko minētie taļu ir šīs varas dienderi, grauj latviešu tautas vienību un sēj nesaticības sēklu, slēpdamies aiz zinātniecības vārdiem.

Vācijā Ķelnes sporta augstskolas vadītājs prof. Dr. Dīms, pēc Starca un viņa darbu citātiem, parādās kā noteikts sporta noliedzējs. Tādu nu tās lietas nav. Dīms ir rakstījis kā par pozitīvo, tā arī negatīvo, labo un uzlabojamo sporta dzīvē. Tāpat viņš rakstītu arī par agrārpolītiku (prof. Starca priekšmetu), ja šai lietā būtu zinātājs.

Ar citātiem, draugi, ir jābūt uzmanīgiem. Ķencis taču arī sacīja: „. . .ka neviens nav izmācījies piedzīmis, nedz, kā sacīt jāsaka, gudrs nomiris, un ēst cilvēkam grībēsies tāpat, lai- vai cik gudrs." (Brāļi Kaudzītes Mērnieku laiki, 184. lpp.).

Savu pēdējo polēmiku šis avīzes slejās par sporta (un citiem) jautājumiem Starcs noslēdz ar pašsacerētu dzejoli, kura vienā pantā lasāms: „Speriet bumbas. . .

— — — — — — — —

— — — — — — — —

ka jūs tautu gremdējiet."

Lasītājs sapratīs, ka ar šīm 4 rindām nav dota atbilde jautājumiem, nav atspēkoti iebildumi, kurus Starcam norādīja daudzie oponenti viņa uzskatiem (prof. Dr. N. Vētra, cand. hist. P. Dreimanis u. c.). Par sabiedrisku taktu un garīgo kultūru, izlietojot himnisku tekstu parodijai, lai spriež lasītāji paši.

Nē, sporta ļaudis savu tautu un tēvu zemi vis negremdēs. Tā dopmāja arī Latvijas valdība, piešķirot sportistam Jānim Daliņam to pašu Tēvzemes balvu, ko saņēma zinātnieki, rakstnieki, mākslinieki. Latviešu jaunatnes sporta izpratnes un mīlestības dēļ mūsu valsts bojā netaizgāja, to izdarīja citi spēki, kuŗus nevarēja novirzīt ne tauta, ne tās valdība, ne spēcīgu draugu atbalsts. Sportisti cīnīsies un krītīs par savu zemi arī nākotnes cīņās, kā to jau ir darījuši, savas galvas noliekdami, tikko aizvadītajā. Bet tā jau ir cita tēma.

Bet ja jau par dzejošanu — lūdzu, te ir kāds vācu studentu dziesmas pants — „120 Professoren, Vaterland — Du bist verloren!"

Somijas valsts savam dēlam Pāvo Nurmi dzīvam uzcēla piemiņekli. Mēs negrēkosim, jau tagad P. Starcu norakstot pagātnei. Jaunu vairs šai tēmā viņš pasacīt nevar. Un cik aktīvi sporta ļaudis reiz atsaucās viņa pamfletiem, tik vēsi viņi tagad jau noplūst viņa iekšējam nemieram, skabargām, dzelonīem. Pirmais šeit pareizo pieeju atrada J. Dikmanis, nemaz nenemīdams Starca tikai viņam veltīto, 240 rindu garo rakstu!

Lai sporta draugi neņem ļaunā šo vaļas brīžu nodarbi. Viņu rezultātā tapušas šīs atmiņas, atmiņas ar robiem. Ja tām rastos papildinājumi, labojumi, mūsu kopējām interesēm būtu tikai labi darīts.

Kārlis Videnieks

Žīdu tauta un alkohols

Visā pasaulē ir zināms fakts, ka žīdu tauta gan labprāt lieto alkoholu, bet reti gadās redzēt piedzērušos žīdu.

Pavisam niecīgs procents no sodītiem par alkohola pārmērīgu lietošanu skaŗ žīdu tautību, un tā, piem., Toronto alkoholiķu ārstēšanās klinikā, kur ievietoti 345 pacienti, ir tikai 2 žīdi, kaut gan proporcionāli iedzīvotāju skaitam vajadzētu būt 21.

Žīdu disciplinētai attieksmei pret alkoholu ir sekojoši iemesli: pirmkārt žīdiem dzeršana jau no bērnības ir saistīta ar zināmu reliģisku rituālu. Vīns tiek svētīts un dzerts, kad bērns ir tikai 8 dienas vecs, tāpat tas notiek sabatos, laulībās u. t. t. Tāpēc arī žīdam jau no bērnības rodas iespaids, ka piedzeršanās ir grācīga svētītā vīna lietošana.

Otrkārt — žīdu vecāki nenostājas asi pret to, ka bērni lieto alkoholu, un pēdējie to var darīt vecāku mājās, kur, protams, tiek ievērotas pienācīgas robežas. Citu tautību vecāki bērniem pilnīgi noliedz alkohola lietošanu un bērni bieži vien tāpēc lieto alkoholu ārpus mājas slepeni, kas noved pie pārmērībām.

Treškārt — žīdi ļoti turas kopā, un viņu dzīvē lielu lomu spēlē ģimene. Pēdējā tad arī pielieto savas represijas pret „noklīdušo avi". Tāpat arī visa žīdu sabiedrība nostājas ļoti asi pret ģimenes ieražu postītāju. Būt izstumtam no ģimenes un savas tautas brāļu vidus, žīdam nozīmē daudz vairāk nekā jebkuram citas tautas piederīgam, un tāpēc arī tie atturas spert soli, kas pie tā novestu.

Pēdīgi žīdi alkoholu lieto tikai kopā ar ēdienu. Ēdiens aizkavē alkohola uzsūkšanu asinīs, bet glāzīšu mazais skaits pasargā no alkohola kaitīgās iedarbības un sekojošām galvas sāpēm.

U.

Gūstekņi spīdzina savus biedrus

NYHT raksta, ka gūstekņu nometņu tuvumā Kodži salā atrodas kapsēta, kurā apbedīti vairāk kā 700 gūstā mirušie ziemeļkorejiešu un ķīniešu karavīri. Komūnistu delegāti pamiera sarunās Panmundžanā bieži piemin šos kapus kā „Amerikāņu necilvēcības" pierādījumu. Patiesībā lielākā daļa šeit apbedīto ir pretkomūnistiski noskaņotie karavīri, kas labprātīgi padevušies gūstā un šeit krituši par upuri komūnistu kakla tiesai gūstekņu nometnēs. Fanatiskie komūnisti sagrābuši varu nometņu iekšējā dzīvē un terrorizē pārējos biedrus. Ja vien tiem rodas aizdomas, ka kāds no viņu biedriem simpatizē AN, tad viņu spīdzina un nogalina. Kādu antikomūnistu tie bija pienaglojuši pie durvīm un atstājuši tur tik ilgi, kamēr tas miris.

Komūnisti notur savas tiesas sēdes pusnaktīs,un spriedums vienmēr ir nāve. Nelaimīgo turpat aprok vai sadedzina krāsnīs. Ja līķus atrod amerikāņu sardze, tos apglabā minētajā gūstekņu kapsētā.

Gluži kā fašistu laikā

Šajās dienās Romā apbedīja pēkšņi mirušo bijušā diktātora Benito Musolini māsu Edvigu. Rietumnieku preses ļaudis, atstāstot apbedīšanas norisi, raksta, ka viss bijis gluži tāpat kā fašistu varas laikā, vienīgais izņēmums, — nav bijis klāt paša duces. Īpaši svinīgais sēru dievkalpojums notika Gregoria baznīcā. Ap duces māsas šķirstu pulcējās agrākās fašistu partijas vadības locekļi, starp viņiem arī maršals Graciani; baznīca un tās apkārtne bija pārpildīta tūkstošiem ļaužu. Pārvedot šķirstu uz Kolizeju, ielās noraudzījās milzu ļaužu bari. Parādoties līķa ratiem, daudzu rokas cēlās romiešu sveicienam, kā sveicināja arī Musolini un viņa laikā visi itālieši.

VAI KOLLEDŽA IR UNIVERSITĀTE?

Šo jautājumu bieži cilā mūsu jaunatne, kas, iebraucot ASV, vēlas uzsākt studijas. Tādēl tas laikrakstos iztirzāts vairākkārt, tomēr vēl neesmu lasījis pareizu un izsmeļošu kolledžas būtības izskaidrojumu. Rakstu autori vadās no apstākliem, kādi valda valstī, kurā viņi dzīvo, bet kas dažkārt pavisam neatbilst tiem, kādi ir lasītāju dzīves vietā, un līdz ar to visi paskaidrojumi tam ir nederīgi. Pa daļai tas attiecināms arī uz R. Hofmaņa rakstu „Kolledža nav universitāte, junioru kolledža nav ģimnazija", kurā kritizēdams kādu citu autoru, tam pārmet faktu nezināšanu, bet pats iekrīt tai pašā grēkā ar pašu pirmo teikumu sava raksta virsrakstā.

Ir tiesa, ka par kolledžām nereti apzīmē mācības iestādes, kas nav universitātes (piem. friziera kolledža), bet tūlīt apgalvot, ka neviena kolledža nav universitāte, ir pārdroši. Pieejot šim jautājumam, ir jāpatur vērā, ka vārdu kolledža ASV lieto gan paplašinātā, gan šaurākā nozīmē. Paplašinātā nozīmē kolledža ir augstākā mācības iestāde, bet šaurākā — tās sastāvdaļa, kas visumā atbilst mūsu fakultātei, kaut gan ne vienmēr un visur saskan ar Latvijas universitātes fakultāšu iedalījumu. Tā, piem., inženierzinātņu kolledžā (šaurākā nozīmē) var ietilpt arī mechanikas(architektūras un citas nodaļas, kas Latvijas universitātē bija patstāvīgas fakultātes. Arī citās nozarēs ātradīsim atšķirības. Dažās kolledžās patiešām arī ir tikai viena studiju nozare, resp. fakultāte, bet ir vesela rinda kolledžu, kuras, līdzīgi universitātēm, ir iedalītas kolledžās (šaurākā nozīmē) un ziņojums, ka kāds studē kādas valsts kolledžas inženierzinātņu kolledžā, nebūt nav uzlūkojams par jēdzienu sajaukumu.

Kāpēc tad nu pastāv uzskats, ka kolledža nav universitāte, bet tikai sagatavotāja mācības iestāde studijām universitātē? Te pamatā ASV īpatnējās studiju prasības dažās zinātņu nozarēs, piemēram, medicīnas, zobārstniecības, juridisko zinātņu u. c. Studijām šais nozarēs neuzņem ģimnaziju (High school) beigušos tieši no skolas sola, bet prasa no tiem 2-3 gadu priekšstudijas attiecīgā nozarē kādā kolledžā, pie kuras pastāv šādas priekšstudiju nodaļas (pre-medicine, pre-dentistry, prelaw). Ir skaidrs, ka visi attiecīgo zinātņu studenti uzskatīs kolledžu šinī sakarā tikai kā sagatavotāju mācības iestādi, bet tāpēc kolledžas pirmie divi gadi nepārvēršas par mūsu ģimnazijas pēdējām divi klasēm, kā to daži autori centušies apgalvot.

Kolledžas dažkārt mācības apjoma un studentu skaita ziņā ir krietni lielākas par mācību iestādēm, kas nes universitātes vārdu. It sevišķi tās kolledžas, kas dibinātas 19. g. s. beigās uz Morila akta pamata (pilns likuma nosaukums — publisko zemju dāvināšanas akts dažādām valstīm un territorijām kolledžu radīšanai lauksaimniecisko un mechanisko māku veicināšanai), tagad mācību apjoma ziņā ne ar ko neatšķiras no universitātēm. Tādēl nav lieki saskatīt tos cēloņus, kas izsauca šo augstāko mācības iestāžu dibināšanu, kurām gribam noliegt universitātes godu tikai nosaukuma dēl.

Koloniālā periodā augstāko izglītību bija iespējams iegūt tikai nedaudzajās mācību iestādēs, kā Harvardas, Viljema un Mērijas Jēlas augstskolās. Šie institūti bija privātas iestādes. Pēc revolūcionārā kaŗa atsevišķās valstis sāka organizēt universitātes kā publiski kontrolētus institūtus. Tie būtiski neatšķīrās no privātajām mācības iestādēm, kas tai laikā bija izaugušas par relātīvi spēcīgām universitātēm. 19. g. s. pirmajā pusē abi universitāšu un kolledžu tipi — publiski un privāti pārvaldītie — attīstījās kopējā plāksnē. Dabiski, ka abus lielā mērā ietekmēja Eiropas universitātes, kurās šejienes vadošie profesori bija guvuši savu izglītību. Kā zināms, Eiropas universitātes nebija organizētas demokratiskai sabiedrībai. Universitātes izglītība tai laikā bija pieejama tikai dižciltīgiem, baņ gātniekiem, valdības un tā saucamām augstākām aprindām. ASV institūti darbojās samērā tādā pašā virzienā un uzturēja vai vienīgi klasiskās fakultātes, uzrādot tikai niecīgu piemērošanos šīs zemes pionieru vajadzībām. Lauksaimniecības un mechanisko zinātņu studijas universitātes negribēja atļaut. Sākumā maigie protesti pret šī ekskluzīvi klasiskā tipa augstskolu izvērtās par plašu protesta vētru 19. g. s. vidū. Daudzās valstīs lauksaimniecības biedrības pieprasīja augstskolas, kas mācītu arī lauksaimniecību. Tā kā jau pastāvošās augstskolas šie protesti maz ietekmēja, tad, lai šim stāvoklim darītu galu, Kongresa loceklis Morils (Morill) iesniedza jau minēto likumprojektu, ko pēc ilgām debatēm pieņēma 1859. gadā. Tā laika ASV prezidents Bjukanans (Buchanan) tam uzlika daļēju veto, atrodot, ka tas ir pretrunā ar federālās valdības tradicionālo polītiku, kas izglītības lietas bija atstājusi atsevišķo valšķu ziņā. 1862. gadā Morila aktu Kongress pieņēma otrreiz, un šoreiz to parakstīja prezidents Abrams Linkolns.

Morila akta fundamentālais mērķis bija nodrošināt vismaz vienas augstskolas attīstību katrā valstī, kas būtu piemērota lauksaimnieciskas un rūpniecības izglītības vajadzībām. Nepiešķirot daudz vērības akadēmiskām tradicijām, kuru varā atradās tā laika augstskolas, šīm jaunajām mācības iestādēm, kas vēlāk klupa pazīstamas kā zemes piešķīrumu (land-grant) kolledžas un universitātes, bija jāieved jauna veida augstākā izglītība, kas veicinātu lauksaimniecības un mechanisko zinātņu attīstību. Katras atsevišķas valsts ziņā bija atstāts izšķirties par to, vai jaunā mācības iestāde ieklaujama jau pastāvošajā augstskolā (parasti valsts universitāte), vai arī tā dibināma kā pilnīgi jauna iestāde. Apmēram puse valšķu atzina pirmo veidu, bet otra puse — pēdējo. Sakarā ar to vairāk kā 20 valstīs blakus valsts universitātei pastāv arī zemes piešķīrumu kolledžas, kas novietotas atsevišķi no valsts universitātes un kam ir sava patstāvīga pārvalde.

Sākumā federālās valdības atbalsts saskaņā ar Morila aktu bija ienākumi no publiskām zemēm (30.000 akru vai tās ekvivalents kīlu zīmēs, ko piešķīra katrai valstij uz katru ievēlēto pārstāvi un senātoru Kongresā). No valstīm sagaidīja, ka arī tās piešķirs līdzekļus jaunajām augstskolām, to uzturēšanai un izbūvei.

No šī pieticīgā sākuma federālā valdība ir pamazām paplašinājusi atbalstus jaunā tipa mācības iestādēm, atzīstot pētniecību par lauksaimniecības attīstības pamatu, Kongress 1887. g. pieņēma Heča (Hatch) aktu, kas nodibina lauksaimniecības eksperimentālās stacijas jaunajos institutos. Otrais Morila akts 1890. gadā blakus ienākumiem no piešķirtām zemēm noteica vēl ikgadīgus papildus līdzekļu piešķīrumus mācības spēku algošanai. 1914. gadā pieņēma Smisa—Livera (Smith—Lever) aktu, kas nodibina kooperatīvo agronomisko dienestu sistēmu, lai darītu pieejamus jaunākos sasniegumus lauksaimniecībā visiem lauksaimniekiem caur kauntiju aģentiem (atbilst apmēram rajonu agronomiem Latvijā). Tā nedaudz īsākā periodā par pusgadusimteni šīs mācības iestādes bija nostādītas uz pētniecības pamatiem.

1890. gadā pieņemtajā Morila aktā ir noteikums, ka zemes piešķīrumu augstskolas nedrīkst taisīt atšķirību uzņemšanas prasībās atkarībā no rases vai ādas krāsas, lai tomēr piemērotos katras valsts īpatnējiem apstākļiem, likums atļauj atsevišķu augstskolu baltajiem un atsevišķu krāsainajiem, pilnvarojot attiecīgās valsts likumdevēju iestādi, iesniegt iekšlietu ministram priekšlikumu par līdzekļu taisnīgu un līdzīgu sadali starp šīm augstskolām. Uz šo noteikumu pamata 17 valstis uztur atsevišķas zemes piešķīrumu augstskolas nēģeriem. Pavisam pastāv 69 zemes piešķīrumu augstskolas: pa vienai 47 valstīs un 3 territorijās (Alaskā, Havajās un Puerto Rico), 2 Mansačuzetas valstī (universitāte un technoloģiskais institūts) un vēl pa atsevišķai augstskolai nēģeriem sekojošās 17 valstīs — Alabamā, Arkanzasā, Delaverā, Floridā, Džordžijā, Kentakijā, Luizianā, Mērilendā, Misisipi, Misūri, Ziemelkarolainā, Oklahomā, Dienvidkarolainā, Tenesijā, Teksasā, Virdžīnijā un Rietumvirdžīnijā.

Zemes piešķīrumu augstskolu attīstība ir dziļi ietekmējusi ASV augstāko izglītību un to darījusi pieejamu lielākam iedzīvotāju skaitam. Šie instituti turpina veidoties, augt un paplašināt savu darbības apjomu, pāraugot savas vecākās māsas — valsts universitātes (piem., Oreognā valsts kolledžā vairāk studentu nekā universitātē). Illustrācijas dēl nosaukšu tikai tās valsts kolledžas, kurās studentu skaits 1948. gada rudenī pārsniedza 10.000: Mičiganas valsts kolledža (15.870), Pensilvēnijas valsts kolledža (12.410), Oklahamas kolledža (11.050) un Aiovas valsts kolledža (10.064), pie kam šinī studentu skaitā nav ieskaitīti tie, kas studē korrespondences celā vai arī ņem papildus kursus ārpus parastās studiju gaitas.

Kā redzams, galvenais ir nevis nosaukums, bet saturs. Ikvienam, kas vēlas uzsākt vai turpināt studijas, nopietni jāizpēta padomā esošo universitāšu un kolledžu programmas, lai izšķirotiēs neietekmētos tikai no skanīgā universitātes nosaukuma. Parasti kā universitātes, tā arī kolledžas ik gadus pavasarī izdod katalogus ar visām nepieciešamām ziņām, ko pēc pieprasījuma izsūta ikvienam studēt gribētājam.

J. Ikstrums

SPORTS

R. KADIĶIS BASKETBOLA NOZARES VADĪTĀJS

Kanadas Latviešu Sporta Apvienības valde savā 30. maija sēdē, pēc paša lūguma, no basketbola noz. vadītāja pienākumiem atbrīvoja Maksi Kazaku, viņa vietā iecelot līdzšinējo palīgu Rūdolfu Kadiķi.

Jaunais basketbola noz. vadītājs tikai pirms pāris mēnešiem ieceloja no Anglijas un viņš ilgus gadus bija Anglijas Latviešu Sporta Pārvaldes loceklis un basketbola nozares vadītājs, kā arī Londonas Latviešu Sporta Kluba pr-dis. Zinot, kādus panākumus guvuši mūsu Anglijā dzīvojošie basketbolisti un LLSK sportisti, varam būt droši, ka Kanadas latviešu basketbola nozares vadību uzņēmies piedzīvojumiem bagāts sporta darbinieks, kas savu prasmi Kanadā ļoti labi pierādīja jau baltiešu sporta svētkos 17. maijā Toronto, kur viņa sastādītā komanda, ar lietpratīgi grupētām maiņām, guva skaistu uzvaru pret lietuviešu spēcīgo izlasi.

R. Kadiķa adrese: 163 River Str. Toronto, tel.: EM 3-9884.

Tanī pašā sēdē LSAK valde, sakarā ar M. Žulpa atteikšanos, par galda tenisa nozares vadītāju izraudzīja trimdas bij. ministru A. Liepiņu, kas no Montreālas nesen pārcēlās uz Toronto. Liepiņš ir viens no mūsu latviešu labākiem galda tenisistiem, vairākkārtējais Anglijas latviešu meistars, ar lielu cīņas pieredzi un lieliskajiem „ping—pong" speciālistiem.

BASKETBOLA TIESNEŠU KURSI

Uz Raimonda Bultes ierosinājuma, Ontario apgabala latviešu sporta vadītājs, sadarbībā ar LSAK basketbola nozares vad. R. Kadiķi, 28. un 29. jūnijā Toronto rīko pirmos basketbola tiesnešu kursus, kuros var piedalīties kā vīrieši, tā sievietes, kas vēlas darboties par basketbola tiesnešiem, protokolistiem vai laika ņēmējiem.

Kursu pirmajā dienā paredzēta teorija, apskatot tiesāšanas techniku, spēles noteikumus un to praktisku piemērošanu, pēc kam sekos rakstiska pārbaude. Nākošā dienā paredzēta praktiskā pārbaude. Dalībniekus, kas izturēs teorētisko un praktisko pārbaudi, ieskaitīs tiesnešu kandidātos. Lai iegūtu tiesnešu licenci, kandidātiem jābūt tiesājušiem vismaz 3 spēles, no kurām vismaz 2 gadījumos sekmīgi, pretējā gadījumā kandidāta laiks pagarinām uz 5 spēlēm.

Basketbola tiesnešu kursos par lektoriem darbosies — LSAK basketbola noz. vad. R. Kadiķis, R. Bulte un M. Kazaks.

Personas, kas kursos vēlētos piedalīties, lūgtas pieteikties līdz 30. jūn. pie Ontario sporta vad. I.Kāpostiņš, 285 Avenue Rd.,Toronto, tel.: MI 4386.

PASAULES LABĀKĀS PELDĒTĀJAS POŠAS HELSINKIEM

Olimpiskās spēlēs sieviešu peldēšanas sacensībās notiek kopš 1912. g. No tā laika visvairāk uzvaras medaļu, pusi, guvušas ASV peldētājas, seko Holande ar 6 zelta medaļām, Austrālija, Dānija un Lielbritanija ar 2, kamēr Vācija un Japāna katra guvusi pa vienai uzvarai. Liekas neticami, ka Dānija, kas vairāk kā 20 gadus pieder pie sieviešu visu labākām valstīm sieviešu peldēšanā, ieguvusi tikai 2 uzvaras, pie tam abas tikai 1948. g. olimpiskās spēlēs Londonā. Vēl neticamāk ir tas, ka pasaules vislabākā peldētāja Ragnhilda Hvegere nav izcīnījusi nevienu uzvaras medaļu, lai gan viņai pašlaik pieder 8 pasaules rekordi, kas sasniegti laikā no 1936.—1942. g. Viņa atkal gatavojas un ar līdzdalību Helsinkos sola pārsteigumus, sevišķi brīvā stila sacensībās.

Ja ASV olimpiskās peldēšanas sacensībās ir „pirmā dāma", Holande ir otrā, un Dānija trešā, tad ceturtā vieta tagad dodama Ungarijai, sevišķi pēc 1951. g., kad tās 12 peldētājas piederēja pie pasaules 40 labākajām. Šogad Ungarija cer pat uz vairākām zelta medaļām.

Helsinkos, liekas, kā vienīgā olimpiskā meistare piedalīsies dāņu brīvā stila peldētāja Greta Andersene, kas kopā ar ungārieti Novaki, holandieti Gurtje Wielema var cerēt uz zelta medaļu: 100 m brīvā stila peldējumā. No šīm sievietēm bijusi visintriģējošākā sacensība. Sai peldējumā pēdējā laikā šīvs pretinieces bijušas dāniete Andersone un Holandes Eiropas meistare Šūmachere. Pēc 1951. g. rezultātiem labākā ir Andersone ar 65.0 sek. pret 65,6 sek., ko uzrādījusi Šūmachere. Pēdējā ir temperamentīga sacīkšu peldētāja ar spēcīgu ķermeni, ātriem apgriezieniem un startiem, kā arī pašpārliecīga. Ja Andersone zaudēs, tad viņas uzvarētāja pēc lietpratēju domām būšot Šūmachere vai amerikāņu meistare Sharon Geary ar 67,6 sek. un Betija Mullen ar 66,4 sek.

17 peldētājas 100 m brīvā stilā veikušas šo distanci ar 68 sek. Viņu vidū ir ungariete Cserna un Csoke, divas francūzietes. Nedrīkst aizmirst arī Ragnhildu Hvegeri, kas 1939. g. peldēja 65 sek. Bet pēdējā ir peldētājam kā labākā atzīmējama Angela Barnwell.

400 m brīvā stilā pēdējā pārdēt uzvarētājām Helsinkos. Greta Andersone pag. sezonas beigās peldēja 5:06,5 min., bet dāniete Bonde 5:10,0. Sešas peldētājas šai distancē uzrādījušas laikus no 5:16 līdz 5:18, ieskaitot franču pasaules rekordistu Alekša Jany. Šai peldējumā 1948. g. olimpiskā uzvarētāja amerikāniete Curtis ir ungarietei Szekely un Wielemu, kamēr D-Amerikas meistare Piedade Coutinho uzrādījusi 5:20,5 min.

Ja speciālisti rēķinās ar Andersones zelta medaļu, tad ar tikpat domām vienas bistamākā pretiniece būšot brīvā stila peldētāja D. Wilkinsone, kam gan maza starptautiskā sacīkšu pieredze. Šā, gada sākumā ar savi likusi rekordā, kas viņu pārsteigusi pati viņa. Ilgi pēc šīs viņu kīnaties amerikānu holandiete Delia Milenkampa no Sanfrancisko. Iegūstot 4. viesu ASV pagāda meistarsacīkstēs, vēlāk viņa pārspēja amer. Curtis ASV rekordu 300 jardos. Amerikāņi zina M. vērtību, tādēl steidzina viņas pavalstniecības piešķiršanu, lai tā varētu startēt Helsinkos.

100 m peldēšanā uz muguras 1948. g. pārliecinošā uzvarētāja dāniete Karena Harup, bet šogad par viņu runā. Uzvarētāju pārliecinošāki vien: ungarietes, kā arī kopā ar gļūtāju uzvaras holandieti Wielemu, ja vien viņa vēlēsies sava treniņus.

Par viņas sivākām konkurentēm speciālisti uzskata ungarietes Novak un Temes un hol. Korte, kamēr nedrīkstot aizmirst arī Eiropas meistari hol. Ria van der Horst.

Būs pārsteigums, ja Ungārija Helsinkos negūšot zelta medaļu 200 m peldēšanā uz krūtīm. Pag. sezonā pirmās trīs bija ungārietes ar 2:48,5 min. priekšgalā Novaki (2:48,5 min.) priekšgalā.

4x100 m vienlīdzīgos spēkos ir Dānijas, Holandes, ASV un Ungārijas vienības. Ungarietes vēl nesen par dāām desmitdaļsekundēm pārspētas Dānijai kopš 1938. g. piederošo pasaules rekordu 4:27.6 min., tādēl tām arī liekas labākās izredzes uzvarēt.

Helsinkos netrūks pārsteigumu, tomēr domājams, ka galvenās favorites būs ungārietes, dānietes un amerikānietes.

SPORTA MŪZEJS — IZSTĀDE HELSINKOS

Olimpisko spēļu laikā Helsinkos ārzemju viesi un sportisti varēs apmeklēt somu sporta mūzeju—izstādi, kas būs iekārtots olimpiskā stadiona tornī. Mūzejā, kas radīts uz somu sporta darbinieku privātas iniciatīves, būs apskatāmi dažādi sporta rīki, ko lietājusi somu slavenie sportisti, starptautiskās sacīkstēs, vēsturiskas balvas un medaļas, kā arī grāmatas par sportu.

Kanadas Olimpiskās Komitejas prezidents Sidnejs Devis paziņojis, ka Kanadas jaunais ģenerālgubernators Vincents Masejs laipni piekritis kļūt par šīs komitejas aizbildni, tāpat kā jau bija iepriekšējais ģenerālgubernators Aleksanders.

Kanadas biskopju padome piedāvājusi Kanadas Olimpiskai komitejai apgādāt Kanadas sportistu par mūsu olimpisko sacensību laikā Somijā.

…ūstekņi spīdzina savus biedrus

…THT raksta, ka gūstekņu no- … tuvumā Kodži salā atrodas …ta, kurā apbedīti vairāk kā … gūstā mirušie ziemeļkorejiešu …niešu karavīri. Komūnistu de- … pamiera sarunās Pamun- … bieži piemin šos kapus kā …rikāņu necilvēcības" pierādī- … Patiesībā lielākā daļa šeit …ito ir pretkomūnistiski noska- … karavīri, kas labprātīgi pade- …s gūstā un šeit krituši par … komūnistu kakla tiesai gū- …u nometnēs. Fanātiskie ko- … sagrābuši varu nometņu … dzīvē un terrorizē pārējos …ūs. Ja vien tiem rodas aiz- …s, ka kāds no viņu biedriem …tizē AN, tad viņu spīdzina un …ina. Kādu antikomūnistu tie …pienaglojuši pie durvīm un at- …i tur tik ilgi, kamēr tas miris. …mūnisti notur savas tiesas sē- …usnaktīs,un spriedums vien- … nāve. Nelaimīgo turpat ap- …ai sadedzina krāsnīs. Ja lī- …trod amerikāņu sardze, tos …pā minētajā gūstekņu kapsē-

…šļuži kā fašistu laikā

… dienās Romā apbedīja … mirušo bijušā diktātora … Musolini māsu Edvigu. …nnieku preses ļaudis, at- …t apbedīšanas norisi, raksta, …s bijis gluži tāpat kā fašis- …aras laikā, vienīgais izņē- … — nav bijis klāt paša du- … pašī svinīgais sēru dievkal- …s notika Gregoria baznīcā. …es māsas šķirstu pulcējās … fašistu partijas vadības …t, starp viņiem arī maršals …ni; baznīca un tās apkārt- …ja pārpildīta tūkstošiem lau- …vedot šķirstu uz Kolize- …s noraudzījās milzu ļaužu … Parādoties līķa ratiem, dau- …kas cēlās romiešu sveicie- …ā sveicināja arī Musolini …ma laikā visi itālieši.

…TĀTE ?

…skolām, to uzturēšanai un … si pieticīgā sākuma fede- …alība ir pamazām paplaši- … atbalstus jaunā tipa mā- … iestādēm, atzīstot pētnie- … par lauksaimniecības atti- … pamatu, Kongress 1887. g. …nu Heča (Hatch) aktu, kas …na lauksaimniecības eks- …entālās stacijas jaunajos …os. Otrais Moriļa akts … gadā blakus ienākumiem …šķirtām zemēm noteica vēl …gus pabalstus līdzekļu pie- … mācības spēku algoša- …914. gadā pieņēma Smisa- …(Smith—Lever) aktu, kas …a "kooperatīvo agronomis- …enestu sistēmu, lai darītu …mu jaunākos sasniegumus …aimniecībā visiem lauk- … [illegible]

J. Ikstrums

Sieviete

VENUS UN SLAIDĀ LĪNIJA

Ja nu tagad kādā sieviešu skaistuma konkursā ierastos sendienu mīlas un skaistuma dieve Venus, neviens žūrijas loceklis uz viņu pat nepaskatītos vienkārši tāpēc, ka viņa būtu par resnu. Venus augumu nevar atzīt par slaidu, drīzāk gan tas bija korpulents. Un tomēr, kaut arī starp Olimpa dievēm viņa bija pilnmiesīgākā, tā valdzināja dievus un cilvēkus.

Mūslaiku sieviete ir atradusi pavisam citu savā ķermeņa skaistuma mēraukļu — slaido līniju, ko savukārt Venus aplūkotu ar nicīgu smīnu. Un ko gan mūsu sievas un jaunavas visu nedara, lai būtu tievas: gan badojas un vannojas, gan vingro un masējas, nemaz nedomājot par to, ka atsacīšanās no pilnvērtīgas barības sagrauj veselību un kaitē mātes uzdevumam. Mūsu dienu sieviete bieži vien kļūst nervoza nevis tādēļ, ka ātri nogurst vai sirds nav kārtībā, bet gan tāpēc, ka par dažām uncēm kļuvusi smagāka. Arī modes diktātori iegalvo, ka viņiem miesas apaļumiem, ko agrāk atzina par īsti sievišķīgi pievilcīgiem, tagad jāpazūd. Un sieviete paklausa arī.

Vai tiešām tieva, trausla, kalsna sieviete būtu glītāka un pievilcīgāka par to, kam miesas formas ir apaļīgas, maigas? Vismaz vīriešu atzinumi šajā jautājumā dalās: vieniem patīk tievas, otriem korpulentas. Kāpēc gan vīriem vīriešiem nevarētu patikt tās pats, kas patīk vairumam sieviešu, kas kļuvis moderns, proti, slaidā līnija? Atbildot uz šo jautājumu, būtu jāatzīst, ka atziņa par sievišķīgu vīrieti nebūs gluži bez sava pamata. No tā varētu secināt, ka sievišķīgiem vīriešiem patīk vīrišķīgas sievietes: stūraini pleci un zēna figūra ar šaurām gūžām, bet pilnvērtīgiem vīriešiem, protams, patīk pilnvērtīgas sievietes — sievišķīgi apaļīgām, pilnīgām miesas formām.

Bet kā tas bijis agrāk, pirms gadu simteņiem?

Ir zināms, ka kalsenas sievietes tautu liktenos ievērojamas lomas spēlējušas samērā mazāk nekā korpulentās, kā ķēniņienes, tā arī favorites.

Jau Vecās Derības austrumnieces skaistuma ideāltips pazīstams ar pilnīgām miesas formām. Salome, piem., bija nobriedusi apaļīgām miesām skaistule, kas labi apzinājās savu sievišķīgo miesu varu. Spartas skaistule Helēna, kuras dēļ izcēlās Trojas karš, bija korpulenta četrdesmitgadniece, kad tā ieguva varu pār Parisu. Tāpat pilnmiesīgā Kleopatra apzinājās savu pievilcību, kad savaldzināja Cēzaru un vēlāk ieguva Antoniju.

Arī franču karaļi parasti izšķīrās par pilnmiesīgām, upurējot tām tievās, kaut arī tās bija apdāvinātas lieliem gara spējām. Dibari aizstāja slaido Pompadūru, kas, būdama Luija XV favorīte, savas pavājās miesas slēpa kuplās kleitās. Patuklās Dibari dēļ karalis izšķieda milzu bagātības.

Žozefīnē Napoleons esot iemīlējies tāpēc, ka viņas valdzināja tās prāts un smalkjūtība, bet uz ilgāku laiku miesās pavājā, bet gudrā sieviete nespēja mazo milzi pieturēt. Kāda padrukna galma dāma vai apaļīgā poliete Valevska spēja viņu saistīt ilgāk. Un Katrīne Lielā, par kuras pielūdzējiem tik daudz nostāstu, neapšaubāmi bija resna.

Mūsu dienās pilnmiesīgās sievietes tips cieņā vēl, šķiet, vienīgi Orientā, piem. tagadējai Ēģiptes karalienei, pirms karalis Faruks viņu veda pie altāra, vajadzēja labi uzbaroties. Tikai tad tā kļuvusi cienīga sēsties blakus Farukam, seno faraonu celtajā tronī.

Milo Venus klasiskās miesas formas Rietumu pasaules modernā sieviete vairs neatzīst. Nav svarīgi, vai tā būtu emancipācijas, vai arī sievišķīgo vīriešu ietekme, galvenais, ka slaidā līnija, ja to cenšas ieturēt par katru cenu, kaitē sievietes veselībai.

Jakobus

BALETAM VELTĪTS MŪŽS

Baletmeistara Alberta Kozlovska jubileja

Baletmeistars Alberts Kozlovskis Zviedrijā nule kā atskatījās uz 50 mūža gadiem. Kad 20. g. s. sākumā Krievija piedzīvoja baleta renesansi un pasaules rampu gaismā kā simbols atmirdzēja Sergeja Diagiļeva „Ballets Russes" trupa (1909. g.) ar 1910. g. sekojošo Annas Pavlovas baleta ansambli, Alberts Kozlovskis kā zēns iestājās Maskavas lielā teātra baletskolā, kur kopā ar tagadējo baletmeistaru Harīju Plūci mācījās baletu pie tā laika izcilākajiem Krievijas baleta paidagogiem. Vēlāk A. Kozlovskis darbojās vairākās trupās, apceļo Eiropu un ilgāku laiku dzīvo Francijā, nodibinot draudzību ar ievērojamiem franču baleta speciālistiem. Seko plaša turneja Latīņu Amerikā. K. studē argentiniešu tango variācijas, ko ar teicamām sekmēm vēlāk dejo arī speciālos sarīkojumos.

Atzīmējot šūpuļsvētkus, gavilnieks savā aktīvā var ierakstīt ap 30 darbības gadu. Pēc atgriešanās Latvijā drīz redzam Albertu Kozlovski kā baletmeistaru Liepājas operā, un Liepājas balets strauji progresē. Laikā, kad Rīgā tika izdota publikācija par Latvijas baletu, kur Liepājas operas balets nebija pieminēts, Kozlovskis ar mākslas pārvaldes vadošām personām izcīnīja veselas „divkaujas". Cīnoties par Liepājas baleta formālu atzīšanu galvaspilsētā, viņš panāk, ka vācu okupācijas laikā Rīgas izdevumos parādās pirmie apcerējumi par Liepājas baletu. Tai pašā laikā, Liepājas kordebalets bija sasniedzis krietni respektējamāku pakāpi kā tas bija Rīgā. To klusībā atzina arī Rīga, bet šīs atziņas nāca stipri par vēlu. Vēl īsi pirms dzimtenes atstāšanas A. K. Liepājā interpretēja galvenās mīmikas lomas. No tām atmiņā palikusi loma Korsārā, kas, liekas, izteica vispilnīgāki Kozlovska temperamentu un raksturu. Liels palīgs mākslinieciskā darbā jubilāram vienmēr bijusi viņa laulātā draudzene, baletsoliste Nina Dambrovska. Liktenīgajā Kurzemes krasta atstāšanas brīdī, Kozlovskis priekšzīmīgi noorganizēja bēgšanu zvejnieku kuterī pāri Baltijas jūrai uz Zviedriju, darbā kopā ar zvejniekiem piesavinoties īstena jūras „korsāra" pieredzi.

Arī Zviedrijā baletmeistars nestāvēja dīkā. Sākumā Kozlovskis restorānos mazgāja traukus, un īsā laikā kļuva „diskaru ložas" šefs. Pašiniciatīves rosme drīzi vien viņu ievirzīja citā gultnē.

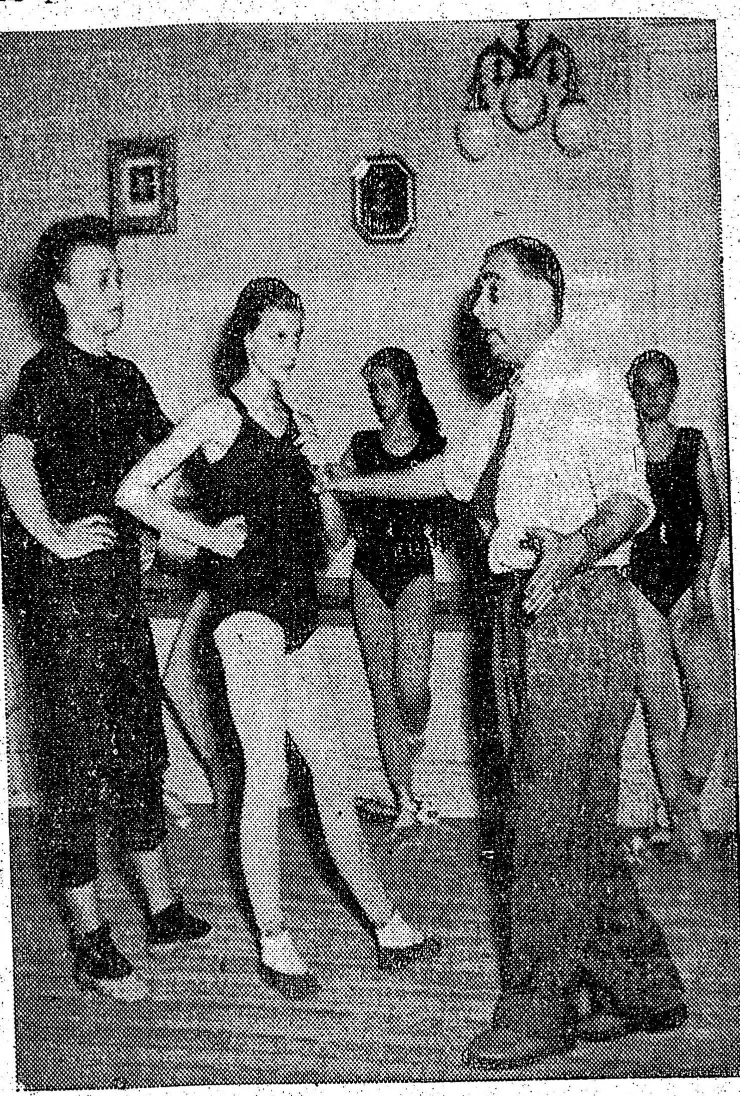

Baletmeistars A. Kozlovskis studijā

Viņš izārda Rīgas baleta kurpju meistara Bērziņa vienīgo līdzpaņemto kurpju pāri un pagatavo modeļus, bet Ņinas veiklās rokās top pirmās latviešu ražotās baleta kurpes Zviedrijā. Līdztekus „melnam darbam" K. noorganizē arī savu baleta studiju. Drīz viņš iestudē pirmo baletu un iegūst Stokholmas baleta kritiķu ievērību. Kozlovska panākumi atbalsojās arī Stokholmas Karaliskā operā, un baletmeistars kļūst operas baletskolas vadītājs (1949. g.). Pie viņa baletu mācās arī zviedru karaļnama jaunākā princese Kristīne un teicamākās Karaliskās operas dejotājas. Kādu laiku [illegible] letmeistars. Studiju nolūkos Kozlovskis apceļo Londonu un Parīzi, kas dod tam jaunas atziņas mūsdienu baleta paidagoģijā. Gavilnieku varētu raksturot arī kā neatlaidīgu, enerģisku cīnītāju, kaut arī bieži mērķi sasniegti, ejot pa visšauro taku.

Pusgadsimta šūpuļsvētkos Kozim, kā viņu Liepājas dejotāji sauca, liepājnieki un baleta mākslas mīļotāji sūta vislabākos vēlējumus arī turpmākā gadu skrejā.

-šs.

SEJAS MASĀŽA

Cik reizes gan neesmu dzirdējusi jautājumus: Vai sejas masāža ieteicama? Vai tā nav iedarbīga tikai īsam laikam, un vai tā pārtraucot neparādās vairāk rievu un grumbu? Cik reizes nedēļā ieteicams masēt seju?"

Lai noskaidrotu šos jautājumus, vispirms jāzina, ko īsti vēlas panākt ar masāžu. Jāzina, ka kārtīga un pareiza sejas masāža uzlabo asins riņķošanu, tātad pievada jaunas vielas — barību — ādai, to padarot tīrāku un svaigāku. Ar to tad arī aizskalo nosēdumus, kas varētu radīt izsitumus un netīru sejas krāsu. Masējot seju pareizos virzienos, gludina rievas un grumbas, bet lietojot labu barojošu krēmu, ādai pievada taukvielas, to uzturot jaunu un skaistu. Ar masāžām panāk visas sejas un ādas izskata uzlabošanu, kas arī tūlīt redzams, iepriecinot pašu klientu un draugus. Ja nu pēkšņi pārtrauc ādas kopšanu un masāžu, progress, protams, apstāsies, un liksies, ka, pārtraucot masāžu āda vairs nav tik skaista. Tādēļ jāzina, ka pareiza sejas kopšana jāturpina ilgu laiku, varētu teikt, visu mūžu, tā ne vien uzlabojot izskatu, bet uzturot ādu svaigu un skaistu. Un vai tad arī vecākai dāmai nepatiks sevi redzēt vēl vienmēr skaistu un ziedošu, jo labs izskats nav tikai jaunības priekšrocība vien, bet tieši piederas arī vecākam gadu gājumam. Jaunība ir skaista pati par sevi, ar savu ziedēšanu, bet jo vairāk jārūpējas par sevi vecākos gados, cenšoties sevi uzturēt jo ilgāk svaigu un skaistu ne tikai sev, bet arī tuviniekiem un draugiem par prieku!

Pareiza sejas masāža izdarāma ik vakarus. Sejai iepriekš labi jānotīra ar ūdeni un ziepēm, vai arī vislabāk — ziepju vietā lietojot mandeļu klijas. Sejas masāžām pamatā lietojams vakaros silts ūdens, kas vislabāki noņems dienas putekļus. Sejas masāžas sejā ar abām rokām iemasējams labs, taukojošs un barojošs krēms, virzienā no lejas uz augšu — puslokiem. Šāda masāža turpināma vasmaz 10 minūtes. Ādu ap acīm nav ieteicams masēt, bet tikai liegi „iespēlēt" krēmu ar pirkstu galiem. Ap vaigu apakšējo daļu, kam jau aizvien ir tieksme nokārties, var rīkoties drusku stingrāki, bet nedrīkst aizmirst ieturēt aizvien pareizo pusloku virzienu. Pēc masāžas seja kādas sekundes iepliķējama ar abām rokām, kamēr tā kaist. Pēc tam, ja ir laiks, var lietot karstas un aukstas kompreses sejas atsvaidzināšanai. Krēma pārpalikumu noņem ar vati vai papīra lakatiņu, ap acīm atstājot arī naktij. No rīta seja jāskalo aukstā ūdenī miega nodzīšanai.

Šāda masāža ir ļoti vienkārša, panākumi tomēr ļoti labi, un esmu pārliecināta, ka šie panākumi iepriecinās katru dāmu un radīs arī patiku turpināt nopietni pievērsties sejas kopšanai.

(Lūdzam redakcijai iesūtīt jautājumus skaistuma kopšanā, uz kuriem atbildēsim nākošos numuros.)

Elza Pērkone

NOTVERTI MEITEŅU ZAGĻI

Zviedru policija apcietinājusi divus modernos jūras pirātus, kas zaguši skaistas pusaudžu meitenes un ar atrlaivām tās aiztransportējuši nezināmos virzienos. Pieņem, ka viņi meitenes pārdevuši balto verdzeņu tirgotājiem.

JAUNU DZIEDĀTĀJU PARĀDE

Igauņu dziedātāja H. Betlema, kādreizējā Tallinas Konservātorijas docente, Toronto nodibinājusi dziedāšanas studiju, kurā mācās ne tikai viņas tautieši vien, bet arī kanadieši, latvieši, vācieši u. c. Studiju rezultātus varējām vērot Shaw ielas Komercskolas zālē pirmajā atklātajā audzēkņu vakarā, kas visumā bija priekšzīmīgi noorganizēts (Bija gādāts arī par piemērotu koncertflīģeli). Kupls skaits klausītāju, un siltā atsaucība liecināja, ka Toronto igauņu sabiedrība ar interesi seko savu jauno dziedātāju centieniem. Diemžēl, jāsaka, ka šis koncerts, kuru noklausījos tikai daļēji, kvalitātīvi bija ļoti nevienāds un nedeva pārliecinošu iespaidu par profesores pūliņu rezultātiem jauno talantu izkopšanā. Tā pirmajā daļā dzirdējām virkni debitantu (?), kuriem vēl pāris gadu būtu derējis intensīvi strādāt studijas noslēgtībā un tikai tad meklēt publikas atsaucību plašākas auditorijas priekšā. Latviešu tenoram I. Flerkovskim balss materiāls nav peļams, bet dažas negaumības priekšnesumā (Teici to stundu) kavēja ieskatīties viņa talantā no pozitīvākas puses.

Otrā daļā dzirdētie audzēkņi atstāja jau nobriedušāku iespaidu, kaut arī starp tiem bija tādi, kuriem varētu mierīgi ieteikt labi apsvērt domu par dziedāšanas studiju mērķtiecību, pat amatierisma robežās. Vēlētos tomēr izcelt trīs, manuprāt, diezgan gatavus dziedātājus: īsti „vīnisku" un ar jau it atzīstamu techniku apveltīto kolorātūrsoprānu L. Finku, kuras priekšnesumā netrūka ne šarma, ne mūziklālitātes, latviešu klausītājiem jau labi pazīstamo soprānu E. Veskimetsu, kam Rozīnas ārijā pietrūka īstāka viegluma, stabilitātes, bet Traviatas dziedājumā rādīja gluži izjustu, vokāli patīkamu sniegumu, un mūsu pašu baritonu P. Geistautu. Liekas, ka latviešu sabiedrība vēl nav pietiekami novērtējusi, kāds patiess talants veidojas šī dziedoņa personā. Skaists balssmateriāls visā testitūrā, izlīdzināts tonis, kurā vienīgi vēl varētu vēlēties spilgtākas augšas, ir rakstāmi P. Geistauta aktīvā. Operu dziedājumos vēlētos īstāku drāmatisku akcentējumu, priekšnesuma krāsainību, bet „In questa tomba" tika veidota ar noblesi un pārliecinātību. Ja mēs varam runāt par īstām „cerībām" latviešu jauno vokālo mākslinieku starpā, tad P. Geistauta vārds jāraksta pirmajā rindā.

Šo pēdīgi pieminēto mākslinieku varējumi, kā arī vairāki dzirkstīgi nodziedāti ansambļi no Mocarta, Verdi, Flotova u. c. operām, daļēdaļēji izpirka jau pieminētos audzēkņu vakara trūkumus un deva liecību, ka H. Betlēmas studijā aug ne tikai diletanti, bet arī mākslinieki.

Tālivaldis Ķeniņš

RĪGAS FILMAS VĪRI TORONTO

Rīgas filmas darbības pārcelšanās no Hamburgas uz St. Džonsu Ņufaundlendā līdzīga 1901. gada notikumiem, kad tā pati St. Džonsa savās mājās uzņēma pazīstamo radiotelegrafijas izgudrotāju, italieti Markoni. Toreiz viņš ieradās ar gaisa baloniem un pūķiem un sāka eksperimentēt no pilsētas Signālkalna. Vēlāk pasaule piedzīvoja pirmos radiotelegrafijas pārraidījumus pāri okeanam. Šodien, ja tā varētu teikt, pasauli pārsteidz Ņufaundlendas straujā saimnieciskā attīstība un tur likti arī pamati praktiskai filmtechnikai, ko uz plašākas darbības bazes noorganizējuši bij. Rīgas filmas darbinieki ar direktoru inž. A. Jeksti priekšgalā. Arī Rīgas filmas ļaudis Ņldā ieradās ar savu Hamburgas studijas aparātūru. Doma par latviešu filmu producentu pārcelšanu uz Ņldu radās jau 1950. gadā, bet tikai šogad tā istenojusies, pateicoties premjēra Smolvūda un Alfrēda Valdmaņa personīgai iniciātīvei. Rezultātā nodibinājās Atlantic Films and Electronics sabiedrība, kuras direktors ir inž. A. Jekste. Sakarā ar starptautisko saimniecības izstādi Toronto Ņldas reprezentantu skaitā ir arī mūsu filmu vīri. Atlantikas filma reprezentē savu stendu, kurā uzstādīta filmstudija sākot ar režisora telpu, technisko sektoru un sinchroprojekcijas aparātūru.

Ar uzņēmīgā direktora inž. A. Jekstes laipnu izklāstu, izstādes apmeklētājs dažos acumirkļos iepazīstas arī ar Ņldas saimniecības attīstības maketiem. Ņufaundlenda izstādē piedalās ar deviņām rūpniecības nozarēm un ir pārstāvēta arī valdība. Sinchronizēšanas meistars, bij. Latvijas izcilais vidusdistanču skrējējs R. Balodis, kura veiksmi skaņu ieskaņošanā apbrīnoja arī vācieši, iepazīstina ar finieru un saplākšņu rūpniecības ražojuma paraugiem, cementa un ģipša produktiem. Kāda cita stenda makets norāda, ka Ņlda ir viena no produktīvākām papīra ražotājām Kanadā ar dienas kapacitāti 1000 tonnas. Direktors A. Jekste laikrakstu pārstāvjus pieņemot izteicās, ka parallēli tiešam darbam viņi Kanadā turpinās jau Vācijā pasākto latviešu trimdinieku dzīves dokumentācijas filmu, organizējot kolportierisma institūciju. Tiklīdz pie latviešu organizācijām būs radītas sekcijas, kas darbosies kolportierisma tradiciju ietvaros, latviešu filmu vīri varēšot stāties ar tiem tiešos sakaros.

Noklausoties ar interesi A. Jekstes dzīves filozofijā ir jāpriecājas, ka mums ir vīri, kas nelokās kā niedras krastmalā, bet kas ar savu mērķtiecīgo neatlaidību un uzticību savai dzimtai zemei palikuši pie sava darba kā drāmatiskos brīžos, tā saimnieciski neizdevīgās situācijās. Enerģiskais filmproducents iecerējis ar laiku apvienot kopējā darbā visus latviešu izklīdinātos filmu techniskos darbiniekus. Kā zināms, rež. Lapenieks darbojas Bachanas salā pie Floridas, bet filmoperātori Kraucs un Valtenbergs Kolorado Springā, Amerikā. Dir. A. Jekste piedalījās arī sūtņa K. Zariņa sagaidīšanā Niagārā.

Viņš piedalīsies arī LNAK Padomes svinīgajā sēdē 14. jūnijā. Starplaikā A. Jekste dosies arī uz ASV, lai uzņemtu personīgu sakari ar latviešu darbiniekiem Ņujorkā, Vašingtonā un citos centros un ievadītu priekšdarbus latviešu dokumentācijas filmas īstenošanai.

I. V.

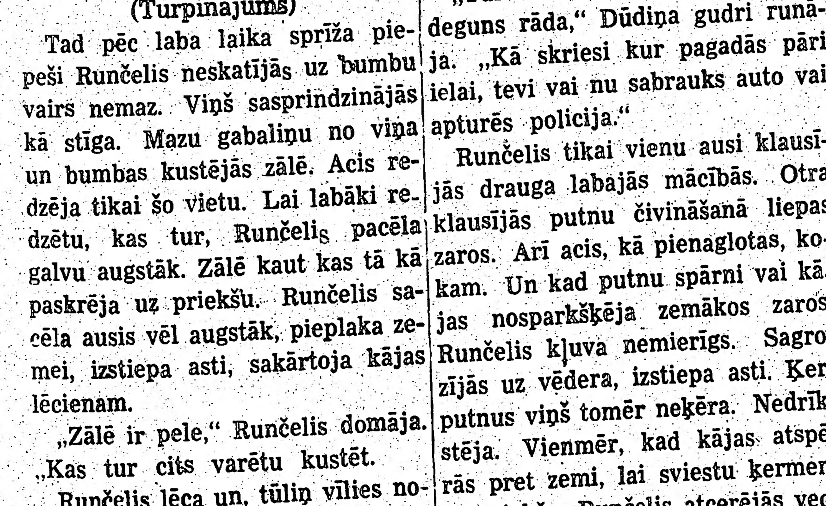

Ella Andersone

DŪDIŅAS VASARA

PASAKA

(Turpinājums)

Tad pēc laba laika sprīža pēpeši Runčelis neskatījās uz bumbu vairs nemaz. Viņš saspringdzinājās kā stīga. Mazu gabaliņu no viņa un bumbas kustējās zālē. Acis redzēja tikai šo vietu. Lai labāki redzētu, kas tur, Runčelis pacēla galvu augstāk. Zālē kaut kas tā kā paskrēja uz priekšu. Runčelis sacēla ausis vēl augstāk, pieplaka zemei, izstiepa asti, sakārtoja kājas lēcienam.

„Zālē ir pele," Runčelis domāja. „Kas tur cits varētu kustēt.

Runčelis lēca un, tūliņ vīlies nokāra galvu. Kustētājs nebija bijis pele, bet bumbai piesities auklas gals. Un ja nu tuvumā atradās Dūdiņa, tā sabijās atkal.

„Tev gan šodien neveicas," viņa smējās. „Tā vien dari, kā nevajag."

Runčelis vairs neklausījās. Asti pār pleciem kā bomi nesdams, viņš gāja uz māju. Palēkājusies vēl brīdi no vienas kājas uz otru, arī Dūdiņa sekoja sadusmotajam draugam. Ja tas bija atgūlies kaut kur saulītē, piegāja klāt, noglaudīja un dusmas bija izgaisušas. Kādreiz Dūdiņa nometās blakus Runčelim, pieglauda savu vaidziņu kaķa mīkstajam kažokam un stāstīja, kā dzīvojot ļaudis pilsētā. Par lauku dzīvi nebija ko runāt. To Runčelis skatīja pats katru dienu.

„Tur tu vis nedrīksti skriet, kur deguns rāda," Dūdiņa gudri runāja. „Kā skriesi kur pagadās pāri ielai, tevi vai nu sabrauks auto vai apturēs policija."

Runčelis tikai vienu ausi klausījās drauga labajās mācībās. Otra klausījās putnu čivināšanā liepas zaros. Arī acis, kā pienaglotas, kokam. Un kad putnu spārni vai kājas nosparkšķēja zemākos zaros, Runčelis kļuva nemierīgs. Sagrozījās uz vēdera, izstiepa asti. Ķert putnus viņš tomēr neķēra. Nedrīkstēja. Vienmēr, kad kājas atspērās pret zemi, lai sviestu ķermeni uz priekšu, Runčelis atcerējās vectētiņa bardzību. Tas kādreiz par nokostu zvirbulēnu pēris Runčeli ļoti. Vēl pēc tam pāris dienas Dūdiņas mīlulis bija staigājis apkārt stīvs un sabozies.

Kad Dūdiņa bija sadomājusi iet uzmeklēt mežiņā neskaidro runātāju, viņas balss atdarinātāju, pavadonis bija Takšelis. Patiesībā tas nebija nekāds mežs, pat ne mežiņš. Tāds plaukstas lielumā kokiem apaudzis laukumiņš. Vectēvs teica, ja viņš mežiņā nogultos, galva gan būtu ēnā, bet kājas raudzītos laukā, sildītos saulītē. Tiesa, vectēvs liels, mežiņš mazs. Un tomēr Dūdiņa neticēja tam, ko runāja vectēvs. Saukt, lai cik liels tas bija, to sauca par mežu, jo, kā visos lielos mežos tur auga sēnes un ogas. Un viņā ieiet Dūdiņa drīkstēja tikai tad, kad sargs bija klāt.

Noskatoties Takšelī, likās, viņa līkās kājiņas saliekšies pavisam un treknais rumpītis pieplaks zemei. Tas gan nenotika nekad. Gluži pretēji. Vajadzēja Takšelim ieraudzīt vārnas laidelējamies, viņš kļuva lokans, kā zutis. Līkās kājiņas kustējās ātri, ātri, apaļais ķermenis izstiepās taisns, kā stīga. Tā Takšelis darījās, kad pastaigā devās viens. Pavadot Dūdiņu, viņš neskatījās ne pa labi, ne kreisi. Baidījās, ieraudzīs vārnu, uznāks skriešanas kāre. Kur tad palikšu, kas notiktu ar Dūdiņu? — Nē! Nē! Drošs palika drošs! Takšelis gāja asti luncinādams un skatīja tikai ceļa mērķi — mežiņu.

Vispirms viņi apciemoja lielo priedi. Tā auga meža malā, dažus soļus nostāk no citiem kokiem.

„Tā ir meža vecmāmiņa," Dūdiņa stāstīja Takšelim ar mazo pirkstiņu priedes sarepējušo mizu badīdama. „Viņa uzrauga savus bērnus un mazbērnus tāpat," kā vecmāmiņa mani."

Priedei laikam patika, ka viņu iecel vecmāmiņas godā. Savām trauslajām skuju rociņām viņa atraisīja no zara čiekuru un nosvieda to bērniem pie kājām. Dūdiņa pacēla dāvānu un kā dārgumu saujiņā iespiestu piespieda krūtīm. Prieks bija tik liels, ka roka cēlās glāstam un vaidziņš pieglaudās kokam. Takšelis stāvēja pa gabaliņu un kā aicinādams skatījās meitenē. Dūdiņa, viņu mierinādama runāja:

„Iesim jau iesim, Takšel. Bet ja esam šurp atnākuši, draugi jāapmīļo. Meža vecmāmiņa man tāds pats draugs kā tu."

Grūti bija Takšelim saprast, kā koks, kas nevar ne rotaļāties, ne pakustēt, var būt draugs. Viņš tomēr neko neiebilda, tikai pagāja jau dažus soļus uz priekšu. Viņam bija apnicis stāvēt uz vietas. Dūdiņa sojoja līdzi.

Dažus soļus meža iekšā tupēja plata, garos bruņos ģērbusies vecene. Tas bija kārklu krūms. Tam Dūdiņa tuvojās ļoti aizturējusi, uz pirkstu galiem. Lēni viņa pavēra krūma zarus un skatījās, kā mazie vēl puskailie putniņi guļ. Tuvējā kokā sēdēja mazuļu māte un tēvs. Tie, ieraugot nācējus, čiepstēja, cik spēka. Izklausījās pēc bāršanās, pēc palīgā saukšanas. Dūdiņa paskatījās abos un domās tos mierināja:

„Nedarīsim nekā ļauna. Tikai paskatīsimies."

Bet putniņi nomierinājās tikai tad, kad Dūdiņa un Takšelis bija labā gabalā. No kārklu krūma tie devās pie lielās egles. Ne jau lai mēģinātu runāt ar nemākuli. Nē! To meitene bija jau piemirsusi. Lielajā eglē parasti tupēja raibsvārcis dzenis un kala, un kala. Arī šodien viņš bija tā nogrimis darbā, ka pienācējus ne redzēja, ne dzirdēja. Meitene nostājās pa gabaliņu un jautāja; kā klājoties. Vai brokastis paēstas? Ko vienmēr tā kaļot? Bet dzenis tikai kala un kala.

„Ja neatbild, nav ilgāki ko kavēties," Dūdiņa nodomāja un gāja pie bērza. Savā baltajā, garajā tērpā starp tumšajām eglēm un priedēm bērzs izskatījās kā pilsētniece starp lauciniecēm. Dūdiņai patika bērza zīdaiņā miza. Mazie pirkstiņi glauda smalki tērpto koku un pati viņa domāja.

„Kā vecmāmiņas baznīcas lakats."

Īstenībā Dūdiņai bija bērza žēl. Pavasarī vectētiņš tecināja no tā sulu. Garšoja sula meitenei ļoti, bet, vai kokam nesāpēja, kad urba. Zināms, ka sāpēja, tikai kliegt neprata. Cietēju diezgan apmīļojusi, Dūdiņa paspēra vēl dažus sajus dziļāki mežā, paškirstīja melleņu un zileņu mētras. Kā sīkas, zaļas podziņas paslēpušās zem lapām. Tādas vecmāmiņa bija noliegusi. Paejot vēl dažus soļus, jau ziedēja brūklenes. Atsevišķie rožainie un baltie ziediņi bija kā sedziņas uz zaļā paklāja. Tie Dūdiņai patika daudz labāki par zileņu un melleņu mētrām. Diezgan izkūleņojušies Dūdiņa un Takšelis gāja uz mājas grāvi. Ejot pa to, nonāca mājās pie vecmāmiņas saknu dārza. Grāvis bija Dūdiņai parastais ceļš, no meža uz māju ejot. Drošs, ka nenomaldīsies. Grāvja abas malas jau tagad bija kā nosētas zemenēm. Saldas, sarkanas tās raudzījās gājējos. Meitene nevarēja cita kā plūkt tās un mest mutē. Un kad pašai vairs nekāroja, salasīja saujiņā, aiznesa vecmāmiņai un vectētiņam. Kad laiks ilgāki bija pieturējies sauss, droši varēja spert soli grāvja dibenā. Ejot pa grāvi ogu lasīšana veicās lieliski — pa abām malām uzreizi. Bet, kad iepriekšējā dienā bija bijis lietus, bija jānolasa ogas papriekšu vienā grāvja malā, tad jāpārlēc uz otru malu. Citreiz lēciens izdevās labi. Dūdiņa meta labi platu soli un pāri bija. Citreiz, turpretim, izgāja pavisam nelāgi. Spēra soli un, domāja, pāri būs, bet kāja noplunkšķēja tieši grāvja ūdenī. Gadījās arī vēl, sliktāki, kad līdzi kājai ūdenī ievēlās arī pati lēcēja. Tādās reizēs vecmāmiņa par atnestajām ogām nepriecājās nemaz. Dūdiņu pat izbāra, ka samērcējusies slapja. Bet nelāgie lēcieni atgadījās reti.

Parasti kaut kur pa ceļam uz māju strādāja vectētiņš. Dūdiņa nogāja pie viņa. Vectētiņš tad pārtrauca vissteidzamāko darbu. Sabāza pīpē tabaku, pielaida ar sērkociņu uguni. Atsēdās. Paņēma viešņu klēpī. Un nu sākās sarunas.

„Vectētiņ, kāpēc tu tās skaistās puķes gar zemi gāz?" Dūdiņa jautāja.

„Tās nav puķes," vectētiņš, pīpi pakšķinādams un padarītā darbā skatīdamies, stāstīja. „Tas, bērns, ir āboliņš. Es to pļauju, saulīte izžāudēs. Vēlāk savedīsim pūnītē. Būs ziemā lopiņiem barībiņa."

Nu Dūdiņa atcerējās Ziemsvētkus. Viņa, māmiņa un tētis bija atbraukuši ciemā. Tad vecmāmiņa stūmusi no kūtsaugšas barību un nesusi to govij un aitām.

„Un kas tur, tai tīrumā?" viņa rādīja ar rociņu uz viļņojošo rudzu lauku. „Tik garu labību vēl neesmu redzējusi."

„Tur, bērns aug maizīte."

„Maizīte?" meitene ieplēta acis jo platas. Tādu brīnumu, kā maize aug tīrumā, viņa dzirdēja pirmoreiz. Pilsētā māmiņa to nesa no veikala. Vecmāmiņa cepa krāsnī.

„Jā, jā, bērns. Tie ir rudzi. Kad tie nogatavojušies, tos pļauj, sien kūļos un slien statos. Vēlāk kuļ. Tu tak no pagājušā gada atceries kuļammašīnu."

Jā. To Dūdiņa atcerējās. Tusnīdama, dūmu mutuļos rīstīdamās, ievilkās vectētiņa pagalmā. Kā briesmonis. Lūko, tik, kur sprukt. Sanāca talcinieki no kaimiņiem. Kuļammašīna vairs neelsoja. Stāvēja cienīga uz vietas, kūpinādama savu garo skursteņa pīpi un vienmērīgu dziesmu dūkdama. Šad un tad tā gan arī uzvilka dobjākas skaņas un, kā aizrijusies, rīstījās. Ļaudis tekāja ap mašīnu, kā skudras.

„Nujā!" vectētiņš turpināja. „Kulšanu tu atceries." Kulšanā nošķir graudus no pelavām un salmiem. Pelavas un salmus ziemā kaisa kūtīs, lai lopiņiem sausāka un siltāka gulēšana. Graudus dzirnavās samaļ miltos un no miltiem cep maizīti." (Nobeigums sekos)

Igauniete — nozieguma upuris

Hartfordā, Conn., noticis noziegums, kam par upuri krituši 30 gadus vecā igauņu ieceļotāja. Kādu vakaru viņa ar savu vīru iegriezusies bārā. Tur igauņu pāris iepazinies ar 4 apmeklētājiem, kas piedāvājušies aizvest abus uz mājām. Igauņi piedāvājumu pieņēmuši. Kad igauniete iesēdusies automašīnā, pārējie atgrūduši viņas vīru un automašīna lielā ātrumā aizbraukusi. Izbraukuši ārpus pilsētas svešie uzbrukuši sievietei. Tā nežēlīgi sista līdz asinīm. Beidzot viņai izdevies izbēgt. Tuvumā gadījies kāds cilvēks, kuru ieraugot ļaundari aizbēguši. Sieviete domā, ka svešo nodoms bijis pēc pastrādātā nozieguma viņu nogalināt.

Viņas vīrs tomēr ievērojis auto nurumu, kādēļ policijai izdevies atrast vainīgos. Divi no tiem ir apcietināti, bet tie neizdod līdzvainīgos. Apcietinātie pieder pie Hertfordas turīgām aprindām. Igauniete baidās no brīvībā palikušo ļaundaru atriebības, kādēļ policija ņēmusi viņu savā aizsardzībā.

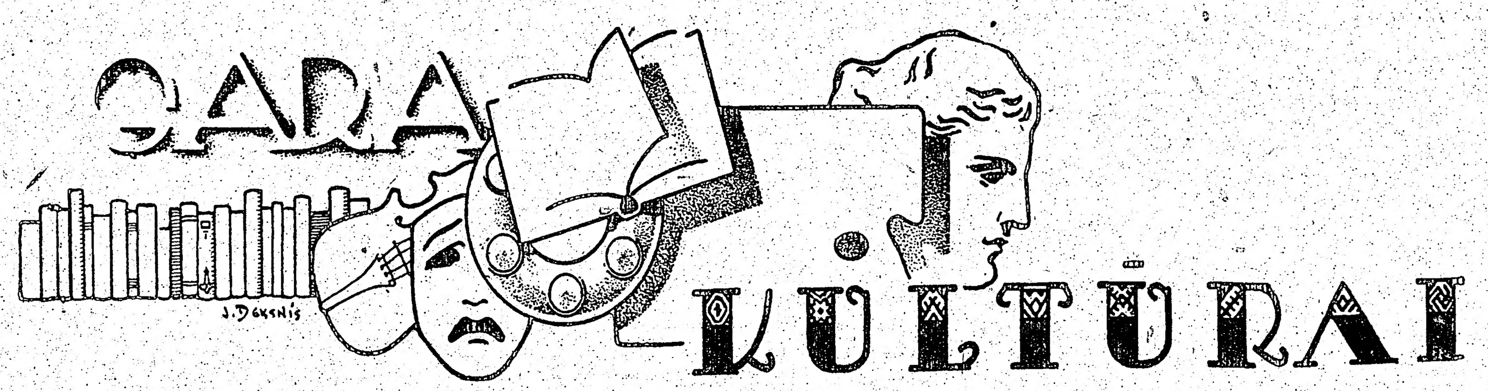

GAISMAS UN KRĀSU PRIEKAM

JĀŅA TĪDEMAŅA 25 GADU JUBILEJAS IZSTĀDE TORONTO

Jānis Tīdemanis Toronto — un pēkšņi atklājās, cik šauras ir šīs miljonu pilsētas ielas, cik te zemas debesis, cik mietpilsonīgi gauss dzīves temps šai miestā — jo viņš, mūsu nevaldīgais, temperamenta pārbagātais, idejās kūsājošais, mūžīgi jaunekļīgais krāsu, gaismas un ēnu izbūrējs, ieradies šeit rīkot savu 25 gadu jubilejas izstādi. Un nu izrādās, ka zeme pēkšņi sākusi griezties par gausu, Džopa draugu pulks kustas pārāk lēni, — kur gan atrast tādas telpas izstādei, kādas vēlas meistars, lai īsti varētu izklāt savu košo audeklu klāstu? Jo Tīdemaņa darbi, kur vecmeistaru svinīgums kādā pārsteidzošā, neizprotamā saderībā savienots ar asa modernisma kontrastaino pārdrošību, neiederas katrā pajumtē, tos nevar skatīt pie katras sienas. Šai pārdrošajai mākslai vajag plaša, varena fona, kas spētu balstīt Tīdemaņa ugunīgi sarkanos, griezīgi zilos, žilbīgi baltos un saulaini dzeltēnos otas triepienus — un to izlīdzinātāju spēku, dziļi tumšos fonus un paša meistara talanta dzirkstīgo klātieni, kas apvieno visus asos, pat brīžiem pārdrošos krāsu kontrastus harmoniskā un vienotājā skaistumā. Kā Tīdemanis to panāk, rīkodamies ar šķietami tik pretrunīgiem līdzekļiem, ir viņa mākslas lielais noslēpums — viņa mākslas un viņa personības, kas nav šķirami viens no otra. Jo Tīdemanis pieder pie tiem mākslniekiem, kas starp savu dzīvi, savu ikdienu un starp savu darbu nevelk robežas. Tikpat teiksmaini, cik ir viņa košie audekli, tikpat raksmaina ir viņa dzīve, un tiem rakstītājiem, kas pēc gadu desmitiem gribēs sacerēt meistara dzīves stāstu, būs jāpieraksta biezu biezie sējumi, lai tur satelpinātu visus Tīdemaņa piedzīvojumus, panākumus, dēkas, klizmas, slavās gadus un grūto ciņu mēnešus. Daļēji šo kārdinošo darbu ir pasācis jau Anšlavs Eglītis, kura grāmatu lapas pušēs šur tur pavīd jau tagad pa nespēju apslēpt aizkustinātam Tīdemanam vaibstam, par ko pats meistars nebūt neļaunojas.

Arī visuvarenajam liktenim, kas radījis Tīdemani ar tik nemiera pilnām asinīm, paticis piepildīt savu ledomu līdz galam, piešķirot mākslinieka mūžu pilnu visdēkainākā mūžu

Piedzimis miermīlīgajā ostas pilsētā Ventspilī, Tīdemanis jau 13 gadu vecumā dodas pāri okeānam uz Ameriku, kur sākas arī viņa mākslinieka gaitas. Šeit viņš beidz „Toos Cusack" mākslas skolu, tad dodas papildināties uz Itāliju, pēc pāris gadiem atkal atgriežas Amerikā, sapelnot naudu tālākām studijām, veikdams vairāku lielu Ņujorkas hoteļu dekorātora darbus. Tad Tīdemanis atkal dodas uz Eiropu, šoreiz uz dižo glezniecības vecmeistaru zemi Beļģiju, kur studē Karaliskajā mākslas akadēmijā Antverpenē. Šai laikā Tīdemaņis rīko savas pirmās patstāvīgās izstādes, un ap 1930. gadu viņa darbi kļūst pazīstami jau visos lielākos mākslas centros — Londonā, Briselē, Antverpenē, Rīgā, Tallinā, Malmē, Ženēvā, Parīzē, Montreālā, kur šodien visur, gan privātās kolekcijās, gan muzejos, var atrast Tīdemaņa spilgtos audeklus. Tīdemanis gleznojis arī Beļģijas karalienes Astrīdas portretu, un par lielisko sniegumu tā krūtis grezno augstā goda zīme — Knight of The Order of Leopold II.

Bet ko gan saka tikai vārdi, ja turpat tuvumā ir jau pats meistars — spēcīgais stāvs enerģijas pilns, varenā, sirmā galva valdonīgā pacēlienā, un kuplās uzacis saglaužas tās enerģiskā sprogā.

— Savu jubilejas izstādi es gribu rīkot tieši šeit, Toronto, jo te ir daudz inteliģences, daudz gara darbinieku, daudz vairāk latviešu vispār nekā Montreālā, tādēļ arī esmu ieradies Toronto ar kādiem 100 audekliem, kuŗus sest ikdienu un svētdien rādīšu torontiešiem.

Kad Tīdemani no visām pusēm apbeŗ jautājumi par dzīvi Montreālā, par pēdējo gadu veikumiem un panākumiem, viņš stāsta ar vieglumu un plašu žestu: „Kad no Šveices iedomas Montreālā, vispirms nopirku Buiku, noīrēju māju ar elegantu darbnīcu un nobankrotēju... Par māju man bija jāmaksā 150 dol. mēnesī, un, kamēr ar mani vēl nebija iepazinušies montreālieši, nespēju ar savu darbu segt lielos izdevumus. Nu esmu savilcies ciešāk; ar Buiku apmainījis pret vecāku Linkolnu, un dzīvoju joprojām kalpodams tikai mākslai.

Esmu sarīkojis kādas trīs izstādes, kur daudzus darbus iegādājušies kanādieši. Arī presē par mani ir bijušas visaugstākās atsauksmes, tādēļ ceru, ka arī latviešu publika Toronto nāks vērot un spriest, ko esmu veicis šais gados."

Gleznotājs Jānis Tīdemanis

Uzlicis eleganto, melno platmali mākslinieks atkal atvadās un pazūd aiz durvīm. Un tā vien liekas, ka griesti kļūst zemāki, logi šaurāki, sienas savelkas ciešāk — prom ir Džons Tīdemanis, lieluma ābolā kodējs.

I. V.

JĀŅA TĪDEMAŅA

25 gadu jubilejas izstādes rīkošanā ģenerālkonsula R. Braisona protektorātā piedalās visas lielākās Toronto organizācijas. Kā pārstāvji no LNAK jubilāra sumināšanā piedalās tās priekšsēdis J. Zīgurs, mākslas lietu konsultants A. Nulītis un kultūras nozares vad. H. Tichovskis, Daugavas Vanagu Kanadas valdes pr-js P. Balodis un kultūras lietu referents E. Krūka. No Toronto DV nodaļas — pr-js I. Jankovskis un kultūras daļas vadītājs J. Fogels. No Toronto Latviešu B-bas — pr. A. Rublis un Dāmu komitejas pr. Lediņa. No Sv. Andreja draudzes māc. A. Čops, no Jāņu draudzes — māc. A. Lūsis, katoļu draudzes — Kokins un no baptistu draudzes — māc. Ekšteins.

Zenta Mauriņa veseļojas Švarcvaldes sanatorijā. **Aicinājums piedalīties starptautiskajā dzejnieču sanāksmē Bodenas ezera krastā vedis dēļ bijis jāatraida. Taču jūnijā rakstniece cer ūk tālu atspirgt, ka varēs paklausīt aicinājumam ar lekcijām un savu darbu lasījumiem uzstāties Baden-Badenē, Karlsruē, Getingenā, Minchenē, — pavisam 9 pilsētās. Lekciju temati: „Das Tragische im Aspekt unserer Zeit", un „Das Buch als Voelkerbruecke". 15. maijā Minchenes radiofonā runāja par Mauriņas literāro darbu.**

*

Latviešiem labi pazīstamais igauņu kontrabasists Ludvigs Juhts jau ilgāku laiku dzīvo ASV un spēlē Bostonas simfoniskā orķestrī. Šis orķestris patlaban atrodas koncertceļojumā pa Eiropu. Juhts sarīkos arī vairākus patstāvīgus koncertus Londonā un Zviedrijā.

Jānis Rudzītis

ZINAIDA LAZDA

1902. — 6. VI. — 1952.

Protams, mēs nebūtu tikuši tālāk par apnicīgām banālitātēm, pieminēdami gadu ātro skrējų, jo par to taču rūpējušies katras paaudzes pārstāvji pirms mums Ja tomēr domājam, ka mūsu gadi aizskrējuši vēl ātrāk, tad tāpēc tas tā, ka starp šodienu un to brīdi, kad izbeidzās iespējas skrejošo laiku piepildīt ar jēdzīgu dzīvi, ir jau 12 gadu garš tukšuma posms. Mūsu domāšana apstājusies pie 1940. gada, un tad pat apstājusies mūsu laika apziņa, bet gadi tecējuši tālāk bez tiešākas mūsu apjautas. Lūk, tādēļ mūsu tālā „vakardiena" liekas sekojam vēl tepat uz pēdām.

Šīs vispārīgās piezīmes bija neatvairāmas domājot par to, ka 6. jūnijā Zinaīda Lazda kļūst jau piecdesmitgadniece. Pārāk tuvu liekas vēl tas laiks, kad trīsdesmito gadu vidū mēs daudzi, un starp mums arī Zinaīda Lazda, bijām patiešām jauni, kad lauzām sev ceļu, kad Jānis Grīns savā Daugavā, uzmanīdams katra augšanu par sevi, visus kopā sasēdināja vienas noteiktas paaudzes laivā. Un nu Zinaīda Lazda ar savu jubileju ir pirmā, kas atgādiņa, ka arī šīs mūsu literatūras vēsturē skaidru atbalsi ieguvušās paaudzes laiva jau lēnām pagriežas uz krasta pusi.

Būdama ērglēniete, Zinaīda Lazda sevī bagātīgi uzņēmusi to garu, kas Vidzemes augstienes latviešiem piešķīris savu dvēselisku seju. Šim garam vispirms ir ļoti dziļas saknes nacionālajās tradicijās, tas iezīmē spilgtu kontinuitātes līniju ar visu to būtisko, kas verd no tautas dzejas avotiem, no seniskās dabas mistikas un dzīves gudrības diktētiem noteikumiem. Ja savā autobiografijā Lazda stāsta, ka kopā ar tēva māti bērnībā viņa redzējusi veļus veļamies rudenī un vasaras tveicē kronētas čūskas, piedzīvojusi vadātāju, gaisa dziedāšanu un noslēpumainas ziņas un zīmes, tad tam vajag ticēt, jo pārdabiskā redzēšana dabā pieder pie dzejnieces dzimtā novada ļaužu gara dāvanām. Tāpēc Zinaīdas Lazdas dzeja vispirms ir latviskās pasaules tēlojums, kuŗā turpinās senā dainu dziesminieka attieksme ar savu apkārtni un sevi pašu.

Zinaīda Lazda nav bijusi arī sekotāja agrāku dzejnieku tradicijām, bet varējusi, piemēram, kaut vai dabas motīvus iegremdēt jaunā dziļumā un izvērst, gribētos teikt, sfairiskāk. Tādējādi Lazda visu to, kas saistās ar Latvijas ainavu un mūsu tautas dzīvi, varējusi uzburt savā Tālajā dārzā par specifiski latviskas Arkadijas gleznu, bet latviešu dabas mistika viņai izvērtusies par latviskā dvēseles kosmisko izjūtu atklāsmi. Un, lai runātu par ko runādama, lai dzejas vārsmas būtu iekļautas mažorā vai minorā, Zinaīda Lazda savu domu allaž virza uz to pašu harmoniju, kas raksturīga latviešu nacionālai dzīves ziņai. Daiļais meklē saskaņīgo!

Bet tāpat Zinaīda Lazda sevī dziļi uzņēmusi kristietības elementus, kas vai nu brāļu draudzes vai vēl citādā interpretācijā Vidzemes augstienes latviešos bez pretrunām sadzīvo ar nācijas sirdsbalsi. Tāpēc viņas dzeja viscaur ir ētiski augstvērtīgu tikumu dzeja, viņas latviskā daiļuma pasaule ir reizē arī visa tā labā pasaule, kas rādās kristīgam cilvēkam, un visvairāk no kristīgās ētikas elementiem Zinaīda Lazda kā savam garam

Zinaīda Lazda

GLĀSTS

Mans glāsts pār tevi nolaižas,
Pie tevis paliek;
Uz dusu putns apmetas
Un spārnus saliek.

Mans skūpsts pie tevis piedurās,
Pie tavām lūpām:
Nakts vēsma plavās paceļas
Ar vieglām šūpām.

Man sirds pie tevis apstājas
Un paliek klusa;
Sirds, kārojusi mūžības,
Pavisam klusa.

No krājuma Tālais dārzs

tuvāko pārņēmusi to, ko saucam par karitāti. Lieki piebilst, ka kristīgā karitāte pilnīgi harmonē ar dainu bārenītes un pasaku trešā dēla paaugstināšanu. Ja parasts teikt, ka Zinaīda Lazda turpina Annas Brigaderes literārās tradicijas, tad tieši karitātīvais moments ir galvenais abu dzejnieču saistītājs. Un vispār, arī Anna Brigadere taču augusi nacionālo tradiciju un bībeles gara sintezē.

Pati Zinaīda Lazda, liekas, ir jau netīkami pārgurusi, dzirdēdama viņas atkārtoto saradošanos ar Brigaderi, un tomēr bez šī tuvuma konstatēšanas grūti iztikt. Līdzība vai sagadīšanās manāma arī tad, kad runājam par Lazdas attieksmēm ar savas tautas likteņiem. Kā kādreiz Anna Brigadere ar savu Paisumu, ar romānu Kvēlošā lokā, ar drāmu Karaliene Jana apliecinājusi vispilnīgāko sakļaušanos ar tautas ciešanām un visdedzīgāko ticību nācijas Lieldienām, tā arī Zinaīda Lazda, nav šaubu, ir tā, kas mūsu pēdējos 12 nelaimes gadus un mūsu nākamās Lieldienas iedziedājusi latviešu dzejā ar tādu pašu izjūtu kā viņas priekšgājēja. Viņa ir viena no galvenajām tembra devējām mūsu likteņa dziesmā, jo viņa ir tā, kas šo laiku tiešām pārdzīvo, — daudz dziļāk, daudz sāpīgāk nekā lielais vairums.

Visa runāšana par Zinaīdas Lazdas dzeju būtu nepilnīga, ja nepieminētu viņas apskaužamo latviešu valodas izjūtu. Viņai ir kāda pavisam reti sastopama latviešu valodas vārdu poētiskās vērtības pareiza uztvere, viņa arī pilnīgi ieklausījusies, kā viļņo latviešu teikums, kādas kadences raksturīgas mūsu valodas posmiem. Tāpēc, necenzdamās daudz ar tautas dzejas metriskās formas vai stila imitēšanu, Zinaīda Lazda izveidojusi kādu īpašu savas dzejas ritmisku plūdumu, kas pieder tikai viņai, kas paliks neatdarināms, bet kas reizē iegulstas latviskās latviešu valodas dabiskajā plūdumā, — pat tad, ja dzejniece izmantojusi citu tautu dzejā sastopamas formas.

Ar pavasara plaukstošo bērzu spirgtumu un vasaras tveices mistiku pilns 1936. gadā parādījās Zinaīdas Lazdas pirmais dzejoļu krājums Zaļie vārti. Atraisījusies no konvencionālisma, kas vēl šur tur bija manāms — tāpat kā visiem gaitu sācējiem — šais Zaļajos vārtos viņa sāka savu vecu vārdu, vecā sudraba spīduma, noslēpumaino ziņu un zīmju, dabas dvēseliskuma un kosmisko izjūtu rotaļu, kas parādās ar Brigaderes prēmiju godalgotajā grāmatā Staru viesulis (1941.), taču šī rotaļa jau tai pašā grāmatā beidzās neparedzētā izskaņā, jo bija atlaidies „zilu galvu kukainis liesmainiem spārniem". Monumentālitāti, ciktāl šo vārdu iespējams attiecināt uz lirisko dzeju, Zinaīda Lazda sasniegusi trešajā grāmatā Tālais dārzs (1947.), kas katram objektīvam vērtētājam būs jāatzīst par vienu no visvairāk ievērojamiem dzejoļu krājumiem mūsu pēdējo 10 gadu lirikā. Blakus minot, te Lazda pēkšņi pārsteidza ar negaidītu jaunu motīvu uzņemdama savā dzejā spēcīgus mīlestības pārdzīvojumus. Atvasaras rāmais spožums klājas pār trimdas smeldzīgo izjūtu dzejoļiem ceturtajā grāmatā Bēglis (1949.), un tagad ne pārāk bieži lasām viņas jaunākos dzejoļus periodikā.

Kādas paaudzes laiva pagriežas uz krasta pusi. Tie, kas iztālēm raugās uz laivā sēdošajiem un cenšas atšķirt vienu no otra, par Zinaīdu Lazdu vislabāk varēs teikt to pašu, ko dzejniece teikusi par senlatvieti: „Tu man parādies godībā, veca sudraba spīdumā ..., savā senajā cēlumā, savā krāšņajā rotā." Un būdama jau iztālēm atšķirama starp citiem, Zinaīda Lazda ieguvusi to stāvokli, kas nodrošina patiesa un liela dzejnieka palikšanu savas tautas literātūras vēsturē.

ROMĀNS

36. turpinājums

*

Bet lai vienam šķietas tā, otram citādi — rīts patiesi bija salts. Zirga elpa mutuļiem vien griezās ap viņa sarmaino purnu. Gluži baltas bija arī Kadiķa ūsas. Ievilkusies kažokā, Putnu mamma rādīja grumbainu seju, kas tik ļoti līdzinājās pārsalušam mežābolam. Pāri acīm noslīdējusi cepures mala lika domāt ka Putnu mamma slepeni uzglūn pasaules skaistumam. Nē, viņa neglūnēja, neskatīja ledus spoguļu rītu. Tālu aizdomājusies, viņa lūkojās zirga astē, it kā tur vien slēptos viss, kas dzina to tik agri celā. Viņa kratījās uz Kadiķa ratu maisa un nerunāja ne vārda. Kā viņa varētu runāt, ja sirds nemiers aizskrējis tālu priekšā zirga soļiem? Visbeidzot tas kā šaubu mākts suns notupās krustcelā, gaidīdams Putnu mammu piebraucot tuvāk: „Līzbete, vai patiesi?"

„Jā," — Putnu mammas roka aizskāra Kadiķa pelēko vadmalas muguru.

„Brauciet pāri krustceļam, brauciet pāri sliedēm, iegriezieties Putnu māju ceļā. Es braucu pie sava dēla."

Kadiķis atskatījās, Putnu mamma joprojām pētīja zirga asti.

„Pamazām jūk," domāja Kadiķa pakausis. „Tātad no degvīna nekā."

Putnu mamma atviegloti nopūtās un sirds nemiera suns aizdrāza pāri krustceļam, tieši uz Putnu mājām.

„Mīļā memmīt," kāda sena, gandrīz aizmirsta bērna balss sauca māju pagalmā. Memmīt — džinkstēja ausīs. Putnu mamma atpogāja un aizpogāja kažoku.

„Brauciet ātrāk, nesnaudiet!" — viņa uzsauca. Ko teiktu Guste? Un vai tāda bija baznīcas tornī dzimusī jaunā doma? Jā, vai tāda, jo skatot lejā zemes ceļus, tie šķita tievi dzīpara pavedieni, cilvēki tikai sīki kukaiņi? Nē taču! Ceļš ir plats un garš, pārāk garš un grubuļains. Kadiķa zirga stīvās kājas tikko kust, pātaga bez nātru asā dzēluma.

„Ātrāk, ātrāk!"

Cilvēks ir varenāks par staltu māju, augstāks par koku, jo viņam krūtīs ir sirds. Traka palikusi šī sirds. Plešas un aug aizvien lielāka un lielāka. Lec laukā — it kā krūtīs tai nebūtu vairs vietas. Tā izplēšas un aizklāj laukus, mājas un mežus, acis redz tikai ceļu — garu ceļu.

„Vai jūsu zirgam nav nemaz dotas auzas — ātrāk nevarat!"

Varbūt vainīgas diendienā Jelgavā svaidzinātās atmiņas? Atmiņas un šaubas ir kremtušas arī Zābu bezmiega naktīs. Bet varbūt tā ir Gustes Prīda atvadu nopūta. — „Paldies māte." Salta pūsma knaiba ausis. Nē, nē — debess un zeme! Līzbetes dēls ir dzīvotājs, ne mirējs. Līzbetes pašas kauls un miesa — Skopais Putns.

„Dēls Kristaps — dēls Kristaps," plīsa ledus stikli zem pakaviem. Putnu mamma pasmaidīja.

Līzbete nometīs melno pinku kažoku, žilbīgi spoža iestāsies durvīs, pērļu pilns smaids rotās seju. Pie loga, ķeburainā krēslā sēdēs kāds sagumis vīrs. Pēkšņi viņš pacels seju, atvērsies baltu skropstu plaksti. Dēla Kristapa acis. Acu redzokļos ieplētīsies Līzbetes sudraba tēls.

„Mana dārgā māte." Tāds būs viņa izbrīna čuksts, mantrausīgi ietrīsēsies pirksti. Bet dārgā sudraba tēls kā asi drāsts iesms dursies vien dziļāki redzokļos, dursies cauri domām, krūtīm, atdursies pret sirds cieto čaulu. Tēls šūposies, ar visu spēku cirtīs iesma aso gaļu čaulā. Karstas asinis izšļāksies, tecēs dzīslu zarojumā pa visu miesu, pat slimajās, pusmirušajās kājās — vīrs piecelsies un mute atvērsies vēl dārgākiem vārdiem. Vārdiem, kuŗus nevar nopirkt ne ar zeltu, ne sudrabu.

„Mana mīļā māte!" Tā viņš teiks, dēls Kristaps, tā viņam jāsaka — jo zem aukstā sudraba slēpjas senā Līzbete ar augstu uzspraustu matu mezglu un mazu tuklu zēnu klēpī. Pārkausētā Līzbete — memmīte. Un māte Līzbete teiks: „Kādēļ, Kristap, tev jāprec Kurlā Žene — šī netīrā muļķe? Ņem mājās jaunu un dzirdīgu sievu — Zemgalē tik daudz platu gurnu, tīru drānu meitu. Radi bērnus. Es gribu būt tavu bērnu vecā memme. Tā vecā memme, kas toreiz stāvēja rudens tumšā Zābu pagalmā: „Vai te Piņķu mājas, veco memm?" Nē, dēls, te tavas vecās mātes Zābas — tā es gribēju atbildēt, bet tu pacēli pātagu — un aizbrauci... Bet tā tev nevajadzēja darīt. Raugi, zem sudraba tērpa man pelēki vadmalas brunči ar sakaltušu dubļu piku, un raugi — zem ņiebura sirds, lielākà un platākà par Putnu māju dārzu. Krīt augļi — sarkani un rūgti āboli, bet viens vienīgs ābols ir aizripojis pie tava loga, tajā labie vārdi — bez rūgtās sulas. Pacel to, apēd, un nāc man pretī — jo es esmu vecāka par tevi, un man neklājas noliekt galvu!""

„Vai vēl tālu?"

„Tepat jau klāt esam."

Apmierināti pagrozīdamās sēdeklī, Putnu mamma tēloja tālāk — kā Līzbeti sagaidīs Putnu māju ļaudis, kā cienās ar medu un karstu pienu. Viņiem bišu stropu vai cik, laidars pilns labi baŗotu govju. „Kristapeli, mēs dzīvosim vēl augstas dienas!""

Kadiķis smīnēdams iegrieza zirgu līkumotajā māju ceļā, un rati, kratīdamies no viena grumbuļa uz otra, beidzot ieripinājās pagalmā.

Ap negaidītiem cieminiem saskrēja suņu bars. Spalvas izslējuši tie neganti rēja. Jā, bet to vajadzēja saprast, draudzīgu asti neluncinās neviens, neskanēs arī prieka smilksti. Toreiz bija citi suņi, tie gan zināja, kā jāsagaida sava saimniece. Nu, nekas.

Putnu mamma pārlaida nedrošu skatu apkārtējām ēkām, bet nekā neredzēja. Nemiera suns bija ierāpies atpakaļ krūtīs, vēl tramīgāks un nežēlīgāks. Šaubīdamās viņa gaidīja paveŗamies mājas durvis un uz lieveņa parādāmies Kristapa ļodzīgo augumu.

„Tā, nu mēs esam galā," teica Kadiķis, un, izlēcis no ratiem, ar pātagas kātu atgaiņāja suņus.

„Esam galā, mamm," viņš atkārtoja, redzēdams veceni vēl aizvien sēžam.

„Te daudz baložu," atbildēja Putnu mamma un salika rokas klēpī. Viņa gribēja iegūt vairāk laika — nomierināties.

Beidzot patiesi griezīgi nočirkstēja iesalušās lieveņa durvis, un nu Putnu mamma, neskatīdamās, nebēdādama par šuņiem, rausās ārā no ratiem. Kadiķis palīdzēja.

Pāri pagalmam kāds nāca. Tas gan nebija Kristaps, bet vai nav vienalga. Putnu mammas sirds šodien centās kāpt visam pāri. Viņai pretī nāca cilvēks ar laipnu vaigu, un suņu bars atlēca sānis. Ko labāku varēja gaidīt?

„Zābu saimniece," teica nācējs. Viņš runāja svinīgi un klusi. Putnu mammai tas patika un nepatika.

„Vediet mani pie saimnieka." Kadiķis pasteidzās piesiet zirgu. „Nez kas padomā — jānoskatās." Trijatā viņi iesoļoja mājā.

„Tā pagadās, mēs visi esam tikai zemes tārpi — locāmies, rakņājamies, un redzi... tā pagadās," runāja vīrs. Putnu mammas deguns savilkās grumbās, viņa necieta pusgraudnieku Vaguli, bet viņam šeit teikšana un valdīšana. Līdējs, melis, medu tecina pāri lūpām, viņa uz brīdi apturēja soli, bet tad savaldījās.

Istabā, kur smaržoja pēc āboliem, viņai lika uzgaidīt, novilkt kažoku. Aizbildinājies, ka šeit gan esot vēss, bet viņš tūlīt nākšot, Vagulis atstāja cieminus vienus.

Pēkšņi Kadiķis un Putnu mamma jutās vienoti kā vienu māju likteņa biedri. Brīžam saskatīdamies, smīnīgi un ziņkāri viņi lūkojās apkārt. Putnu mammai tā bija labi pazīstamā viesu istaba, kaut gan patukša, neapdzīvota, svešām mantām piesvaidīta. Gar pretējo sienu divās rindās bija noliktas kastes, kuŗās satrp salmu adatām āboli rādīja sarkanus vaigus.

„Noraus labu žūksni naudas," uz salma uzdūrās Putnu mammas doma.

„Bagātīga raža, šogad dārzu nopirka uzpircējs Suļķis," it kā uzminēdams Putnu mammas domas, ierunājās Kadiķis. Viņa neatbildēja.

(Turpinājums sekos).

D A

o laiku tiešām pārdzīvo, —
z dziļāk, daudz sāpīgāk nekā
s vairums.
a runāšana par Zinaīdas
s dzeju būtu nepilnīga, ja
minētu viņas apskaužamo
šu valodas izjūtu. Viņai ir
pavisam reti sastopama lat-
, valodas vārdu poētiskās
as pareiza uztvere, viņa arī
i ieklausījusies, kā vilņo
šu teikums, kādas kadences
ūrīgas mūsu valodas pos-
. Tāpēc, necenzdamās daudz
utas dzejas metriskās for-
vai stila imitēšanu, Zinaīda
izveidojusi kādu īpašu sa-
dzejas ritmisku plūdumu,
pieder tikai viņai, kas pa-
neatdarināms, bet kas reizē
tas latviskās latviešu va-
dabiskajā plūdumā, — pat
a dzejniece izmantojusi ci-
ūtu dzejā sastopamas for-

pavasara plaukstošo bērzu
umu un vasaras tveices
u pilns 1936. gadā parādī-
naīdas Lazdas pirmais dze-
krājums Zaļie vārti. Atrai-
s no konvencionālisma, kas
r tur bija manāms — tāpat
siem gaitu sācējiem — šais
s vārtos viņa sāka savu
vārdu, vecā sudraba spīdu-
oslēpumaino ziņu un zīmju,
dvēseliskuma un kosmis-
ūtu rotaļu, kas parādās ar
ieres prēmiju godalgotajā
tā Staru viesulis (1941.),
ši rotaļa jau tai pašā grā-
beidzās neparedzētā izska-
bija atlaidies „zilu galvu
nis liesmainiem spārniem".
mentālitāti, ciktāl šo vār-
spējams attiecināt uz lirisko
Zinaīda Lazda sasniegusi
ā grāmatā Tālais dārzs
), kas katram objektīvam
ājam būs jāatzīst par vie-
o visvairāk ievērojamiem
u krājumiem mūsu pēdējo
u lirikā. Blakus minot, te
pēkšņi pārsteidza ar ne-
u jaunu motīvu uzņemda-
vā dzejā spēcīgus mīlestī-
pārdzīvojumus. Atvasaras
s spožums klājas pār trim-
meldzīgo izjūtu dzejoļiem
ajā grāmatā Bēglis (1949.),
gad ne pārāk bieži lasām
jaunākos dzejoļus periodi-

s paaudzes laiva pagrie-
krasta pusi. Tie, kas iztā-
augās uz laivā sēdošajiem
nšas atšķirt vienu no otra,
inaīdu Lazdu vislabāk va-
ikt to pašu, ko dzejniece
i par senlatvieti: „Tu man
es godībā, veca sudraba
nā . . ., savā senajā cēlumā,
krāšņajā rotā." Un būdama
tālēm atšķirama starp ci-
Zinaīda Lazda ieguvusi to
li, kas nodrošina patiesa
la dzejnieka palikšanu sa-
utas literatūras vēsturē.

s durvis un uz lieveņa pa-
umu.
' teica Kadiķis, un, izlēcis
gaiņāja suņus.
š atkārtoja, redzēdams ve-

ēja Putnu mamma un sali-
iegūt vairāk laika — no-

čirkstēja iesalušās lieveņa
neskatīdamās, nebēdādama
m. Kadiķis palīdzēja.
. Tas gan nebija Kristaps,
nammas sirds šodien cen-
reti nāca cilvēks ar laip-
sānis. Ko labāku varēja

ācējs. Viņš runāja svinī-
tas patika un nepatika.
ieka." Kadiķis pasteidzās
ā — jānoskatās." Trijatā

m tikai zemes tārpi — lo-
i . . . tā pagadās," runāja
savilkās grumbās, viņa ne-
et viņam šeit teikšana un
tecina pāri lūpām, viņa uz
aldījās.
āboliem, viņai lika uzgai-
jies, ka šeit gan esot vēss,
atstāja cieminus vienus.
mamma jutās vienoti kā
īžam saskatīdamies, smīnī-
rt. Putnu mammai tā bija
ut gan patukša, neapdzīvo-
. Gar pretējo sienu divās
urās satrp salmu adatām

as," uz salma uzdūrās Put-

rzu nopirka uzpircējs Suļ-
mammas domas, ierunājās

s sekos).

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. mājās — RI 3670

ZVANĪT NO PLKST. 11 VAK. LĪDZ 8 NO RĪTA

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos, kā arī SAGĀDĀ AIZDEVUMUS nekustamu īpašumu pirkšanai

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE

Members of Toronto Real Estate Board

219 DANFORTH AVE, TORONTO, TEL. KANTORĪ HA 1192

Mājas, veikali, uzņēmumi, farmas

PĀRDOŠANĀ TORONTO UN ĀRPUSĒ

Māju apdrošināšana, mortgage naudas aizdevumi, dzīvības un auto apdrošināšana, līgumu slēgšanas noteikumi u. c. Izziņas un paskaidrojumus par šādiem darījumiem katrā laikā sniedz:

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
Tel. PR 5761
1172 Bay St., Toronto

VIKTORS REBANE
Tel 94121
913 Main St. E. Hamilton

BIROJS ATVĒRTS IK DIENAS LĪDZ PL. 10 VAK., ARĪ SESTDIENĀS UN SVĒTDIENĀS

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE, Ltd., REALTORS

LIELĀKAIS NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

SEKOJIET IK DIENAS SLUDINĀJUMIEM VIETĒJOS LAIKRAKSTOS

BRUNO PURIŅŠ

PIEDĀVĀ BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS

TORONTO — NEW TORONTO — MIMICO un ārpus Toronto

PĒRKOT — pārbaudiet mūsu pārdodamo māju sarakstu. Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON

Member the Toronto Real Estate Board

890 EGLINTON AVE, W.

Tel. birojā: RE 0383, RU 1-0883. Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

ŠĪS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIEŠIEM:

Ar $4.000 iemaksu $15.900 pilnu cenu 8 istabu dubultķieģeļu māja, High parka rajonā, ar karsta ūdens apkuri un garāžas iespējām. Tikai $500 iemaksa par 50 akru tabakas farmu 58 jūdzes no Toronto. Pilna cena $2.300.

GATAVOJIETIES LIELISKAI

JĀŅU LĪGOŠANAI

Piektdien, 20. jūnijā, Toronto, 1087 QUEEN St., W.

Sarīkojumā piedalās: dubultkvartets KALVIS, DAINAS KORIS un DEJU KOPA DIŽDANCIS

Sarīkojumu vada J. DZEGUZE (20) T L B

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA

SESTDIEN, Š. G. 7. JŪNIJĀ, PL. 20, TORONTO

Sv. ANDREJA BAZNĪCAS ZĀLĒ JARVIS UN CARLTON IELU STŪRĪ

U Z V E D Ī S:

KONSTANCES MIĶELSONES

SLINKĀ SIEVA Dzīves spēle 4 cēlienos

Dramaturģe: B. SENKĒVIČA Režisors: ADOLFS VILKANCIS

IEEJAS MAKSA: $1.50, $1.00, SKOLĒNIEM $0.50. BIĻEŠU IEPR. PĀRDOŠANA TLB-BĀ, 198 OSLER ST, UN IZRĀDES DIENĀ PIE KASES NO PLKST. 6. APMEKLĒTĀJI TIEK LŪGTI IERASTIES LAIKĀ. (1038) TLB

MĀJSAIMNIEKU IEVĒRĪBAI!

Installē visāda veida eļļas apkures, burnerus, silta gaisa un ūdens apkuri, kā arī gāzes un ūdensvadus ierīko un labo.

GARANTĒTS DARBS — ZEMAS CENAS — ILGGADĪGA PRAKSE

Ā D O L F S L A G Ū N S

964A Bathurst St., Toronto, Ont., tel. ME 6583

A. FLAUMS

PULKSTEŅU, ZELTA UN SUDRABA LIETU VEIKALS UN DARBNĪCA, TORONTO

331 Bay St., istaba 117, otrā stāvā,
tel. WA 5790 un dzīvoklī OX 4815

AUGSTĀKĀS KVALITĀTES ŠVEICES PULKSTEŅI

Automatiskie, droši pret ūdeni un sitieniem. Chronografi un ar kalendāru, nerūsējoša tērauda un zelta

Sienas pulksteņi un modinātāji (arī elektriskie)

Lai iegūtu visprecīzāko gaitu, jaunos un labotos pulksteņus pārbauda ar speciālu pārbaudes aparātu WATCHMASTER'u

GREDZENI, zelta laulību dzedzeni (pēc eiropiešu parauga) un LATVISKAS ROTAS — kalumi lielā izvēlē.

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

Uz pasūtinājumu arī BIEDRĪBU VAI ORGANIZĀC. NOZĪMES

R A B A T S! (14) N O M A K S A!

✝

Mūsu mīļais biedrs, baltu filologs

Osvalds Līdeks

dzimis 1906. gada 5. septembrī, Meirānu pag.,
miris 1952. g. 11. maijā, Minneapolē, ASV

Par viņu sēro

LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBA

RAKSTĀMMAŠĪNAS

AR $10.00 IEMAKSU

un atlikušās summas nomaksu 12 mēnešos piedāvā

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, Ont.

Tel. RI 7149 (998)

PĀRDODAMS kluba krēsls labi uzturēts, tel. RI 5592, Toronto, Zvanīt katrā laikā. (18)

Meklēju OLGU BREDOVSKAS k-dzi un LŪCIJU KRAUJAS k-dzi. E. Dallīte, 4142 Leidy Ave, Philadelphia 4, Pa U.S.A. Var zvanīt K. Mešokam, Toronto, RA 4478. (15)

TRĪS mēbelētas istabas ar virtuves lietošanu izdodamas. Tel. — GE 0756. Toronto. (17)

LATVIEŠU mājā izdodamas mēbelētas un nemēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. 58 Browning Ave. Tel. GE 3883, Toronto. (16)

IZDODAMAS divas mēbelētas istabas, kopā vai atsevišķi, ar virtuves lietošanu. Zvanīt GL 1056. Toronto. (19)

IZDODAMAS 2 mēbelētas istabas, ar jaunām mēbelēm, vieniniekiem vai precētam pārim bez bērniem. Tel. GL 1727. Pape un Danforth rajonā, Toronto. Garāžas iespējas. (11)

IZDODAMA liela, saulaina nemēbelēta istaba 174 Victor Ave. (pie Logan Ave) tel. HA 0095 (4—10) (22)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai latviešu mājā. Tel. — JU 6388., Toronto. (21)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar vārīšanas iespēju un garāža. Tel. KE 4684, Toronto. (13)

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizjūras zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgās muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:
STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARĀTS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām (995)

S T A R K M A N C H E M I S T S

Kanadas lielākā aptieka

463 BLOOR St., W, TORONTO, ONT.

AUTO REMONTDARBNĪCA

2680 DANFORTH AVE. TORONTO

Darbnīcā tel. OX 0393, mājās HA 6424

PIEŅEM LABOŠANAI VISU MODEĻU AUTOMOBIĻUS

GARANTĒTS DARBS. KATRAM PIEEJAMAS CENAS LIELĀKIEM REMONTIEM IESPĒJAMS ARĪ KREDITS

(1029) TEODORS REDIŅŠ

J A U N Ā K Ā S

UN ARĪ AGRĀK IZNĀKUŠĀS

G R Ā M A T A S

PLAŠĀ IZVĒLĒ PIEDĀVĀ

R. KRŪKLĪŠA

GRĀMATNĪCA

1109 E. Gr. River Ave
East Lansing, Mich., USA

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi

PIEŅEM TAGAD

583 Bathurst St., Toronto,
Tel. RA 6210 (294

Runā vāciski un angliski

Zobu ārsts

Dr. J. ABRAHAMSEN

Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,

372 A Queen St. W. virs Horseshoe Tavern pie Spadina Ave

Tel. WA 9354 Toronto (30)

A. DĪZENBACHA

AUTO REMONTU DARBNĪCA

IZDARA VISĀDA VEIDA REMONTUS, KĀ:
SPĀRNU, KAROSERIJU LABOŠANU, KRĀSOŠANU

Stop 24, Kingston Road, Scarboro (953)

Tel. Scarboro — 3854 un dzīvoklī Toronto HA 1501

LATVIJAS AMATA MEISTARA

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus latviešu gaumē

Filmas attīsta un kopē

TEL GE 0756

445 PAPE AVE TORONTO

FOTOLABORĀTORIJA

J. B I R N I S

Attīsta Jūsu filmas, plates, kopē un palielina

RŪPĪGS DARBS!

3 HURNDALE AVE, GE 8120
TORONTO (955)

S. L O C Ā N S

izpilda dažādus transporta darbus vakaros un sestdienās

LL 9053, Toronto

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

143 Queen St., W., Toronto, tel. PL 6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

L O T U S

Grezni ziedu sakārtojumi līgavām, kā arī citiem gadījumiem

Krājumā latviešu keramikas izstrādājumi un tautiskās lelles

Veikals atvērts no plkst. 9.00 līdz 7.00 vak. Svētdienās slēgts

854 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor

Tel. KE 3884 (292)

MOHAWK FURNITURE CO

Lietuviešu mēbeļu veikals

Visāda veida mēbeles, radio un televīzijas aparāti, elektriskie ledus skapji, veļas mazgājamās mašīnas, grīdsegas, bērnu mēbeles un rotaļlietas utt.

Latviešiem izdevīgi pirkšanas noteikumi

Veikals atvērts no pl. 9 rītā līdz 9 vakarā

2448 DANFORTH AVE, TORONTO, ONT,

TEL. OX 4444 (509)

MĒBEĻU VEIKALS

Bagātīgs jaunu un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:

kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianino utt.

ATVĒRTS KATRU DARBDIENU LĪDZ PL. 8 VAK.
RUNĀ ARĪ KRIEVISKI.

QUEEN WEST FURNITURE Co.

587 Queen St., W., Toronto. Ont. Telef. WA 6812

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkas latviešu dievkalpojums 8. jūnijā, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. **Māc. R. Zariņš.**

Bronksā, Sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums 8. jūnijā, pl. 6 vak. **Māc. A. Ozols.**

Vašingtonā, D.C. Latviešu ev. lut. draudzes jauniešu iesvētes dievkalpojums 8. jūnijā, plkst. 4 Augustina baznīcā. Svētdienas skola plkst. 3. **Māc. A. Veinbergs.**

15. jūnijā., plkst. 4 Aizvesto piemiņas dievkalpojums. Svētdienas skola pl. 3. **Māc. A. Veinbargs.**

Bostonas un apkārtnes Trimdas draudzes jauniešu sanāksme 8. jūnijā, plkst. 7 vak. Latviešu namā (64 Sicourney ielā) ar stud. theol. K. Valtera referātu, mūzikālu un vokālu programmu. Pārrunas par Jaunanglijas kristīgo jaunatnes sanāksmi no 4.—6. jūlijam.

Šarlotē, Z .K. Svētdien, 15. jūnijā Sv. Marka ev. lut. baznīcā. aizvesto piemiņas dievkalpojums, kuru vadīs **māc. V. Līventāls.** Pie ērģelēm māksl. H. Lindemanis. Pēc dievkalpojuma sēru akts baznīcas zālē ar Dr. phil. Ozola uzrunu. kam sekos priekšnesumi.

Kolumbijā, D. K. Svētdien, 6. jūlijā, plkst. 4 p. p., Ebanezer Luther. Church, Sumter un Richland str. stūrī, dievkalpojums **māc. V. Līventāla** vadībā.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ
(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZES)

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. t. 7 0136). 6. un 7. jūn. **Hamiltonā** Kanadas ev.-lut. draudžu mācītāju apspriede. 7. jūn., pl. 6 vakarā sanāksmē ieradīsies sūtnis Zariņš. Ziņojums par Kanadā veikto b-cas darbu un draudžu stāvokli. Pl. 6,30 Trīsvienības b-cā svinīgs dievkalp. ar visu latviešu draudžu mācītāju piedalīšanos, augstā viesa svētīšanu un lūgšanām par tautu. **Londonā,** 8. jūn. piedalīsies sūtņa uzņemšanas svētkos; **Toronto sv. Jāņa draudzē** (274 Concord Ave) piedalīsies Aizvesto piemiņas dienas dievkalp., piektdien, 13. jūnijā, pl. 8 vak. (ieradīsies sūtnis K. Zariņš, ģenerālkonsuls Braisons un konsuls Tomsons). Sestdien, 14. jūn., pl. 10 no rīta, LNAK sesijas atklāšanas dievkalp. sv. Andreja b-cā. (Piedalīties var visi tautieši.) **Otavā** 22. jūn.; **Montreālā** — 24. jūn.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland St. Winnipeg, Man.) **Vinipegā** 14. jūn. pl. 8 vak. Aizvesto tautiešu piemiņas dievkalp. sv. Pētera b-cā. Iesvētes mācības sākums 30. jūnijā.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Street, London, Ont.). **Londonā,** 13. jūnijā, plkst. 8 vakarā Trīsvienības baznīcā, Aizvesto piemiņas dievk.,**St. Katarinē,** 15. jūnijā, plkst. 1p.p. Kristus bazn. Aizvesto piemiņas d. dievk. **Londonā** 29. jūnijā, plkst. 4 p.p. Trīsvienības bazn. dievk. Lūdz pieteikties iesvētes mācībai.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton. Ont. t. 93410). **Hamiltonā,** 7. jūn., plkst. 6.30 vak. dievkalpojums ar sūtņa Zarina un ģenerālkonsula Braisona piedalīšanos. Hamiltonas latviešu draudzes locekli un tautieši lūgti piedalīties dievkalpojumā

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2510). **Toronto Sv. Jāņa b., 274 Concord** Ave. 13. jūn., pl. 8 vak. Aizvesto piemiņas dievkalp. Dievkalpojumā ieradīsies sūtnis Zariņš, ģenerālkonsuls Braisons, konsuls Tomsons un vicekonsuls Bērziņš. Ievada runu teiks Archibīskapa pārstāvis.

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda, Que. **Norandā** 15. jūn. Aizvesto piemiņas dievkalp., pl. 4 p.p. United b-cā. Laulāti (Virdžinijtā) Egons Jēkabsons ar Elzu Vizulis.

Māc. A. Čops (118 Isabella Str. Toronto, Ont t. MI 1873; baznīcā PR 1563). **Toronto Sv. Andreja b-cā, Carlton un Jarvis ielu stūrī,** Svētdien, 8. jūnijā dievkalpojums nebūs. Sestdien, 14. jūnijā, pl. 7 v. Aizvesto piemiņas dievkalp.

Māc. K. Avotiņš (1091 West 8th Ave. Vancouver B. C.). **Vankuverā,** 15. jūn. Aizvesto piemiņas dievkalp., plkst. 3 p. p.

Māc. E. Ķerģis jaunā adrese: 233 Shoemaker Ave, Kitchener, Ont.; pašlaik apkalpo (bez amerikāņu b-cu) arī Velandas, Bramptonas un Kičeneras draudzes.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Māc. Art. Voitkus, Hamiltonā. Pāvila ev.-lut. draudzē: dievkalpojums svētkos, 8. jūnijā, plkst. 8,45 no rīta. Svētdienas skola plkst. 10,00 no rīta.

Iesvētīti: Mirdza Braznovska, Astra Biruta Riss, Ilmārs Lēvalds, Laimgars Ozoliņš un Zigurds Putns.

TORONTO BAPTISTU dievkalpojumi svētdien, 8. jūnijā, pl. 17 Walmer Road baptistu baznīcas telpās. Pieteiktas vakaros, pl. 20, Bibeles un lūgšanas sapulce. Māc. P. Eksteins.

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:
A. Lācis, DV Pārstāvība ASV, 31-43 Steinway St., Long Island City 3, N. Y., Yellowstone 2-7843.
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
A. Bīlmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.
M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 824 Boehlke St., Saginaw, Mich.,
Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
O. Diķis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.
E. Dravenieks, 485 Nostrand Ave, Brooklyn 16, NY USA un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.
K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass,
A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
V. Puriņš. 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Jūlijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.
J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.
G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.
J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Rev. J. Turks, 1251. W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.
Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADA:
P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.
I. Batraks, P. O. Box 1686 Stn. C. Toronto 3, On.
A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.
A. Čauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīca, 123 Huron St., Toronto, Ont.
E. Jurševskis, 608 York St., Hamilton, Ont.
A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.
Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068
A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596
Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.
Arturs Ķīvītis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Lidums 27 Wiley St. St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā
Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Rettberg—Kaserne.
Mr. V. Pomelnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8. 14a Ulm/Donau.
Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā
Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace London W2
Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēnši 20/-

5. Francijā:
Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.
Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:
Mr. K. Reilmanis, Box 292, Kobenhavn, Danmark.
Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:
Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds" Postbox 15079, Stockholm.
Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:
DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.
Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.
Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.
Mr. A. Priedīts, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Moridale, Sydney.

9. Venecuelā:
Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.
Abon. maksa: trimsiris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....
līdz.................. uz.......... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr, Mrs, Miss ....
....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

POLĪTISKIE NEMIERI KOREJĀ

Blakus neauglīgām pamiera sarunām un nepārtrauktiem komūnistu tračiem gūstekņu nometnēs un frontes aizmugurē, Apvienoto Nāciju militāro vadību Korejā piemeklējusi jauna smaga problēma — strīdus starp Dienvidkorejas prezidentu Dr. Sigman Riju un parlamentu. Nesaskaņas, kas starp Riju un parlamenta locekļu lielāko daļu pastāvēja jau kopš Korejas kaŗa sākuma, sevišķi asas kļuvušas tieši pēdējās nedēļās. Pagājušā nedēļā Rijs bija pat spiests izsludināt valstī izņēmuma stāvokli, kam par iemeslu viņš minēja komūnistu partizāņu pastiprinātu darbību atsevišķos frontes aizmugures sektoros.

Nav noliedzams, ka komūnistu darbība līdz ar pavasari pastiprinājusies, sevišķi nabadzīgos apvidos un pilsētās, kuŗas pārpludinātas bēgļiem.

Taču šie nav galvenie iemesli, kādēļ Rijs izsludināja izņēmuma stāvokli. Galvenais iemesls ir Korejas parlamenta locekļu lielākās daļas atklāta aģitācija pret Rija polītisko nostāju un Valsts satversmes neievērošanu. Parlamenta locekļi un nabadzīgākā tautas daļa nav mierā ar nepietiekamām zemes reformām. Šī prasība pēc vispārējas zemes sadalīšanas nāk tieši no tām zemēm, kuŗas pašreiz jau atrodas zem komūnistu jūga — Ziemeļkorejas, Mandžūrijas un Ķīnas. Rijs principā nav pret zemes reformām Dienvidkorejā, taču piedzīvojumi rāda, ka zemes patvaŗīga atņemšana lielajiem zemes īpašniekiem un nesistēmatiska apsaimniekošana nes vairāk ļauna nekā laba valstij un pašiem zemniekiem. Bieži šī zemes atsvabināšana notiek ļoti brutālā kārtā un ir savienota ar asiņainu izrēķināšanos starp zemes īpašniekiem un tās gribētājiem. Šis ir iemesls, kamdēļ Rijs pretojas vispārējai zemes reformai, vismaz tik ilgi, kamēr pastāv kaŗa stāvoklis Korejā. Daudzi parlamenta locekļi savukārt vēlas zemes reformas drīzu īstenošanu.

Visbeidzot nevienprātība Rija un parlamenta starpā ir par nākošā valsts prezidenta izvēli. Rijs ir ļoti ievērojams korejiešu nacionāls vadonis, kas veselus 35 gadus darbojies ārpus Korejas; Kad 1948. g. tika nodibināta Dienvidkorejas republika, parlaments viņu ievēlēja par prezidentu. Bet parlamentā viņš nebija sevišķi populārs. Viņu apvainoja par nebūšanām valsts saimniecībā un nespēju novērst inflāciju. Sekas bija tās, ka nāk. parlamentā, kuŗu ievēlēja 1950. g. maija beigās, Rija atbalstītāju bija ļoti maz, bet pēkšņais Korejas kaŗš pārvilka svītru parlamenta mēģinājumiem atstādināt viņu no amata. Amerikāņu militārā vadībā Rijs kļuva stipri populārs, jo viņš bija vienīgā persona, kas spēja apvienot korejiešus un uzturēt valstī kārtību. Un tikpat neaizstājams viņš ir arī šodien, kad parlaments gatavojas ievēlēt nākošo prezidentu (tas izdarāms līdz 23 jūnijam). Rijs personīgi vairākas reizes deklarējis, ka sava lielā vecuma dēļ (77 gadi) viņš vairs nevēlas būt prezidents, bet no otras puses viņš nevēlas, ka viņa pēcteci izraudzītu un ievēlētu parlaments. Šis ir galvenais iemesls, kādēļ lielākā daļa parlamenta locekļu ir lielā opozicijā pret Riju, kas savukārt piedraudējis parlamentu atlaist, ja tas nepieņem viņa izraudzīto kārtību prezidenta ievēlēšanai, proti — vispārējās tautas vēlēšanās, kur kā galvenais kandidāts būtu viņa izraudzīta persona vai viņš pats. Lai salauztu parlamenta pretestību, Rijs apcietinājis 11 parlamenta locekļus, kas tiek apvainoti par „komūnistisku darbību".

Korejas iekšpolītikas strīdū iejaukusies arī Apvienoto Nāciju komisija, kas darbojas Korejā. Tā uzaicinājusi Riju atbrīvot apcietinātos parlamenta locekļus un atcelt izsludināto izņēmuma stāvokli. Taču Rijs, apzinādamies, ka viņš vēl vienmēr ir populārs tautā un neaizstājams kā tās vadonis, mierīgi atbildēja, ka Korejas iekšpolītiskos notikumos Apvienotām Nācijām neesot nekāda darīšana.

Apvienotās Nācijas un amerikāņu militārā vadība Korejā ir ļoti norūpējusies par šo savādo stāvokli, kāds valda frontes aizmugurē, piešķirot pašreiz tam lielāku vērību nekā gūstekņu nemieriem Kodži salā un nebeidzamām pamiera sarunām. Ģen. Klarks pat esot pieprasījis no Rija garantiju, ka Dienvidkorejas kaŗaspēks netiks ierauts šajos strīdos un neatstās frontes iecirkni. Daudzi ārzemju polītiķi apzīmē Riju par diktātoru, kas vēlas sagrābt visu varu savās rokās, kādēļ tie ieteic augstākai militārai vadībai Korejā iejaukties šai Korejas konfliktā. **M.**

Padomijas imperiālisms

Kādreiz Ļeņins teica, ka imperiālisms esot tikpat liels ienaidnieks komūnismam kā kapitālisms. Bet tas bija kādreiz agrāk. Tagad aina ir pavisam cita.

Staļina laikā Maskava ar katru soli vairāk sāk staigāt pa imperiālisma ceļu. Lai nenonāktu tiešā konfliktā ar komūnisma doktrīnu no Marksa līdz Maļikam, tiek meklēti ceļi, kā atrast doktrīnu, kas atļautu komūnistu imperiālismu pasaules telpā.

Šinī sakarā tiek uzstādītas divas jaunas pamattezes.

1. Drošu komūnistu iedabūšana vadošos posteņos citās zemēs, kur viņi sāk ieskatīt sevi kā okupācijas varu ar visām izrīcībām. (Satelīti).

2. Uzturēt fikciju par „suverēnitāti," ka satelītvalsts nav oficiāli iekļauta Padomju Savienībā.

Abus šo jaunos Staļina jaunā imperiālisma principus mēs redzam Austrumeiropas septiņās valstīs Ziemeļkorejā un Mandžūrijā.

Neskatoties uz savu „neiejaukšanās polītiku" Padomijas atzītie likteņi ar vienu vairāk un vairāk sāk iejaukties attiecīgas zemes iekšējās lietās. Piemēram, lai gan Kremlis bija sabiedrotais ar Londonas Polijas eksilvaldību kopš 1942. gada, tomēr pēc dažiem gadiem — 1945. gadā janvārī viņš nodibināja sev pakļauto Ļubļinas komiteju provizorisko Polijas valdību, un neļāva vēlāk poļu Londonas valdībai atgriezties Polijā.

1945. g. 27. februārī pēkšņi Bukarestā ieradās ārlietu ministrs Višinskis un pavēlēja karalim Mišailam piecu stundu laikā atlaist Rumānijas valdību un tās vietā nodibināt citu, Maskavai pieņemamu. Mēs, latvieši, to zinām no 1940. g. vasaras no tā paša smaidīgā „kunga."

1937. gadā Padomija noslēdza neuzbrukšanas paktu ar Nacionālo Ķīnu, bet 1945. gadā savienības līgumu. Milzu laupījumu, ko Kremlis ieguva par 6 dienām ilgo kaŗu ar Japānu, tie nodeva komūnistiskai Ķīnai, kas ar tā palīdzību komūnistiskā Ķīnā sāka kaŗu ar Nacionālo Ķīnu, ar kuŗu Maskava bija noslēgusi neuzbrukšanas paktu un Savienības līgumu. Tomēr abi šie minētie līgumi oficiāli palika spēkā, kamēr Maskava, 1949. gadā atzina de iure Maotsetunga valdību.

Čechijas apvērsuma plāni izstrādāti Višinska un Co vadībā Maskavā, Kuzneckij Mosta ielā, resp. ārlietu ministrijā, kā jau daudzi citi līdzīgi. Kad tie bija gatavi kāds ārlietu viceministrs devās uz Prāgu, kā „revolūcijas" novērtētājs deva čechiem saprast, ja tie pretosies notikumu norisei, jārēķinās ar Padomijas bruņoto spēku iejaukšanos.

Kad 1948. gadā Dienvidslavija pēkšņi izstājās no Kominterna, Maskavas varmākām nekas neatlika, kā vairāk un vairāk sākt lietot atklātu imperiālismu koloniāl polītiku., lai līdzīgā kārtā nepazaudētu vēl citas „suverēnās" valstis. Padomija tad ķērās pie vājākā locekļa — Polijas un 1949. g. novembrī iecēla maršalu Rokosovski par Polijas kaŗa ministru un locekli valsts padomē, kuŗai piekrīt ļoti svarīgas funkcijas valsts pārvaldīšanā. Rokosovskis tika „uzņemts" arī Polijas polītbirojā un, saprotams, no tā vienpadsmit locekļiem bija visiespaidīgākais. Nav jāaizmirst, ka viņš joprojām ir Padomijas pavalstnieks.

Tomēr nedz viena, nedz otra Padomijas koloniālpolītika Kremlim neliekas dažkārt visai droša un atvilkt Padomijas kaŗaspēku no Ungārijas un Rumānijas tāpēc tie nebūt nedomā. Pēc 1943. gada nolīguma drīkst Padomija turēt savu kaŗaspēku Ungārijā un Rumānijā, kamēr Austrija paliek okupēta. No tā katram skaidrs, kāpēc apm. 300 viceministru sēdes panākt vienošanos par Austrijas miera līgumu ir beigušās neveiksmīgi Padomijas izturēšanās dēļ. Vienīgi no mazāk nozīmīgiem satelitiem, kā Bulgārijas un Ziemeļkorejas, Maskava ir savu kaŗaspēku izvākusi, lai rādītu pasaulei savu „miera gribu." Tomēr Bulgārijā mudž no Maskavas ekspertiem, bet Ziemeļkorejā Kremlis atrod pagaidām par labāku atklāti uz āru nerādīties.

J. Liede

APKĀRT ZEMES LODEI

Toronto nupat notiesāta 32 gadus vecā Julia Bodnar ar 12 mēnešiem cietumā par to, ka tā ieradusies kādā Queen ielas cigāru veikalā un, slēpjot zem laikraksta ieroci, atņēmusi veikala īpašniekam $40.—. Ierocis gan vēlāk izrādījies par rotaļlietu, bet tas tomēr bijis par iemeslu naudas atdošanai.

*

Lielā kuģniecības sabiedrība „Cunard", kuŗai, starp citu, pieder arī okeana milzeņi Queen Elisabeth" un Queen Mary", nolēmusi ieguldīt 15 milj. angļu mārciņu jaunu kuģu būvei. Tie kalpos satiksmei Atlantijas okeanā. Vidus jūrā un Tālajos Austrumos. Kuģu būve ilgs no 1952. — 1956. gadam. Sabiedrība pagādā uzrādījusi vairāk kā 6,5 milj. mārciņu tīru atlikumu, un tā izmaksā akciju turētājiem 15 proc.

*

Liekas, ka eņģeli pasargājuši Stokholmas priekšpilsētā Enšedē pusotras gadus veco meitenīti Doroteju Gibbemark, kuŗa, ieraugot savu māti nākot pāri pagalmam, izlēkusi pa logu no ceturtā stāva dzīvokļa, lai ātrāk tiktu pie mātes.

Neskatoties uz lielo augstumu, kritiens uz mazo meitenīti neatstājis nekādas sekas, un tā pēc izmeklēšanas bērņu slimnīcā atlaista mājās. Meitenes māte no pārdzīvojuma dabūjusi nervu satricinājumu.

*

Triestiete Nadla Gola izkāpusi no sava stikla zārka, kur tā pavadījusi 67 dienas un 6 stundas badojoties. Ar to viņa uzstādījusi jaunu pasaules rekordu. Badošanās laikā tā izsmēķējusi 1340 cigaretes, izdzērusi 230 litru minerālūdeņu un kritusies svarā par 16,5 kg.

*

Amerikāņu flotei izdevies konstruēt projektilu, kas pats uzmeklē ienaidnieka lidmašīnas un tās iznicina. Jaunais robota ierocis jāizšauj no lidmašīnas, bet paredzams, ka to varēs konstruēt arī izšaušanai no zemes. Pretinieka lidmašīnas attālums nevar pārsniegt 5 km.

Pētījumi ar jauno ieroci aizvirzīti jau tik tālu, ka drīzumā sagaidāma to masu produkcija, jo eksperimentu stādija tuvojas noslēgumam.

*

Ella Lindner kundze Frankfurtē pie Mainas pieprasījusi laulības šķiršanu, jo viņas virs 18 gadu ilgajā laulības kopdzīvē tikai divas reizes pusdienojis mājās kopā ar sievu.

*

Anglijā, Hampšīrā, no amata atlaists pēc 30 gadu ilgas kalpošanas kādā ciema baznīcas ērģelnieks. Atlaišanu draudzes priekšnieks motivējis ar to, ka ērģelnieks spēlējis koralus tik lēni, ka mājasmātes aizkavējušās par ilgu baznīcā un nevarējušas vairs pagatavot svētdienas pusdienas.

Pret šo atlaišanu sadumpojies zvaniķis un puse no koŗa dziedātājiem, kas pieteikuši „streiku".

*

Deviņi amerikāņu, viens austriešu un viens itāliešu rūpniecības eksperts Itālijas pilsētā Freģenē patlaban vada kursus, kuŗos mācās 25 austriešu, vāciešu, franču, itāliešu, holandiešu un dāņu rūpnieku. Kursu uzdevums apmācīt Eiropas industriālistus ražot tā, vairāk un izmantot lielāku mašīnu skaitu. Šie ir pirmie šāda veida kursi pasaulē.

*

Vairāk kā ceturtdaļ miljona austriešu no zemes visām malām sagaida celojam uz Vīni septembra sākumā, kad tur notiks katoļu lielsanāksme. Svētceļnieki demonstrēs par cilvēka cieņas un brīvības saglabāšanu.

*

Bumbas un granātas vēl arvien sagādā cilvēku upurus Vācijā, kur šos nāvekļus var sastapt kā paliekas no aizvadītā kaŗa. Lielākie kaŗa spridzekļu sprādzieni pēdējos trīs gados prasījuši 27 cilvēku dzīvības, ievainotas 11 personas. Amerikāņu amatpersonas pieliek daudz pūļu, lai spridzekļus laikā atrastu un lietpratīgi izlādētu. Šāgada pirmajos trīs mēnešos amerikāņu spridzekļu iznicināšanas vienības padarījušas nekaitīgus ap 1.400 atrastus spridzekļus.

Vai Staļinam jau jāatvadās?

Minchene. — Amerikāņu Brīvās Eiropas raidītājs ziņo, ka no Maskavas tikko esot saņemta informācija par jaunām briesmām Kremļa valdnieka dzīvībai. Krievu zemes diktātora ārsti esot cieši piekodinājuši Staļinam, lai viņš tūdaļ pārtraucot jebkuŗu darbu. Pilnīga bezdarbība un atpūta esot vienīgais ceļš, kā mēģināt uzlabot Staļina veselību, kas nemaz neapmierinot. Tas nozīmē, ka Staļinam tūdaļ jānoliek visi viņa, daudzie pienākumi.

Diezgan mazticīgi šo jauno vēsti no austrumiem uzņem Rietumu preses izdevumi, kas jau vairākārt publicējuši „no ticamiem avotiem." iegūtas ziņas, ka komūnistikās pasaules visuvarenā valdnieka dienas jau skaitītas, jo viņa veselība ļoti iedragāta. Gandrīz vienmēr šādām ziņām par Staļina nopietnu saslimšanu sekojusi informācija, ka kādā lielā komūnistu sarīkojumā Maskavā Staļins parādījies ļoti brašā un veselīgā izskatā. Par to pārliecinājušies Rietumu diplomāti. Arī pirms mēneša 1. maija sarīkojumā vairāki redzējuši Staļinu veselīgā izskatā.

Jaunā informācija par Staļina nelaimēm arī pavēsta, ka diktātors pirms aiziešanas pilnīgā atpūtā gribot ieteikt savu vietnieku. Bet slepenā cīņa „troņa" dēļ, kas notiekot starp abiem viņa tuvākajiem līdzstrādniekiem Molotovu un Maļenkovu, kuŗi abi gribot būt jaunie vadoņi, esot aizkavējusi Staļinu jau agrāk nolikt visus pienākumus. Staļins pats esot izvēlējies Maļenkovu, bet polītbiroja vairākums atbalstot Molotovu. Rietumu polītiķu aprindas Parīzē un Londonā pat pieļauj, ka šo jauno ziņu par Staļina slimību palaiž paša polītbiroja propagandisti. Agrākos gados jau vairākkārt šādas maldinātās ziņas vienlaicīgi esot palaistas dažādās vietās pasaulē.

PASKAIDROJUMS

Sakarā ar 4. jūnija numurā ievietoto B. Senkēviča kundzes un V. Beķera kunga paskaidrojumu par bij. laikraksta Brīvā Balss pirkšanu—pārdošanu un no šī darījuma izrietošām saistībām, paskaidroju, ka starp bij. Brīvās Balss īpašniekiem un LCK pārstāvi 1951. g. 23. jūnijā noslēgtā līguma 1. un 3. pantā lasāms:

1. p. „Latviešu Apgāds Kanadā līdz ar šo pārdod LCK apgādam Latviešu Apgādu Kanadā līdz ar laikrakstu Brīvā Balss, kas iznāk Toronto, 1534 King St. W., ieskaitot visu inventāru, grāmatu un iespieddarbu krājumus, ražošanas materiālus, archīvus, kartotēkas un visas apgāda un laikraksta pārējās materiālās vērtības, par labprātīgi nolīgtu cenu $1.759,65, kas sastādas no sekojošām summām: a) par inventāru $432,64; b) uz priekšu samaksāto abonēšanas maksu par Brīvo Balsi $1.200,81; c) dažādas saistības — $126,20.".

3. p. „Ārpus šinī līgumā minētās pirkuma summas pircējs neatbild ne par kādām citām pārdevēja saistībām pret trešām personām."

Šinī līgumā fiksētā summa bij. Brīvās Balss īpašniekiem nokārtota pilnos apmēros jau 1951. g. jūlijā.

Ceru, ka turpmāk vairs nepastāvēs domstarpības par bij. Brīvās Balss izstāvošo saistību kārtošanas piekritību.

Toronto, 1952. g. 4. jūnijā.

J. Niedra,
bij. LCK apgāda Kanadā vad.

Jāņa Tīdemaņa godināšana

Jāņa Tīdemaņa 25 gadu jubilejas izstādi atklās sestdien, 14. jūnijā. Par vietu un laiku sekos tuvāki aizrādījumi. Mākslinieka godināšana ar kopēju mielastu un māksliniecisku programmu notiks trešdien, 11. jūnijā, plkst. 19.30, 62 Claremont ielā. Piedalīties laipni lūgti visi mākslinieka draugi un cienītāji, lai pavadītu dažas sirsnīgas un jautras stundas kopā ar jubilāru. Mākslinieciskajā programmā dažādi pārsteigumi.

Jaunatnes labad

Mazu, bet zīmīgu latviskas talkas paraugu zinātāji Toronto var novērot latviešu skolas izlaiduma liecības tapšanā, ko sviņīgajā aktā svētdien, 8. jūnijā pasniegs skolu beigušajiem. Tā ir iecerēta mākslinieciski un techniski laba, lai mūsu jaunatne to glabātu tālākos mūža gados. Bet — skolai naudas pavisam maz! Un te nu ir talkai pamats — mākslinieks dāvā zīmējumu un iekārtojuma padomu, spiestuves ļaudis savu technisko veiksmi, arī mašīnas neskaita apgriezienus un vēl dažs labs savus solus šis mazās, bet svarīgās lietas tapšanā. Kanadiešiem par papīru gan būšot jāsamaksā — spriež talkas dalībnieki.

Avīžniekam gribas piebilst: Kad mēs lielās lietās varēsim tā sadoties rokās? **K.**

Balles atlikums invalidiem

Daugavas Vanagu Ņujorkas apvienības rīkotā Ziedoņa balle 17. maijā devusi skaidru atlikumu 1.445 dol. Apvienība savā saeimā nolēma 500 dol. no šīs summas nodot invalidu nama iegādei, 500 dol. — trūkumcietēju aprūpei Vācijā un ASV, bet pārpalikumu paturēt kā rīcības kapitālu.

DAŽOS VĀRDOS

Visas pasaules rotariešu kongress sācies Meksikas pilsētā. Piedalās ap 800 delegātu, kas pārstāv ap 60 nacijas.

*

Pēdējos desmit gados rūpniecības uzplaukums Meksikā bijis tik straujš, ka šī zeme tagad kļuvusi par tipisku industriālizācijas valsti. 84 proc. no Meksikas ienākumiem tagad nāk no rūpniecības.

*

Visiem strādniekiem Austrālijā maija mēnesī paaugstinātas algas no 35 līdz 99 centiem nedēļā, lai tuvotos dzīves dārdzībai, kas šajā gadā strauji cēlusies. Paaugstinājumi paredzēti ik pēc 3 mēnešiem.

*

15 miljonu dolaru sēra raktuvju paplašināšanai un modernizēšanai nolēmusi izdot Italijas valdība. Italija, kā zināms, ir viena no visbagātākajām zemēm pasaulē ar sēra atradnēm. Lielākās sēra raktuves ir Sicilijā. Kaŗa laikā tās daudz cietušas.

*

Austrijas valdība atļāvusi palikt viņas zemē uz pastāvīgu dzīvi ap 16.000 vāciešu ģimeņu, kas vācu etniskā izcelšanās un kas nevar atgriezties savās mājās, jo tur tagad valda komūnisma terrors. Noteikts, ka šiem 16.000 vācu ģimeņu atļauts strādāt tikai lauksaimniecībā.

*

Pārtraukt strūklidmašīnu nosūtīšanu uz Eiropu tik ilgi, kamēr amerikāņu pašu cīnītājiem Korejā nav pietiekami daudz šo moderno lidaparātu, lai viņi varētu pastāvēt cīņās pret komūnistiem. — ierosinājis Rietumaidaho valsts senātors Welkers.

DV TEĀTRA KANADĀ
PIRMIZRĀDE
RŪDOLFA BLAUMAŅA
„ĻAUNAIS GARS"
Š. G. 6. JŪNIJĀ, PLKST. 20.00
62 CLAREMONTA IELĀ, TORONTO, ONTARIO
Ieeja: 1. vietā — $1.50, 2. vietā — $1.00, skolēniem un Daugavas Vanagu biedriem puscena. Biļetes iepriekšpārdošanā: Lotus puķu veikalā 854 Bathurst ielā, tel. KE 3884 un Daugavas Vanagu grāmatnīcā, 123 Huron ielā, tel. TR 1653.
Ieeja uz deju $0.50, teātra apmeklētājiem — brīva
(1021) IELŪDZ DV TORONTO NODAĻA

14. JŪNIJA ATCEREI
STORY OF LATVIA
92 ATTĒLI UZ FILMAS LENTAS
— Latvijas vieta pasaulē, daba, kultūra saimniecība, likteņi
BAIGAJĀ GADĀ —
DIAPOZITĪVĀ — projecēšanai uz ekrāna vai
NEGATĪVĀ — uzņemumu izgatavošanai
ar iespiestu paskaidrojumu lapu angļu valodā — $5.00 (pa gaisa pastu). Pasūtiniet: LCK Informācijas nozarē (21a) Augustdorf, Lager, Germany. Turpat pret ziedojumiem saņemama brošūra
RED PESTILENCE GRASPS AT YOU
un citi informācijas materiāli (731)

AUTO VADĪŠANAS KURSI
OPERĀTORA UN ŠOFERA LICENCĒM
A. MASINGS
565 LOGAN AVE, TORONTO. TEL HA 1688 (1043)

PASŪTINĀJUMI NO ANGLIJAS
Izsūtām labāko eksporta drānu par $21.10 līdz $30.90 ieskaitot pasta un apdr. izdevumus) VIENAM UZVALKAM Muita apm. $7.00 līdz $10.00. Pieprasiet paraugus, uzrādiet kādu drānu vēlaties. Rakstiet
Leo Vāne c/o Mrs. L. Tālnova, 55 Hans Rd., London SW. 3, England
Izsūtām arī dāvanu saiņus uz Eiropu! (7)

FRANK VASS, B.A.
ADVOKATS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352

Pieņem pasūtinājumus
DĀMU UN KUNGU APĢĒRBIEM
V. KUČĀNS
94 GLOUCESTER ST.,
Toronto, Ont.
Katru dienu no plkst. 8—21
ĀTRS PASŪTINĀJUMA IZPILDĪJUMS, RŪPĪGS DARBS, MĒRENAS CENAS (989)

Montreāliešu ievērībai!
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā.
Tel. WE 5543.
Fotografēšana sarīkojumos. Grupu un kāzu uzņēmumi. Portrejas. Foto pasēm. Foto—amatieri, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem.

ZOBU TECHNIĶIS
ELMĀRS ŠĶOBE
100 High Park Ave
Tel. LY 7944, Toronto (839)

IESPIEDDARBUS
LATVIEŠU VAI ANGĻU VALODĀ
JŪSU personīgai ikdienai:
vizītkartes, saderināšanās un laulību kartes, vēstuļu papīrs, aploksnes utt.
JŪSU uzņēmumam:
vēstuļu un aplokšņu komplekts, rēķinu un kvīšu grāmatas, reklāmas kartes utt.
JŪSU biedrībai:
apkārtraksti, periodiski izdevumi, biedru kartes, ieejas biļetes, programmas, vēstuļu papīrs, aploksnes, plakāti utt.
JŪSU draudzei:
vienreizēji vai periodiski izdevumi un pārskati, dziesmu lapiņas, izdevumi iesvētāmo sagatavošanai utt.
JŪSU grāmatu vai laikrakstu izdevējiem:
grāmatas, žurnāli, cenrāži, laikraksti.
SAVIENOTAJĀS VALSTĪS DZĪVOJOŠIEM TAUTIEŠIEM STEIDZAMĪBAS GADĪJUMOS PASŪTINĀJUMU NOSŪTĀM AR GAISA PASTU
DAINA PRESS Ltd.
384 King St., W., Toronto, Ont.
CANADA
(1045)

MĒS RUNĀJAM LATVISKI —
HASHMALL APTIEKA
Pēc receptēm izgatavo visādas zāles un sūta arī uz Eiropu
Informāciju sniedzam par brīvu
Mums krājumā medicīniski termometri ar Celsija iedalījumiem
TEL. EM 4-3165 315 DUNDAS W, TORONTO
(459)

RECHTSANWALT UND NOTAR
WALTER WOIT
Wiesbaden, Theaterkolonnaden, Germany
Tiesu un citu lietu vešana un kārtošana visā pasaulē; dokumentu izgatavošana, tulkošana un apliecināšana visās valodās
(latvietis, agrāk zv. adv. Rīgā) ((11a)

Šonedēļ piedāvājam īpašumus
Roncesvalles un High Park apvidū
Par $ 9.700 6 telpas. Eļļas apkure. Ķieģeļu. Modernizēta virtuve. Iemaksa $3.500.
Par $11.500 6 telpas. Stingra ķieģeļu celtne. Eļļas apkure. Divvietīga garāža. Iemaksta $4000
Par $14.500 8 telpas. Karsta ūdeņa un ogļu apkure. Garāža. Ļoti jauks īpašums. Iem. $4.000
Par $18.000 10 telpas. Atsevišķa māja. Karsta ūdeņa apkure. 2 vannas istabas, 2 garāžas. Iemaksa $7.000.
Prasīt pēc pārstāvja A. GARBENIS
MENARY & SON REAL ESTATE
431 RONSEVALLES AVE, TORONTO «1»
Tel. LL 1112. Vakaros un svētdienās HY 1543